

Willem Westerbeke. Antwerpen 2006

# עֲתִירַת יִצְחָק

חלק ב כרך א

תרגום הולנדי של המחזור ליום כפור על ידי

ד"ר יצחק דסברג

ירושלים שנת תשמ"ג לפ"ק

---

## 'ATIRAT JITSCHAK

DEEL II BAND I

### HET SMEKEN VAN JITSCHAK

VERTALING EN BEWERKING IN HET NEDERLANDS

VAN HET MACHZOR VAN JOM KIPPOER

DOOR

I. DASBERG

Deo de hebra met editie van Poik

Gesamt:

Yom Kippour

8-10-2019

# מחזור ליום כפור

GEBEDEN VOOR DE VERZOENDAG



VERTALING EN BEWERKING

**I. DASBERG**

REDAKTIE EN LAY-OUT

**RABBIJN I. VORST**



UITGEGEVEN DOOR HET

NEDERLANDS-ISRAËLIETISCH KERKGENOOTSCHAP

AMSTERDAM — 5743/1983

וְתַעֲרַב עֲלֵיךָ עֲתִירָתָנוּ

Copyright © 1983 I. Dasberg, Jeruzalem en  
Nederlands-Israëlietisch Kerkgenootschap, Amsterdam

*Moge ons smeken aangenaam voor U zijn*

*Colofon*

zetten	Keterpress Ltd., Jeruzalem
drukken	Vonk bv, Zeist
binden	Stokkink bv, Amsterdam
produktie	Bureau Marcus, Amstelveen

Deze uitgave kwam tot stand met financiële steun van  
The Memorial Foundation for Jewish Culture.

bladeren moet worden vermeden. Daar waar dat onvermijdelijk is, moeten de verwijzingen zo helder mogelijk zijn. Daarnaast moeten zeer duidelijke aanwijzingen worden gegeven ten aanzien van bepaalde handelingen, zoals bijvoorbeeld het open en dicht maken van het Aron Hakodesj en waar men staat of (in de regel) zit.

Ook het aangeven welke stukken zacht worden gezegd, waar de chazzan weer begint of welke stukken zin voor zin afwisselend door voorganger en gemeente worden gezegd, mag niet worden vergeten. (In dit verband moet opgemerkt worden dat het woord chazzan soms tussen haakjes is geplaatst. Dit betekent dat de chazzan daar hardop begint, maar dat de betreffende tekst tevens door de gemeente wordt gezegd.)

4. Een korte uitleg van de voornaamste aspecten van de dienst ter verduidelijking van bepaalde handelingen en begrippen moet steeds tussendoor worden gegeven.

Zoals op de titelpagina wordt vermeld is dit machzor meer dan een vertaling; het is ook een bewerking. Dit komt vooral tot uitdrukking in de door de heer Dasberg vervaardigde samenvattingen van de diverse piejoetiem en seliechot en in de talloze keren dat hij de gebeden toelicht.

Rabbinj Vorst, werkzaam bij de Joodse gemeenten Amsterdam/Amstelveen en Rotterdam heeft dit machzor zo eenvoudig als maar enigszins mogelijk hanteerbaar gemaakt door de verzorging van de lay-out en het plaatsen van de hierboven onder 3 genoemde aanwijzingen en verwijzingen op zich te nemen. Tevens schreef hij het hoofdstuk "Jom-Kippoer – praktische punten".

Het streven naar functionaliteit en duidelijkheid was voor ons als uitgever zodanig belangrijk, dat wij bij een zich soms voordoeende strijdigheid met de gebruikelijke typografische eisen uitdrukkelijk aan de zetter opdracht hebben gegeven die eisen niet te laten prevaleren.

## VERANTWOORDING VAN DE UITGEVER

Het is bijzonder verheugend dat volgens plan twee jaar na de uitgave van het machzor voor Rosj Hasjana nu het deel voor Jom Kippoer kan verschijnen. Dat dit mogelijk is, is vooral te danken aan de heren I. Dasberg te Jeruzalem en I. Vorst te Amstelveen.

Dokter Dasberg heeft een uitzonderlijke prestatie verricht door de moeilijke vertaling van het machzor voor de Jamiem Noraiem geheel te volbrengen en van vele verklarende aantekeningen te voorzien. De huidige Joodse gemeenschap in Nederland en de eerstkomende generaties hebben alle reden om hem daar buitengewoon dankbaar voor te zijn.

Rabbinj ing. Vorst heeft enorm veel werk verzet door met grote nauwkeurigheid alle teksten door te nemen en zodanig te plaatsen, dat van dit machzor door een zo groot mogelijk aantal personen een optimaal gebruik zal kunnen worden gemaakt.

Bij de uitgave van dit machzor – dat ter wille van de hanteerbaarheid in twee delen van ongeveer gelijke omvang is uitgebracht – zijn wij van dezelfde richtlijnen uitgegaan als bij de uitgave van het machzor voor Rosj Hasjana, te weten:

1. De vertaling moet zoveel mogelijk in eenvoudig en vlot leesbaar Nederlands geschreven zijn.
2. Volstaan kan worden met een beperkte vertaling; veel lange en moeilijke piejoetiem en seliechot, die in de meeste sjoels in Nederland niet of zacht worden gezegd, behoeven niet in vertaling te worden opgenomen. Dit te meer omdat deze gebeden zelfs bij de best mogelijke vertaling zonder een uitvoerige verklaring veelal onbegrijpelijk zouden zijn. Daarom is in de meeste gevallen van deze stukken een samenvattend inhoud gegeven in begrijpelijk Nederlands.
3. De dienst moet ook voor degenen met een geringe Joodse kennis of voor hen die slechts sporadisch de sjoel bezoeken makkelijk volgbaar zijn. De noodzaak om heen en weer te

## INLEIDING\*

Voor de algemene beschouwing over het machzor van de Jamiem-Noraïem, de ernstige en indrukwekkende dagen aan het begin van het joodse jaar kan ik verwijzen naar de inleiding voor het machzor van Rosj-Hasjana.

Jom-Kippoer is van deze dagen wel de meest belangrijke en wordt daarom de jom hakkodesj, de heilige dag genoemd.

De gebeden hebben dan als onderwerp de kappara, de verzoening door God van de zonden die ieder mens in het afgelopen jaar mocht hebben begaan, hetzij onwetend, hetzij met vol bewustzijn. Daarnaast zijn er gebeden voor seliecha en mechie-la, voor vergiffenis en kwijtschelding voor deze overtredingen en verkeerde handelingen. Bovendien is er in het vaste formulier van de vanouds ingestelde gebeden een belijdenis van zonden ingevoegd. Deze belijdenis wordt uitgesproken aan het eind van de 'Amida, het hoofdgebed, dat staande met het gezicht naar de tempelberg gericht uitgesproken wordt. Er is geen sprake van ik, maar van wij, dit wordt collectief in het meervoud geformuleerd uitgesproken.

De enkeling stelt zich mede aansprakelijk voor de gedragingen van heel het volk.

Evenals op de dagen voor en na Rosj-Hasjana worden seliechot gezegd. Deze gebeden hebben als inhoud het belijden van zonden en het vragen om vergiffenis daarvoor. Sommige hebben als onderwerp de 'Akeda, het binden van Jitschak door Awraham op het altaar, met de bede de bereidwilligheid van deze twee voor ons als een voorspraak te doen zijn. Zij spreken ook van het leed in de ballingschap en de uiteindelijke verlossing in het messiaanse tijdperk.

Daar de auteurs van de ingevoegde pjoetiem en seliechot min of meer dezelfde onderwerpen als uitgangspunt van hun gedichten en proza gebruikt hebben, komt men vaak herhalingen tegen, zij het in verschillende bewoordingen.

\*Zie ook de inleidingen op de afzonderlijke gebeden.

Tenslotte willen wij allen die in enig stadium aan de totstand-koming van dit machzor hebben meegewerkt (typen, corrigeren enz.) van harte hiervoor dank zeggen.

Moge dit machzor beantwoorden aan zijn doel om de in Nederland wonende Joden nader tot hun Schepper te brengen. Dat Hakadosj, Baroech Hoe, hun gebeden en die van het gehele Joodse volk moge verhoren.

Amsterdam, tammoez 5743  
juni 1983

De Permanente Commissie  
tot de Algemene Zaken van het  
Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap

J.S. van der Hal, voorzitter

Drs. J. Sanders, secretaris

## JOM-KIPPOER — PRAKTISCHE PUNTEN

### VERGIFFENIS VRAGEN EN SCHENKEN

Op Jom-Kippoer kan men vergiffenis krijgen voor begane zonden. Voorwaarden daartoe zijn (1) dat men — aan de hand van de zondenbelijdenis — toegeeft dat men de zonden heeft begaan, (2) dat men spijt heeft van het verleden en (3) dat men goede voornemens koestert voor de toekomst. Dit wat betreft zonden die men tegenover G.d heeft begaan.

Wanneer men een medemens iets heeft aangedaan — roddelen, beledigen, bedriegen, lichamelijk letsel toebrengen, enz., enz. — dan is het niet voldoende wanneer men G.d om verzoening smeekt. Men zal dan eerst de desbetreffende persoon vergiffenis moeten vragen, rechtstreeks of via een tussenpersoon. De dag vóór Jom-Kippoer is daarvoor het meest geschikte moment.

En zoals het voor de ene partij een mitswa is vergiffenis te vragen, zo is het voor de andere partij een mitswa vergiffenis te schenken.

\*

*De vertaling van een toepasselijk gebed dat in sommige sidoeriem voorkomt, luidt:*

*Ribono sjel olam, Heer der wereld,*

*Hierbij vergeef ik iedereen die mij tot kwaadheid bracht of tegen mij zondigde,*

*of het nu mijn lichaam betrof of mijn geld, mijn eer of mijn bezit,*

*of het nu uit dwang geschiedde of vrijwillig, per ongeluk of opzettelijk,*

*of hij nu in spraak tegen mij zondigde of in daad, gedurende dit bestaan*

*of in een ander,*

*moge niemand om mij gestraft worden.*

*De indrukwekkende tempeldienst wordt in de tora beschreven in het boek Wajikra, Leviticus, hfd. 16, en wordt uitvoerig uiteengezet in het talmoe tractaat Joma — de dag—, zoals Jom-Kippoer daar wordt genoemd. Deze dienst is het middelpunt van het moesafgebed.\**

*Op sjabbat en feestdagen bestaan de dagelijkse gebeden uit Sjachariat (het ochtendgebed), Moesaf (het toegevoegde gebed) en Mincha (het middaggebed). Op Jom-Kippoer wordt nog een slotgebed, Ne'ïela, gezegd op het tijdstip dat de dag ten einde spoedt.*

*Daar de diverse ingevoegde gebeden voor Jom-Kippoer in een buitengewoon moeilijke stijl geschreven zijn en zonder vele commentaren moeilijk te lezen en zeker moeilijk te vertalen zijn, heb ik vaak de inhoud waar mogelijk in een vrije vertaling weergegeven. Soms heb ik alleen maar de bedoeling van de tekst aangeduid, zoals ik dat in de bewerking van het machzor van Rosj-Hasjana gedaan heb.*

*Moge op de ontzagwekkende dagen en vooral op Jom-Kippoer het religieus gevoel van de joodse mens verdiept worden en de communicatie met God door ons gezamenlijk gebed verinnigd worden, mede door een beter begrip van deze nederlandse vertaling en bewerking.*

*Wederom wil ik hier mijn grote dank betuigen aan mijn Rav, leraar en vriend Aharon Schuster, en aan mijn broer Nathan, die het typoskript kritisch hebben doorgenomen en van wier op- en aanmerkingen ik een dankbaar gebruik heb gemaakt.*

\*Zie blz. 603

Jeruzalem 5743 ירושלים תשמ"ג  
יום ראשון לפרשת  
"לשועתך קויתי ה'"  
„Om Uw hulp heb ik gebeden, o God”

Jitschak Dasberg

הדין המתחרט והמבקש התרה צרף לפרוט הנדר, אף דעו נא רבותי כי אי אפשר לי לפרוטם כי רבים הם, ואין אני מבקש התרה על אותם הנדרים שאין להתיר אותם, על כן יהיו נא בעיניכם כאלו הייתי פורטם.

Vervolgens spreekt het rechtscollege drie maal de volgende tekst uit:

הכל יהיו מתרים לך הכל מחולים לך הכל שרויים לך. אין כן לא נדר ולא שבועה ולא נזירות ולא אסר ולא קונם, יש כן מחילה וסליחה וכפרה. וכשם שמתירים הבית דין של-משה, כך יהיו מתרים בבית דין של מעלה.

De vierde persoon verklaart tenslotte:

הרי אני מוסר מודעה לפניכם ואני מבטל מכן ולהבא מה שאקבל עלי כל-הנדרים וכל שבועות ונזירות ואסרים וקונמות וחרמות והסכמות וקבלה בלב הן בהקיצין הן בחלום חוץ מגדרי מענית בשעת מנחה. וכאם שאשבח לתנאי מודעה הזאת ואדר מהיום עוד, מעתה אני מתחרט עליהם ומתנה עליהם שיהיו כלם בטלים ומבטלים לא שרירין ולא קמין ולא יהו חלין כלל וכלל בכלם מתחרטנא בהון מעתה ועד עולם.

#### MIKWE

Heren maken op 'Erew Jom-Kippoer gebruik van het mikwe, het rituele bad.

#### ETEN EN DRINKEN

Het is een mitswa om op de dag vóór Jom-Kippoer extra veel – licht verteerbaar – voedsel tot zich te nemen. Met Jom-Kippoer samen wordt het dan beschouwd alsof men twee dagen heeft gevast.

#### HATARAT NEDARIEM – HET NIETIG VERKLAREN VAN GELOFTEN

Het is de gewoonte om op 'Erew, de dag vóór, Jom-Kippoer – of al eerder – voor een rechtscollege van drie personen een verklaring af te leggen waarin men alle geloften e.d. die men vrijwillig op zich heeft genomen, nietig verklaart.

Meestal vindt deze procedure plaats na afloop van het ochtendgebed. Terwijl drie van de aanwezigen samen – zittend – als rechtscollege fungeren, legt een vierde persoon – staande – voor hen de onderstaande verklaring af:

שמעו נא רבותי דינים ממחים, כל-נדר או שבועה או אסר או קונם או חרם שנדרתי או נשבועתי בהקיץ או בחלום או נשבועתי בשמות הקדושים שאינם נמחקים וכשם הוי"ה ב"ה וכל מיני נזירות שקבלתי עלי ואפילו נזירות שמשוין וכל שום אסר ואפילו אסר הנאה שאסרתי עלי או על-אחרים בכל-לשון של אסר בין בלשון אסר או חרם או קונם וכל שום קבלה אפילו של מצנה שקבלתי עלי בין בלשון נדר בין בלשון נדבה בין בלשון שבועה בין בלשון נזירות בין בכל-לשון וגם הנעשה בתקיעת כף בין כל-נדר ובין כל-נדבה ובין שום מנהג של-מצנה שנהגתי את-עצמי וכל מוצא שפתי שיצא מפי או שנדרתי וגמרתי בלבי לעשות שום מצנה מהמצות או איזו הנהגה טובה או איזה דבר שנהגתי שלש פעמים ולא התניתי שיהי בלי נדר, הן דבר שעשיתי הן על-עצמי הן על-אחרים, הן אותם הידועים לי הן אותם שכבר נשכחו ממני בכלהון מתחרטנא בהון מעקרא ושואל ומבקש אני ממעלתכם התרה עליהם כי יראתי פן-אכשל ואלכד חס ושלום בעון נדרים ושבועות ונזירות וחרמות ואסרים וקונמות והסכמות. ואין אני תוהא חס ושלום על קיום המעשים הטובים ההם שעשיתי, רק אני מתחרט על קבלת הענינים בלשון נדר או שבועה או נזירות או אסר או חרם או קונם, או הסכמה או קבלה בלב, ומתחרט אני על-זה שלא אמרתי הנני עשה דבר זה בלי נדר ושבועה ונזירות וחרם ואסר וקונם וקבלה בלב. לכן אני שואל התרה בכלהון ואני מתחרט על כל-הנזכר בין אם-היו המעשים מדברים הנוגעים בממון בין מדברים הנוגעים בגוף בין מדברים הנוגעים אל-הנשמה, בכלהון אני מתחרט על לשון נדר ושבועה ונזירות ואסר וחרם וקונם וקבלה בלב. והנה מצד

**KLEDING**

Ter ere van Jom-Kippoer — 'ondanks' het vasten is deze dag een jom-tov — doet men schone en nette kleren aan.

In sjoel dragen de getrouwde mannen een speciaal wit kleed.

Een talliet wordt bij alle diensten gedragen, ook 's avonds.

**SE'OEDA MAFSEKET — LAATSTE MAALTIJD**

Aan het einde van de middag wordt een sfeervolle laatste maaltijd gegeten met licht verteerbare spijzen. Het tijdstip waarop men de maaltijd uiterlijk moet beëindigen — dat is hetzelfde tijdstip als waarop het werkverbod begint — is in de loeach aangegeven.

**BIRKAT HABANIEM — DE KINDERZEGEN**

Voordat men naar sjoel gaat worden de kinderen gebensjt.

Tot een zoon zegt men:

יְשִׁימָךְ אֱלֹהִים כְּאַפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה. Moge G.d je doen zijn als Efraïm en Menasjè.

Tot een dochter zegt men:

יְשִׁימָךְ אֱלֹהִים כְּסָרָה רַבְקָה רָחֵל וְלֵאָה. Moge G.d je doen zijn als Sara, Rivka, Rachel en Lea.

Daarna vervolgt men:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ. Moge G.d je zegenen en beschermen.  
יָאֵר יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְנֶךָ. Hij moge je met vreugde aanschouwen en je liefdevol bejegenen.

**SCHOEISEL**

Op Jom-Kippoer mag men niet op leren schoenen lopen — ook suède is leer — of ander schoeisel waarin leer is verwerkt — zoals dat vaak bij sportschoenen het geval is. Vóór Jom-Kippoer zal men dus voor toegestaan schoeisel moeten zorgen.

**WERKVERBOD***als Sjabbat*

Het werkverbod van Jom-Kippoer is gelijk aan het werkverbod van Sjabbat, ook wanneer Jom-Kippoer op een doordeweekse dag valt! Men gelieve daar rekening mee te houden in het geval dat men maaltijden e.d. moet klaarmaken voor kinderen of eventuele zieken.

*roken*

Roken is op Jom-Kippoer niet toegestaan.

*draagverbod*

Het tijdstip dat het werkverbod begint, is in de loeach aangegeven. Vanaf dat moment — geruime tijd voordat de dienst van Kol Nidré begint! — is het niet meer toegestaan iets met zich mee te dragen. Men zal er daarom voor zorgen dat alles wat men in sjoel nodig heeft — machzor, talliet, leesbril e.d. — daar aanwezig is vóór het moment dat het werkverbod begint.

*autorijden*

Men mag alleen dan met de auto naar sjoel komen — teneinde uitgaande Jom-Kippoer weer met de auto naar huis te kunnen terugkeren — als men vóór het begin van het werkverbod in sjoel aanwezig is. (Zie ook de opmerking bij het aansteken van de kaarsen.)

**MINCHA — MIDDAGGEBED**

Bij mincha van 'Erew Jom-Kippoer wordt de widdoej (zondenbelijdenis) in de 'zachte' Sjemonè Esré uitgesproken (niet bij de herhaling). Zie blz. 3 en blz. 17.



עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם. en die zich hun hele leven met Tora en Mitswot zullen bezighouden.

וְיֵהִי מְקוֹרֶךָ בְּרוּךְ. Moge alles wat je tot stand brengt, gezegend zijn.

וַיִּזְמִין לְךָ פְּרִנְסָתְךָ בְּהִתֵּר וּבְנִחַת Moge G.d ervoor zorgen dat je je op eerlijke en makkelijke wijze in je levensonderhoud kunt voorzien

וּבְרוּחַ מִפְתַּח יְדוֹ הִרְחֵבָה in ruime mate, uit zijn onuitputtelijke Hand

וְלֹא עַל יְדֵי מִתְנַת בֶּשֶׂר וְדָם. en dat je niet aangewezen zult zijn op giften en bijstand.

פְּרִנְסָה שֶׁתְּהִיָּה פְּנוּי לְעִבּוּדֵי יְיָ. Moge het een levensonderhoud zijn waarbij je vrije tijd overhoudt om G.d te dienen.

וּתְכַתֵּב וּתְחַתֵּם לְחַיִּים טוֹבִים וְאֲרוּכִים Moge je onvoorwaardelijk ingeschreven worden voor een gelukkig en lang leven

בְּתוֹךְ כָּל צְדִיקֵי יִשְׂרָאֵל אָמֵן. samen met het gehele Joodse volk. Amén.

#### JOM-KIPPOER KAARS

Het is de gewoonte gedurende Jom-Kippoer een speciale kaars te laten branden. Sommigen steken — al naar gelang de omstandigheden — ook nog, voor ieder overleden familielid apart, een jaartijdlicht aan.

יֵשָׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשֶּׁם לְךָ שְׁלוֹם. Hij moge zich tot jou wenden en je vrede schenken.

וְיֵהִי רְצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם Moge de wil van onze Vader in de 'Hemel' zijn dat Hij in jouw hart liefde en ontzag voor Hem zal leggen.

שִׁיתָן בְּלִבְךָ אֶהְבָּתוֹ וְיִרְאָתוֹ.

וְתִהְיֶה יִרְאָת יְיָ עַל פְּנֶיךָ Moge dat ontzag voor G.d zichtbaar bij jou zijn je hele leven, opdat je niet zult zondigen.

כָּל יְמֵיךָ שֶׁלֹּא תִחַטָּא.

וְתִהְיֶה חֲשֵׁקְךָ בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת. Je sterkste verlangen zal zijn G.ds Tora te leren en G.ds geboden te vervullen.

עֵינֶיךָ לִנְכַח יִבִּטּוּ Je ogen zullen alleen kijken naar wat goed is,

פִּיךָ יִדְבֵר חֲכָמוֹת je mond zal alleen verstandige taal spreken,

וְלִבְךָ יִהְיֶה אֵימוֹת. je hart alleen gevuld zijn met gevoelens van eerbied tegenover G.d en de medemens.

יְדֶיךָ יַעֲסֻקוּ בְּמִצְוֹת Je handen zul je gebruiken om goede daden te verrichten,

רַגְלֶיךָ יָרוּצוּ je benen zullen rennen

לְעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבְּשָׁמַיִם. om de wil van je Vader in de 'Hemel' te vervullen.

וְיִתֵּן לְךָ בָּנִים וּבָנוֹת Moge G.d je zoons en dochters schenken

צְדִיקִים וְצַדִּיקָנוֹת die goed en rechtvaardig zullen zijn

## VIJF VERBODEN

Jom-Kippoer kent vijf verboden:

- het eetverbod
- het drinkverbod (ook de mond wordt niet gespoeld)
- men loopt niet op schoenen van leer of schoenen waarin leer is verwerkt (dat kan ook bij sportschoenen het geval zijn)
- man en vrouw raken elkaar niet aan
- men mag zich — afgezien van de vingers en 's morgens de oogleden — niet wassen

Men moet al het mogelijke doen om op Jom-Kippoer te vasten. Het vasten is belangrijker dan het aanwezig zijn in sjoel!

Maar het kan om medische redenen niet verantwoord zijn (de hele) Jom-Kippoer te vasten. In dat geval is het een *mitswa* om te eten en/of te drinken. Men mag evenwel in deze niet zelf beslissen; men moet daaromtrent een rabbijn en een arts raadplegen.

## WENSEN

Men wenst elkaar een *gmar tov* of een *gmar chatiema towa* — een gunstig G.ddelijk oordeel —, een *goed jomtov* en een *goed vasten*.

## HAVDALA

Uitgaande Jom-Kippoer wordt havdala gemaakt. Zie blz. 963.

Wanneer alle huisgenoten in sjoel havdala hebben gehoord, hoeft men thuis géén havdala meer te maken.

## HADLAKAT NÉROT — HET AANSTEKEN VAN DE KAARSEN

Vóór het begin van het werkverbod worden de Jomtov-kaarsen aangestoken. De vrouw des huizes steekt twee kaarsen aan. Meisjes die de mooie gewoonte hebben met Sjabbat een kaars aan te steken doen dit nu ook.

Na het aansteken worden de volgende berachot gezegd (als Jom-Kippoer op Sjabbat valt, zegt men tevens de woorden die tussen haakjes staan):

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מְלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל (שַׁבָּת וְשֶׁל) יוֹם הַכַּפּוּרִים.

(De volgende beracha wordt door sommigen niet gezegd.)

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מְלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁחֲחִינוּ וְקִיָּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה.

Geprezen, U, Eeuwige, onze G.d, Koning van de wereld die ons met Zijn geboden een bijzondere taak heeft opgelegd en ons het aansteken van het (Sjabbat- en) Jom-Kippoer-licht heeft opgedragen.

Geprezen, U, Eeuwige, onze G.d, Koning van de wereld die ons het leven heeft geschonken en ons in staat gesteld heeft dit tijdstip te beleven.

Opmerking: Wanneer men nà het aansteken van de kaarsen — en vóór het begin van het werkverbod — met de auto naar sjoel wil gaan, dan moet men vóór het aansteken het voorbehoud maken dat men het werkverbod van Jom Kippoer niet nu, met het zeggen van de berachot, op zich neemt.

tegenover God en tegenover de mensen. Daarom is het ook een voorschrift om 'erew jom-kippoer een feestelijke maaltijd te houden, een se'oeda-sjel-mitswa. We doen mooie kleren aan; misschien heeft de gewoonte dat de mannen in sjoel witte kleren dragen ook als verklaring dat men vroeger bij feestelijke gelegenheden witte kleren droeg. Deze speciale witte kleding wordt in sommige kringen ook op de sederavonden en door een bruidgom gedragen.

## תפלת מנחה לערב יום כפור

### MINCHA-MIDDAGGEBED OP DE DAG VOOR JOM-KIPPOER.

#### Inleiding

Dit middaggebed zegt men vroeg in de middag. Het verschilt met het dagelijks middaggebed daarin dat er na de laatste beracha van het hoofdgebed — dat naar het oosten gericht staande gezegd wordt en daarom 'amida heet (ook wel sjemoné-esré) — een bijzonder gebed wordt uitgesproken. Dit is de widdoej, de bekentenis van zonden. We vragen daarin God onze zonden te vergeven op deze dag van verzoening.

Indien men verzoening voor zonden wil verkrijgen moet men eerst bekennen dat men zonden heeft begaan en ook duidelijk vermelden wat voor zonden het zijn geweest. [Zie Lev. 5, 5; Num. 5, 6, 7.] Daar wij echter voor heel het volk om vergiffenis vragen, sommen we alle mogelijke zonden of wetsovertredingen op die iemand gedaan zou kunnen hebben. Daarom spreken wij ook bij deze gebeden steeds in de meervoudsvorm. Daarbij moeten wij de intentie hebben tesjoewa te doen, terug te keren van de verkeerde weg, terug naar de weg die God ons heeft voorgeschreven.

Dit widdoejgebed is van zeer oude datum en in bijzondere prozastijl, zoals die in tenach en siddeer al voorkomt, alfabetisch gerangschikt, opdat het beter in het geheugen zou vastliggen. Het begint met algemene overtredingen: asjamnoe, bagadnoe enz.; daarna worden de zonden gespecificeerd in een dubbel alfabetische volgorde, het 'Al chét. In het middaggebed van deze dag zegt men het zachtjes in het stille gebed; het wordt nu bij de herhaling door de chazzan niet opnieuw gezegd, hetgeen op jom-kippoer zelf wel gebeurt.

Op de dag vóór de grote, heilige dag bereiden wij ons voor, niet alleen in sjoel maar ook thuis. De vastendag van tien tisri is geen treurdag. Wij zijn in een jom-tov stemming, omdat deze dag ons gegeven is om van onze schuld bevrijd te worden, van zonden

## MIDDAGGEBED VOOR 'EREV JOM-KIPPOER

Hoe goed zijn uw tenten, Ja'akov, uw woningen, Israel! [Num. 24, 5]. Door Uw grote liefde mag ik Uw Huis binnengaan en mij in ontzag voor U neerbuigen naar Uw heilige arke [Ps. 5, 8].

Eeuwige, ik houd van het Huis waar U zich bevindt en van de plaats waar Uw Majesteit woont [Ps. 26, 8].

Ik wil buigen en knielen wil ik, de knie buigen voor de Eeuwige die mij geschapen heeft [Ps. 95, 5].

Ik hoop dat mijn gebed voor U, Eeuwige, komt op een ogenblik dat U het wel wilt aanvaarden. God, verhoor mij, omdat Uw liefde zo groot, Uw hulp de ware is [Ps. 69, 14].

Ter inleiding van het middaggebed wordt eerst gelezen het voorschrift over het dagelijkse offer van de namiddag (Numeri 28, 1-8 en Leviticus 1, 11).

Een vertaling zonder nadere verklaring hiervan geeft geen inzicht in de betekenis. Hiervoor is het nodig deze materie grondig te bestuderen. Hier wordt dus alleen volstaan met het geven van een korte opsomming van de behandelde onderwerpen.

Numeri 28, 1-8. Hier worden voorschriften gegeven over het dagelijks weerkerende offer, het korban tamied.

Leviticus 1, 11. Dit geeft de plaats aan waar dit geslacht moest worden en wat de priester met het bloed moest doen.

## מְנַחָה לְעֶרֶב יוֹם כְּפוּר

*Bij het binnenkomen in sjoel zeggen sommigen de volgende bijbelverzen:*

מֵה־טָבוֹ אֱהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל :

וְאֲנִי בָרַכְתִּי חֲסִדְךָ אָבִא בֵיתְךָ אֲשֶׁתַּחֲוֶה אֶל־הֵיכַל קִדְשְׁךָ  
בִּירְאָתְךָ. יי אֶהְבֵּתִי מְעוֹן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ : וְאֲנִי  
אֲשֶׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרַעָה אֶבְרַכָּה לְפָנַי יי עֲשֵׂי. וְאֲנִי תַפְלִיתִי לְךָ  
יי עַת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב־חֲסִדְךָ עֲנֵנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ :

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר. צוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל  
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵׁי רֵיחַ נִיחָחֵי תִשְׁמְרוּ  
לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ. וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ  
לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עוֹלָה תְּמִיד.  
אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין  
הָעֲרֵבִים. וְעִשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית  
רְבִיעֵת הַהֵינֶן. עֵלֶת תְּמִיד תַּעֲשֶׂה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחָח אֲשֶׁה  
לַיהוָה : וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵינֶן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֹּף נִסְךְ  
שֶׁכֶר לַיהוָה. וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים כְּמִנְחַת  
הַבֶּקֶר וְכִנְסֹכּוֹ תַעֲשֶׂה אֲשֶׁה רֵיחַ נִיחָח לַיהוָה :

וְשַׁחַט אֹתוֹ עַל יָרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צַפְנָה לְפָנַי יְהוָה. וְזָרְקוּ בְּנֵי  
אֶהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב :

ASJRE JOSJEWÉ WÉTÉGA

Gelukkig die in Uw Huis verblijvend, steeds weer Uw lof verkondingen [Ps. 84, 5].

Gelukkig het volk dat het gaat zoals dit, gelukkig het volk, waarvan de Eeuwige de God is [Ps. 144, 15].

Gods Majesteit en eindeloze goedheid.

*Psalm 145.*

Een lofzang van David.

God, Koning, als hoogste wil ik U erkennen, Uw Naam prijzen, eeuwig en altijd. Iedere dag wil ik U prijzen, de lof van Uw Naam verkondingen, eeuwig en altijd. Groot is de Eeuwige en met lof uitbundig bezongen, Zijn grootheid is ondoorgrondelijk. Opvolgende geslachten brengen hulde aan Uw werken, van Uw machtige daden verhalen zij. De heerlijke pracht van Uw Majesteit en de verhalen van Uw wonderen wil ik bespreken. Van Uw ontzagwekkende macht spreken zij, Uw grootheid wil ik verkondigen. De faam van Uw overgrote goedheid verbreidt men en Uw rechtvaardigheid bejubelt men. Genadig en barmhartig is de Eeuwige, eindeloos geduldig en van grote liefde. Goed is de Eeuwige voor allen, Zijn barmhartigheid strekt zich uit over al Zijn werken. U, Eeuwige, danken al Uw schepselen en al Uw getrouwen prijzen U. Over Uw koninklijke Majesteit spreken zij en zij verkondigen Uw almacht, om de mensenkinderen Zijn machtige daden bekend te maken en de pracht van Zijn koninklijke Majesteit. Uw koningschap is een koningschap van alle eeuwigheid, Uw heerschappij is van alle geslachten. De Eeuwige steunt allen die vallen en richt op allen die gebukt gaan. Aller ogen zien hoopvol naar U op en U geeft ze eten op de juiste tijd, U opent Uw hand en stelt al wat leeft tevreden. Rechtvaardig is de Eeuwige in al Zijn wegen en liefderijk in al Zijn daden. Dichtbij is de Eeuwige voor allen die Hem aanroepen, voor allen die Hem aanroepen in waarheid. De wens van hen die ontzag voor Hem hebben vervult

אשרי יושבי ביתך; עוד יהללוך סלה.  
אשרי העם שככה לו; אשרי העם שׂי אלהיו.

*Psalm 145*

תהלה לדוד

ארוממך, אלהי המלך, ואברכה שמך לעולם ועד.  
בכל יום אברכה, ואהללה שמך לעולם ועד.  
גדול יי ומהלל מאד, ולגדלתו אין חקר.  
דור לדור ישבח מעשיך, וגבורתיך יגידו.  
הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה.  
ועוזו נוראותיך יאמרו, וגדלתך אספרנה.  
זכר רב טובך יביעו, וצדקתך ירננו.  
חננו ורחום יי, ארך אפים וגדל חסד.  
טוב יי לכל, ורחמיו על כל מעשיו.  
יודוך יי כל מעשיך, וחסידיך יברכוכה.  
כבוד מלכותך יאמרו, וגבורתך ידברו.  
להודיע לבני האדם גבורתיו, וכבוד הדר מלכותו.  
מלכותך מלכות כל עלמים, וממשלתך בכל דור ודור.  
סומך יי לכל הנפלים, וזוקף לכל הכפופים.  
עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו.  
פותח את ידך, ומשביע לכל חי רצון.  
צדיק יי בכל דרכיו, וחסיד בכל מעשיו.  
קרוב יי לכל קראיו, לכל אשר יקראהו באמת.

Hij, hun smeken verhoort Hij en Hij helpt hen. De Eeuwige waakt over allen die van Hem houden en allen die het slechte doen vernietigt Hij. Een lofzang op de Eeuwige brengt mijn mond tot uiting en al wat leeft prijst Zijn heilige Naam, voor altijd.

*Chazzan:* En wij, wij prijzen God, van nu tot in eeuwigheid. Halleloeja! [Ps. 115, 18].

*Chazzan:* Laat de grootheid en heiligheid van Zijn grote Naam vermeld worden in de wereld die Hij geschapen heeft, volgens Zijn wil en moge Hij Zijn koningschap vestigen tijdens uw leven en tijdens het leven van heel het Huis Israel, spoedig en binnenkort. Zegt nu: Amen.

*Chazzan en Gemeente:* Moge Zijn grote Naam geprezen zijn in alle eeuwigheid.

*Chazzan:* Moge geprezen, met hulde, roem en hoogachting vermeld, verheven, verheerlijkt en met extatische lof bezongen worden, de Naam van de Heilige, die geprezen is, boven alle uitingen van prijzen, gezang, hulde en troost, die er in de wereld geuit worden. Zegt nu: Amen.

*Die 2e Amida. Sefer Berachot voor den Versolndag*

Heer, open mijn lippen en mijn mond zal de lof over U verkondigen [Ps. 51, 17].

Geprezen, U, Eeuwige, onze God en God van onze voorouders, God van Awraham, God van Jitschak, God van Ja'akov, de grote, machtige, ontzaglijke God, hoogste God, die echte weldaden bewijst, bezitter van het heelal, die de deugden van de voorouders in herinnering houdt en hun kleinkinderen terwille van Zijn Naam met liefde een verlosser brengt.

Bedenk ons om te leven, Koning, die het Leven wil en schrijf ons in het Boek van het Leven, terwille van Uzelf, levende God!

Koning, helper, redder en beschermer.

Geprezen, U, Eeuwige, beschermer van Awraham.

רצון יראיו יעשה, ואת שועתם ישמע ויושיעם.  
שומר יי את כל אהביו, ואת כל הרשעים ישמיד.  
תהלת יי ידבר-פי, ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד.  
(Chazzan) ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם; הללויה.

*Chazzan:* יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא די כרא כרעותה;  
וימליך מלכותה בחייכון וכיומיכון, ובחיי דכל בית  
ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן.  
*allen:* יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.

*Chazzan:* יתברך וישתבח, ויתפאר ויתרומם, ויתנשא  
ויתהדר, ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא, בריך הוא, לעלא  
ולעלא מכל ברכתא ושירתא, תשבחתא ונחמתא, דאמירן  
בעלמא, ואמרו אמן.

*Bij het uitspreken van de Amida is men staande naar het "oosten" gericht.*

אדני, שפתי תפתח, ופי יגיד תהלתך.  
ברוך אתה, יי אלהינו ואלהי אבותינו, אלהי אברהם,  
אלהי יצחק, ואלהי יעקב, האל הגדול הגבור והנורא, אל  
עליון, גומל חסדים טובים, וקונה הכל, וזוכר חסדי  
אבות, ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה.  
זכרנו לחיים, מלך חפץ בחיים, וכתבנו בספר החיים,  
למענך אלהים חיים.  
מלך עוזר ומושיע ומגן, ברוך אתה, יי, מגן אברהם.

U bent te allen tijde machtig, Heer, U brengt doden weer tot leven, geweldig om te helpen.

U zorgt met liefde voor de levenden, brengt met grote barmhartigheid doden weer tot leven, steunt die vallen, geneest zieken, bevrijdt gevangenen en houdt de belofte van trouw aan hen die in het stof slapen. Wie is als U, Heer over de krachten, wie is U gelijk, Koning die laat sterven en weer tot leven brengt en die hulp als een bloem laat opkomen.

Wie is als U, barmhartige Vader die met barmhartigheid Zijn shepselen met leven bedenkt.

U bent trouw — aan Uw belofte — doden weer tot leven te brengen. Geprezen, U, Eeuwige die de doden weer tot leven brengt.

*Chazzan:* Wij willen de heiligheid van Uw Naam in de wereld verkondigen evenals men dit doet in de hogere sferen, zoals dit door Uw profeet beschreven is: 'De een roept het de ander toe en zegt:

*allen:* Heilig, heilig, heilig is de Eeuwige-Tsewaot, heel de aarde is vol van Zijn Majesteit' [*Jes. 6, 3*].

*Chazzan:* Elkaar beantwoordend zeggen ze: Geprezen!

*allen:* 'Geprezen de Majesteit van de Eeuwige van de plaats waar Hij is!' [*Ez. 3, 13*].

*Chazzan:* En in Uw heilige geschriften staat geschreven:

*allen:* 'De Eeuwige regeert voor altijd, Uw God, Tsion, in alle geslachten, Halleloeja!' [*Ps. 146, 10*].

*Chazzan:* In alle geslachten verkondigen wij Uw grootheid en in alle eeuwigheid getuigen wij van Uw heiligheid en de hulde voor U, onze God, zal nooit en te nimmer uit onze mond wijken, want U, God en Koning, bent groot en heilig. Geprezen, U, Eeuwige, heilige Koning!

U bent heilig en Uw Naam is heilig en heilige wezens zingen elke dag lofliederen voor U.

Geprezen, U, Eeuwige, heilige Koning.

אתה גבור לעולם, אדני; מחיה מתים אתה, רב להושיע.

מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים רבים, סומך נופלים, ורופא חולים, ומתיר אסורים, ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך, בעל גבורות, ומי דומה לך, מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה.

מי כמוך, אב הרחמים, זוכר יצוריו לחיים ברחמים. ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה, יי, מחיה המתים.

*Bij de herhaling van het gebed door de chazzan wordt de Kedoosja gezegd. Deze wordt staande uitgesproken, gericht naar het 'oosten'.*

*Chazzan* נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום, ככתוב על יד נביאך: וקרא זה אל זה ואמר:

*allen* קדוש, קדוש, קדוש יי צבאות; מלא כל הארץ כבודו. *Chazzan* לעממתם ברוך יאמרו.

*allen* ברוך כבוד יי ממקומו.

*Chazzan* ובדברי קדשך כתוב לאמר:

*allen* ימלך יי לעולם, אלהיך ציון לדר ודר; הללויה.

*Chazzan* לדור ודור נגיד גדלך, ולנצח נצחים קדשך נקדיש, ושבתך אלהינו מפנינו לא ימוש לעולם ועד, כי אל מלך גדול וקדוש אתה. ברוך אתה, יי, המלך הקדוש.

אתה קדוש ושמך קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך

סלה. ברוך אתה, יי, המלך הקדוש.

U begunstigt de mens met verstand en brengt de sterveling begrip bij; begunstig ons Uwerzijde met verstand, begrip en inzicht. Geprezen, U, Eeuwige die verstand als een gunst verleent.

Laat ons, Vader, weer naar Uw tora terugkeren en breng ons, Koning, dichter bij Uw dienst. Stel ons in staat om in volledige inkeer weer bij U terug te komen. Geprezen, U, Eeuwige die inkeer op prijs stelt.

Vergeef het ons, Vader, want we hebben gezondigt, schenk ons vergiffenis, Koning, want we hebben overtredingen begaan, want U schenkt vergiffenis en bent vergevensgezind.

Geprezen, U, Eeuwige die genadig is en heel veel wil vergeven. Kijk toch naar onze ellende, voer voor ons de strijd en verlos ons spoedig terwille van Uw Naam, want een machtige verlosser bent U. Geprezen, U, Eeuwige, verlosser van Israel.

Genees ons, Eeuwige, dan zullen we genezen zijn; help ons, dan zullen we geholpen zijn, want U komt onze lof toe en verschaft volledige genezing voor al onze kwalen, daar U God en Koning, een betrouwbaar arts bent, vol ontferming.

Geprezen, U, Eeuwige die de zieken van Zijn volk Israel geneest. Zegen voor ons, Eeuwige, onze God, dit jaar en alle soorten opbrengst daarvan ten goede en schenk zegen over de aardbodem. Geef ons in ruime mate van Uw goede gaven en zegen dit jaar voor ons zoals de goede jaren.

Geprezen, U, Eeuwige die de jaren zegent.

Blaas op een grote bazuin — Sjofar — voor onze bevrijding en hef hoog een vaandel om hen van ons die in galoot — de verstrooiing — leven bijeen te brengen en breng ons allen tezamen van de vier windstreken der aarde.

Geprezen, U, Eeuwige, die degenen van Zijn volk Israel die verdreven zijn, verzamelt.

Herstel onze rechters zoals in het begin, onze raadsheren zoals het aanvankelijk was, wend zorg en zuchten van ons af, regeer over ons, U alleen, Eeuwige, met liefde en diep medegevoel en laat ons recht wedervaren in het geding.

אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה. חננו מאתך דעה. בינה והשכל. ברוך אתה, יי, חונן הדעת.

השיבנו אבינו לתורתך, וקרבנו מלכנו לעבודתך; והחזירנו בתשובה שלמה לפניך. ברוך אתה, יי, הרוצה בתשובה.

סלח לנו אבינו כי חטאנו, מחל לנו מלכנו כי פשענו, כי מוחל וסולח אתה. ברוך אתה, יי, חונן המרבה לסלח.

ראה נא בענינו וריבה ריבנו, וגאלנו מהרה למען שמך, כי גואל חזק אתה. ברוך אתה, יי, גואל ישראל.

רפאנו יי ונרפא, הושיענו ונושעה, כי תהלתנו אתה; והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו, כי אל מלך רופא נאמן

ורחמן אתה. ברוך אתה, יי, רופא חולי עמו ישראל. בך עלינו, יי אלהינו, את השנה הזאת ואת כל מיני

תבואתה לטובה, ותן ברכה על פני האדמה, ושבענו מטובך, וברך שנתנו כשנים הטובות. ברוך אתה, יי, מברך

השנים.

תקע בשופר גדול לחרותנו, ושא נס לקבץ גליותינו, וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ. ברוך אתה, יי, מקבץ

נדחי עמו ישראל.

השיבה שופטינו כבראשונה, ויועצינו כבתחלה; והסר ממנו יגון ואנחה; ומלוך עלינו, אתה יי לבדך, בחסד

וברחמים, וצדקנו במשפט.



Geprezen, U, Eeuwige, Koning van rechtvaardigheid.

Voor de lasteraars moge er geen hoop zijn, laat alle onheilstichters direkt verdwijnen en laat hen allen spoedig vernietigd worden; wil toch de kwaadwilligen met wortel en al uitroeien, breken, tegronderichten en vernederen, spoedig in onze dagen.

Geprezen, U, Eeuwige die vijanden breekt en kwaadwilligen vernedert.

Laat toch Uw diep medegevoel opgewekt worden voor hen die rechtschapen en vroom zijn, voor de leiders van Uw volk, het Huis-Israel, voor de geleerden die er nog over zijn, voor de oprechte proselieten, alsmede voor ons, Eeuwige, onze God. Schenk een waardige beloning aan allen die in oprechtheid op Uw Naam vertrouwen en laat ons met hen hetzelfde ten deel vallen. Laat ons nooit teleurgesteld zijn want op U vertrouwen wij.

Geprezen, U, Eeuwige, steun en bron van vertrouwen voor die rechtschapen zijn.

Keer in ontferming naar Uw stad, Jeroesjalajim, terug en wil daarbinnen weer steeds aanwezig zijn, zoals U het beloofd hebt; bouw haar binnenkort weer op als een bouwwerk dat eeuwig stand houdt en wil daar dan de troon van David weer spoedig vestigen.

Geprezen, U, Eeuwige, herbouwer van Jeroesjalajim.

Laat hem die uit Uw dienaar David voortkomt spoedig verschijnen. Moge zijn stralende kracht door Uw hulp weer opkomen, want op Uw hulp hopen wij, iedere dag.

Geprezen, U, Eeuwige die de stralende helpende kracht laat ontluiken.

Hoor onze stem, Eeuwige, onze God. Spaar ons en ontferm U over ons, aanvaard in ontferming en welwillendheid ons gebed, want U bent een God die luistert naar gebeden en smeken; laat ons dan niet tevergeefs weer van U weg gaan, U bent het immers die het gebed van Uw volk Israel in ontferming verhoort.

Geprezen, U, Eeuwige die een gebed verhoort.

Aanvaard welwillend, Eeuwige, onze God, Uw volk Israel en hun gebed; herstel de dienst weer binnen Uw tempel met de in vuur

ברוך אתה, יי, המלך המשפט.

ולמלשינים אל תהי תקנה, וכל-עושי רשעה כרגע יאבדו, וכלם מהרה יכרתו; והזדים מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותכניע במהרה בימינו. ברוך אתה, יי, שובר איבים ומכניע זדים.

על הצדיקים ועל החסידים, ועל זקני עמך בית ישראל ועל פליטת סופריהם, ועל גרי הצדק ועלינו, יהמו נא רחמיה, יי אלהינו; ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת, ושים חלקנו עמם, ולעולם לא נבוש, כי כך בטחנו. ברוך אתה, יי, משען ומבטח לצדיקים.

ולירושלים עירך ברחמים תשוב, ותשכון בתוכה כאשר דברת; וכנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם; וכסא דוד מהרה לתוכה תכין. ברוך אתה, יי, בונה ירושלים.

את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, וקרנו תרום בישועתך, כי לישועתך קוינו כל היום. ברוך אתה, יי, מצמיח קרן ישועה.

שמע קולנו, יי אלהינו, חוס ורחם עלינו, וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו, כי אל שומע תפלות ותחנונים אתה; ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו, כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים. ברוך אתה, יי, שומע תפלה.

רצה, יי אלהינו, בעמך ישראל ובתפלתם; והשב את

opgaande offers van Israel; wil hun gebed met liefde aanvaarden en moge steeds de dienst van Uw volk Israel een genoegdoening voor U zijn.

En mogen onze ogen het aanschouwen dat U in ontferming naar Tsion terugkeert. Geprezen, U, Eeuwige die Zijn goddelijke aanwezigheid weer naar Tsion terugbrengt.

Wij danken U, dat U, Eeuwige, onze God en God van onze voorouders het bent die voor eeuwig en altijd de rotsvaste steun voor ons leven, onze beschermende hulp bent; U bent dat van geslacht op geslacht. U danken wij en we verkondigen Uw lof voor ons leven, aan Uw hand overgeleverd en voor onze zielen, aan U toevertrouwd, voor Uw wonderen die dagelijks bij ons gebeuren en voor Uw wonderbaarlijke weldaden die er elk ogenblik zijn, 's avonds, 's morgens en 's middags. Oneindig-goede wiens ontferming onbepert is, ontfermer, wiens liefde niet ophoudt, op U is onze hoop van oudsher gevestigd.

*Terwijl de chazzan het nevenstaande reciteert zegt men Modiem derabbanan.*  
Wij danken U dat U, Eeuwige, onze God en God van onze voorouders bent, de God van allen die bestaan, onze schepper, schepper van het oerbegin. Uitingen van prijzen en dank komen Uw grote en heilige Naam toe, omdat U ons het leven hebt geschonken en ons staande hebt gehouden. Moge U ons zo laten voortleven en ons stand doen houden. Moge U onze ballingen verzamelen naar Uw heilige voorhoven om Uw wetten stipt na te komen en Uw wil te doen, om U met een gaaf hart te dienen; omdat wij U dankbaar mogen zijn wordt U geprezen, God, die wij dank verschuldigd zijn.

Voor dit alles zal Uw Naam, Koning, geprezen en hoogverheven worden, voortdurend, eeuwig en altijd.

OECHETOV

Schrijf (allen) die tot Uw verbond behoren voor een goed leven op.

הַעֲבוּדָה לְדַבֵּר בִּיתְךָ. וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְתַפְלֹתֶם בְּאַהֲבָה  
תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.  
וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹכֶךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בְּרוּךְ אַתָּה, יי.  
הַמְחִזִיר שְׂכִינְתּוֹ לְצִיּוֹן.

*Modiem-derabbanan zegt men terwijl de chazzan het nevenstaande reciteert.*

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ, שְׂאֵתָה מוֹדִים יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֹהֵי  
הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר  
אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ, מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא.  
יּוֹצֵרנוּ, יּוֹצֵר בְּרָאשִׁית, לְדוֹר נְדוּר נוֹדָה לְךָ, וְנִסְפָּר  
בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ תִּהְלָתְךָ, עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים  
הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עַל שֶׁחַיֵּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן  
תַּחֲנוּנוּ וְתַקִּימָנוּ, וְתִאֲסוּף גְּלוּתֵנוּ לְחֻצְרוֹת קִדְשֶׁךָ  
לְשִׁמּוֹר חֻקֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ וְלַעֲבֹדְךָ בְּלִבְבֵּנוּ שְׁלָם.  
עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לְךָ. בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת.  
מֵעוֹלָם קוִינֵנוּ לְךָ.

וְעַל כָּלֶם יִתְפָּרֵךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ, מִלְּכֵנוּ, תָּמִיד לְעוֹלָם

וָעֶד.

וְכַתּוּב לְחַיִּים טוֹבִים (כָּל) בְּנֵי בְרִיתְךָ.

En allen die leven zullen U altijd danken en in oprechtheid met lof Uw Naam vermelden, God, onze hulp en bijstand voor altijd. Geprezen, U, Eeuwige, Uw Naam is 'de Oneindig-goede' en het komt U toe te danken.

Veel vrede moge U Uw volk Israel voor eeuwig schenken, want U, Koning, bent Heer over alle vrede. Moge het goed zijn in Uw ogen Uw volk Israel in elke tijd en op welk uur ook te zegenen met Uw vrede.

Mogen wij bij U in het boek van leven, zegen, vrede en een goed bestaan bedacht en ingeschreven worden; wij en heel Uw volk Israel voor een goed leven en voor vrede. Geprezen, U, Eeuwige, Vredestichter!

#### WIDDOEJ-ZONDENBELIJDENIS

Onze God en God van onze voorouders!

Moge ons gebed voor U komen en onttrekt U zich niet aan ons smeken, want wij zijn niet zo brutaal en hardnekkig, dat wij U, Eeuwige, onze God, zouden zeggen: 'Wij zijn braaf en hebben niet gezondigd; integendeel, wij hebben wel gezondigd'.

Wij zijn schuldig, wij zijn ontrouw geweest, hebben gestolen, hebben lastertaal gesproken, wij hebben verkeerd gehandeld, wij hebben slechte dingen gedaan, waren moedwillig en hebben geweld gepleegd, wij hebben leugens verzonnen en slechte plannen beraamd, wij hebben bedrog gepleegd, gespot en ons verzet, wij hebben gehoond en waren weerspannig, wij hebben overtredingen begaan, waren misdadig en namen een vijandige houding aan, wij waren hardnekkig en boosaardig, deden verderfelijke en gruwelijke dingen, wij zijn afgedwaald en brachten anderen op een dwaalspoor.

Wij zijn afgeweken van Uw geboden en Uw goede rechtsvoorschriften en het heeft ons niets gebaat. Maar U bent rechtvaardig bij al wat ons overkomt, want U doet wat waar is, maar wij hebben verkeerd gehandeld.

וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה, וַיְהִלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בְּאַמֶּת, הָאֵל,  
יְשׁוּעַתְנוּ וְעֲזָרְתְּנוּ סֵלָה. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ, וְלֵךְ נָא  
לְהוֹדוֹת.

שְׁלוֹם רַב עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ תְּשִׁים לְעוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא  
מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשְּׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ  
יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשִׁלּוּמֶךָ.  
בְּסִפּוּר חַיִּים, בְּרִכָּה וְשְׁלוֹם וּפְרִיָּסָה טוֹבָה, נִזְכֵּר וְנִכְתָּב  
לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים  
וְלְשָׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, עוֹשֵׂה הַשְּׁלוֹם.

*Bij de herhaling door de chazzan wordt het volgende niet gezegd. De chazzan gaat verder met Heel Kaddiesj (blz. 27).*

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתְנוּ, וְאֵל  
תְּתַעַלֵּם מִתְחַנְּתָנוּ; שְׂאִין אֲנַחְנוּ עֲזֵי פָנִים וְקָשִׁי עַרְףְּ לֹמֵר  
לְפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא  
חַטָּאנוּ; אָבֵל אֲנַחְנוּ חַטָּאנוּ.

*Bij de woorden van de zondenbelijdenis klopt men met de rechtervuist op het hart, de "zetel" van de neiging tot het verkeerde.*

אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גְּזַלְנוּ, דִּבְרַנוּ דְּפִי; הִעֲוִינוּ, וְהִרְשַׁעְנוּ,  
זָדְנוּ, חָמְסְנוּ, טָפְלְנוּ שִׁקְר; יַעֲצֵנוּ רָע, כִּזְבְּנוּ, לַצָּנוּ, מְרַדְנוּ,  
נֶאֱצָנוּ; סָרְרְנוּ, עֲוִינוּ, פִּשְׁעֵנוּ, צָרְרְנוּ, קָשִׁינוּ עַרְףְּ; רִשְׁעֵנוּ,  
שַׁחַתְנוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲיִנוּ, תַּעֲתַעְנוּ.

סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמַּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים, וְלֹא שָׁוָה לָנוּ.  
וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא עֲלֵינוּ, כִּי אָמַת עָשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ  
הִרְשַׁעְנוּ.

Wat hebben wij, nu wij voor U staan, U die hoogverheven zetelt, te zeggen? Wat hebben wij, nu wij voor U staan, U die in de hemel troont te vertellen? U weet immers alles wat geheim is en wat openlijk bekend is.

U kent de mysteries van de wereld en de diepste geheimen van al wat leeft. U onderzoekt de meest intieme gedachten en doorziet wat in het geweten en in het gevoel omgaat. Geen enkel ding is aan Uw blik onttrokken, niets is ervoor verborgen.

Moge het het daarom Uw wil zijn, Eeuwige, onze God en God van onze voorouders, dat U ons vergiffenis schenkt voor al onze zonden, ons onze overtredingen kwijtscheldt en ons verzoening verschaft voor alles wat wij misdreven.

VOOR ZONDE TEGENOVER U BEGAAN *wordt telkens herhaald*  
gedwongen of uit vrije wil.

in overmoed.

uit onwetendheid.

door onbezonnen uitingen.

in het openbaar of in het geheim.

door het plegen van geslachtelijke ontucht.

door het misbruik maken van de spraak.

bewust en met bedrog.

met voorbedachte rade.

door benadeling van een ander.

door zondenbelijdenis alleen met de mond.

door onzedelijke samenkomsten.

door moedwil of bij vergissing.

מה נאמר לפניך יושב מרום, ומה נספר לפניך שוכן שחקים, הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע.

אתה יודע רזי עולם, ותעלומות סתרי כל חי. אתה חופש כל חדרי בטן, ובוהן כליות לב. אין דבר נעלם ממך, ואין נסתר מנגד עיניך.

ובכן יהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתסלח לנו על כל חטאתינו, ותמחל לנו על כל עונותינו, ותכפר לנו על כל פשעינו.

על חטא שחטאנו לפניך באנס ובכרצון,

ועל חטא שחטאנו לפניך באמוץ הלב.

על חטא שחטאנו לפניך בבלי דעת,

ועל חטא שחטאנו לפניך בכטוי שפתיים.

על חטא שחטאנו לפניך בגלוי ובסתר,

ועל חטא שחטאנו לפניך בגלוי עריות.

על חטא שחטאנו לפניך בדבור פה,

ועל חטא שחטאנו לפניך בדעת ובמרמה.

על חטא שחטאנו לפניך בהרהור הלב,

ועל חטא שחטאנו לפניך בהונאת רע.

על חטא שחטאנו לפניך בודוי פה,

ועל חטא שחטאנו לפניך בוועידת זנות.

על חטא שחטאנו לפניך בזרון ובשגגה,

door geringschatting van ouders of leraren.

door gebruik van geweld.

door ontwijding van Gods Naam.

door dwaze uitingen.

door vunzige taal.

door verkeerde neigingen.

bewust of onbewust.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaf ons verzoening.

door het aannemen van steekpenningen.

door leugen of bedrog.

door kwaadspreken.

door spot.

bij het zaken doen.

door spijs en drank.

door rente of overwinst.

door een uitdagende houding.

door lonken met de ogen.

door gepraat met de lippen — maar niet met het hart —.

door verwaten blik.

door brutaliteit.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaf ons verzoening.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחֹזֶק יָד.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטַפְשׁוֹת פֶּה.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטַמְאָת שְׁפָתַיִם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיִצְרַר הָרֶע.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים.

וְעַל כָּלֵם, אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת, סְלַח לָנוּ, מְחַל לָנוּ, כְּפָר־לָנוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שֶׁחַד.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכִזָּב.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלִשׁוֹן הָרֶע.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלִצּוֹן.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמִשָּׂא וּבְמִתָּן.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמֵאֵכֶל וּבְמִשְׁתֵּה.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנִשְׁךְ וּבְמִרְבִּית.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנִטְיַת גְּרוֹן.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁקוּר עֵינַי.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁיחַ שְׁפֹתוֹתֵינוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רְמוֹת.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעִזּוֹת מִצַּח.

וְעַל כָּלֵם, אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת, סְלַח לָנוּ, מְחַל לָנוּ, כְּפָר־לָנוּ.

door het afwerpen van het Goddelijk juk.

door een aanmatigend oordeel.

door een ander in de val te lokken.

door afgunst.

door lichtzinnigheid.

door hardnekkigheid.

door vlug te lopen om het kwade te doen.

door lasterpraat.

door het afleggen van valse eed.

door ongemotiveerde haatgevoelens.

door het onrechtmatig achterhouden van het ons terhandgestelde.

in een toestand van geestesverwarring.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaft ons verzoening.

Voor zonden\* waarvoor wij schuldig zouden zijn geweest een in-  
vlammen-opgaand offer

een zonde-offer

een offer dat in waarde kan wisselen

een schuldoffer in geval van zekerheid of van twijfel

de straf van geselslagen op gezag van de joodse rechter

de veertig geselslagen

de doodstraf in Gods hand

\* Toen er nog een tempeldienst bestond moest men bij bepaalde overtredingen bepaalde soorten offers brengen, al naar de aard van hetgeen men misdaan had of nagelaten had te doen. Voor al deze feiten vragen we ook vergiffenis, kwijtschelding en verzoening.

Eveneens vragen we dit voor alle zonden waarvoor wij, toen er nog joodse gerechtshoven bestonden die lijfstraffen gaven, deze zouden hebben gekregen.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּפָרִיקַת עַל,  
וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּפָלִילוֹת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצַדִּית רַע,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוֹת עֵינַי.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקִלוֹת רֹאשׁ,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקִשְׁיוֹת עֶרְף.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלִים לְהַרְע,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרַכִּילוֹת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁבוּעַת שְׁוֹא,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁנְאֵת חֲנָם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִשּׁוּמַת יָד,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לִבָּב.

וְעַל כָּלֵם, אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת, סִלַּח לָנוּ, מְחַל לָנוּ, כְּפָר־לָנוּ.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם עוֹלָה.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם חֲטָאֵת.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלָה וַיִּזְרַד.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם אָשֶׁם וְדַאי וְתִלוּי.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם מִכַּת מַרְדּוֹת.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם מִיְתָה בְּיַדֵּי שָׁמַיִם.

uitroeiing en kinderloosheid.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaft ons verzoening.

Voor zonden waarvoor wij schuldig zouden zijn geweest een van de vier doodstraffen door het gerecht: stening, verbranding, onthoofding en wurging. En ook voor overtreding van ge- of verboden, hetzij het effect van de overtreding door een voorgeschreven daad tenietgedaan kan worden of niet. Hetzij we ze ons bewust zijn of niet. Waar wij ons van bewust waren hebben wij U reeds gezegd en beleden en die waarvan wij dat niet waren zijn voor U een open boek en zijn U bekend, volgens hetgeen er gezegd is: 'Wat verborgen is, is voor de Eeuwige, onze God, bekend, maar wat geopenbaard is, is voor ons en onze kinderen voor altijd een plicht: alle voorschriften van deze tora te doen' [Deut. 29, 28].

Want U bent steeds bereid Jisrael te vergeven en in alle geslachten kwijtschelding te verlenen aan de stammen van Jesjoeroen en behalve U hebben wij geen koning die kwijtscheldt en vergeeft.

God, voordat ik geschapen werd was ik dit niet waard en nu dat ik geschapen ben is het nog net alsof ik het niet was. Stof ben ik bij mijn leven, destemmer bij mijn dood. Zie, tegenover U ben ik als een vat vol schaamte en schande.

Moge het Uw wil zijn, Eeuwige, mijn God en God van mijn voorouders, dat ik niet meer zondig en wat ik al aan zonden begaan heb, wis dat uit met Uw groot gevoel voor medelijden, maar niet door lijden en kwade ziektes [T.B. B'rachot 17a].

God, behoed mijn tong voor kwaadspreken, mijn lippen voor het spreken van bedrog. Laat mij stil zijn tegenover allen die mij vloeken, laat mij als stof zijn voor wat van dien aard ook. Stel mijn hart open voor Uw tora en laat mij er naar streven Uw geboden op te volgen. Verrijdel snel het plan van allen die iets kwaads tegen mij in

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם כְּרַת וְעִרְרִי.  
וְעַל כָּל־סֶלֶם, אֱלוֹהֵי סְלִיחוֹת, סֶלַח לָנוּ, מְחַל לָנוּ, כִּפְּר־לָנוּ.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בַּיִת  
דִּין, סְקִילָה, שׁוֹרְפָה, הֶרֶג, וְחִנּוּק. עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוֹת  
לֹא תַעֲשֵׂה, בֵּין שֵׁשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה, וּבֵין שְׁאֵין בָּהּ קוּם  
עֲשֵׂה, אֶת־שְׁגָלוֹים לָנוּ וְאֶת שְׁאֵינָם גְּלוֹים לָנוּ. אֶת שְׁגָלוֹים  
לָנוּ כִּכְר אֲמָרְנוּם לְפָנֶיךָ, וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם; וְאֶת שְׁאֵינָם  
גְּלוֹים לָנוּ, לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוֹים וַיְדוּעִים, כִּדְבַר שְׁנֹאֲמַר:  
הַנְּסַתְרַת לִי אֱלֹהֵינוּ, וְהַנְּגַלְתָּ לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם,  
לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

כִּי אַתָּה סֶלַח לְיִשְׂרָאֵל וּמְחַלְןָ לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר  
וְדוֹר, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח אֲלָא אַתָּה.  
אֱלֹהֵי, עַד שֶׁלֹּא נּוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדָאֵי, וְעַכְשָׁו שְׁנוֹצַרְתִּי  
כְּאֵלוֹ לֹא נּוֹצַרְתִּי; עֶפֶר אָנִי בְּחַיִּי, קַל וְחוֹמֵר בְּמִיתַתִּי; הֲרִי  
אָנִי לְפָנֶיךָ כְּכֹלֵי מְלֵא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה.

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁלֹּא אַחַטָּא  
עוֹד; וְמָה שֶׁחַטָּאתִי לְפָנֶיךָ מָרַק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, אֲכַל לֹא  
עַל יְדֵי יְסוּרִים וְחַלִּים רְעִים.

אֱלֹהֵי, נִצֵּר לְשׁוֹנֵי מָרַע, וּשְׁפַתִּי מִדְּבַר מָרָמָה; וְלִמְקַלְלֵי  
נַפְשֵׁי תְדוּם, וְנַפְשֵׁי כְּעֶפֶר לְכָל תְּהִיָּה. פֶּתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ,  
וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדוּף נַפְשִׁי; וְכָל הַחוֹשְׁכִים עָלַי רְעָה, מְהֵרָה

de zin hebben en vernietig wat ze in gedachten hadden. Doe het om Uw Naam, doe het om Uw sterke macht, doe het om Uw heiligheid, doe het om Uw tora, opdat Uw lievelingen bevrijd worden, help met Uw rechterhand en verhoor mij.

Mogen de woorden van mijn mond en de stille overpeinzing van mijn hart aangenaam voor U zijn, Eeuwige, mijn rotsvaste steun en mijn verlosser. Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israel, zegt hierop Amen.

Moge het Uw wil zijn Eeuwige, onze God en God van onze voorouders dat de heilige tempel spoedig in onze dagen herbouwd zal worden en geef ons deel aan Uw tora. Daar willen wij U met ontzag dienen zoals in langvervlogen dagen en in vroegere jaren. Laat dan het offer van Jehoeda en Jeroesjalajim U aangenaam zijn zoals in langvervlogen dagen en in vroegere jaren.

*Ch.*: Laat de grootheid en heiligheid van Zijn grote Naam vermeld worden in de wereld die Hij geschapen heeft, volgens Zijn wil en moge Hij Zijn koningschap vestigen tijdens uw leven en tijdens het leven van heel het Huis Israel, spoedig en binnenkort. Zegt nu: Amen.

*Ch. en G.*: Moge Zijn grote Naam geprezen zijn in alle eeuwigheid.

*Ch.*: Moge geprezen, met hulde, roem en hoogachting vermeld, verheven, verheerlijkt en met extatische lof bezongen worden, de Naam van de Heilige, die geprezen is, boven alle uitingen van prijzen, gezang, hulde en troost, die er in de wereld geuit worden. Zegt nu: Amen.

הַפֶּר עֲצָתָם וְקִלְקַל מַחְשַׁבָתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קַדְשֶׁךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְעַנְנֵי יְהוָה לְרַצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ, יְיָ, צוּרֵי יְגוּאֲלֵי.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן.

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂיִבְנֶה בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בְּיִרְאָה, כִּימֵי עוֹלָם וְכִשְׁנַיִם קְדְמוֹנוּת. וְעַרְבָה לִּי מִנַּחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם, כִּימֵי עוֹלָם וְכִשְׁנַיִם קְדְמוֹנוּת.

*De Chazzan herhaalt de Sjemone-Esre (blz. 7 t/m עושה השלום op blz. 17).*

## HEEL KADDIESJ

*Ch.* יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא די ברא כרעותה; וימליך מלכותה בחייכון וביומיכון, ובחיי דכל בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן.

*Ch. en G.* יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא.

*Ch.* יתברך וישתבח, ויתפאר ויתרומם, ויתנשא ויתהדר, ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא, בריך הוא, לעלא ולעלא מכל ברכתא ושירתא, תשבחתא ונחמתא, דאמירן בעלמא, ואמרו אמן.



G.: Neem ons gebed barmhartig en welwillend aan!

Ch.: Dat het gebed en het smeken van heel Israel bij hun Vader in de hemel aangenomen mag worden. Zegt nu: Amen.

G.: De Naam van de Eeuwige zij geprezen van nu tot in eeuwigheid.

Ch.: Moge er veel vrede uit de hemel komen en leven, voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

G.: Mijn hulp komt van de Eeuwige, de maker van hemel en aarde.

Ch.: Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

#### ALÉNOE-LESJABÉACH

Wij moeten de Heer van het al prijzen, de grootheid van de schepper van het oerbegin erkennen, die ons niet als de volken van andere landen gemaakt heeft, ons niet met de andere geslachten op aarde gelijkgesteld heeft, ons deel niet als het hunne, ons lot niet als van het gros van hen. Wij knielen, buigen en werpen ons aanbeddend neer en danken de Koning aller koningen, de Heilige, die geprezen is, dat Hij het is die het hemelgewelf heeft gespannen, de grondvesten van de aarde heeft gelegd en de zetel van Zijn Majesteit in de hemel daarboven heeft, Zijn machtige, goddelijke tegenwoordigheid in de allerhoogste sferen. Hij is onze God, geen ander, Hij is waarlijk onze Koning, niets is er behalve Hij, zoals in Zijn tora geschreven is: 'Kom heden tot de erkenning en neem het ter harte dat de Eeuwige de God is in de hemel daarboven, zowel als op de aarde hier beneden, niemand anders' [Deut. 4, 39].

Daarom hopen wij op U, Eeuwige, onze God, om spoedig Uw roemrijke macht te zien bij het wegvagen van gruwel-goden van de aarde, zodat nietszeggende afgodsbeelden volledig vernietigd zullen worden. Dat bij het vestigen van een wereld onder de regering van de Almachtige alle mensenkinderen Uw Naam zullen aanroepen,

Gem. קבל ברחמים וכרצון את תפלתנו.

Ch. תתקבל צלותהון וכעותהון דכל ישראל קדם אבוהון

די בשמיא, ואמרו אמן.

Gem. יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם.

Ch. יהא שלמא רבא מן שמיא, וחיים, עלינו ועל כל

ישראל, ואמרו אמן.

Gem. עזרי מעם יי עשה שמים וארץ.

Ch. עשה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל

כל ישראל, ואמרו אמן.

עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדלה ליוצר בראשית, שלא עשנו כגויי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה; שלא שם חלקנו בהם, וגרלנו ככל המונם. ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ, ומושב יקרו בשמים ממעל, ושכינת עזו בגבהי מרומים. הוא אלהינו, אין עוד; אמת מלכנו, אפס זולתו, כפתוב בתורתו; ונדעת היום והשבת אל לבבך, כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד.

על כן נקנה לך, יי אלהינו, לראות מהרה בתפארת עזך, להעביר גלולים מן הארץ, והאלילים כרות יכרתון; לתקן עולם במלכות שדי, וכל בני בשר יקראו בשמך, להפנות

dat bij het zich wenden tot U van allen die slecht zijn op aarde, alle wereldebewoners het zullen erkennen en weten dat voor U elke knie buigt en bij U elke tong de eed aflegt. Voor U, Eeuwige, onze God, zal men knielen en neervallen en men zal eer bewijzen aan Uw glorieuze Naam en allen zullen het juk van Uw koningschap aanvaarden en U zult spoedig voor altijd over hen regeren, want U hoort het koningschap en ten eeuwige dage zult U in glorie Koning zijn, zoals in Uw tora is geschreven:

'De Eeuwige regere, immer en eeuwig!' [Exod. 15, 18].

Ook is er gezegd: 'De Eeuwige zal Koning zijn over heel de aarde; op die dag is de Eeuwige EEN en Zijn Naam is EEN' [Zech. 14, 9].

#### KADDIESJ JATOM

Laat de grootheid en heiligheid van Zijn grote Naam vermeld worden in de wereld die Hij geschapen heeft, volgens Zijn wil en moge Hij Zijn koningschap vestigen tijdens uw leven en tijdens het leven van heel het Huis Israel, spoedig en binnenkort. Zegt nu: Amen.

*allen:* Moge Zijn grote Naam geprezen zijn in alle eeuwigheid.

Moge geprezen, met hulde, roem en hoogachting vermeld, verheven, verheerlijkt en met extatische lof bezongen worden, de Naam van de Heilige, die geprezen is, boven alle uitingen van prijzen, gezang, hulde en troost, die er in de wereld geuit worden. Zegt nu: Amen.

Moge er veel vrede uit de hemel komen en leven, voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

אליך כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל. כי לך  
תכרע כל ברך, תשבע כל לשון. לפניך. יי אלהינו, יכרעו  
ויפלו, ולכבוד שמך יקר יתנו, ויקבלו כלם את על מלכותך.  
ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד; כי המלכות שלך היא.  
ולעולמי עד תמלוך בכבוד, ככתוב בתורתך: יי למלך  
לעולם ועד. (Chazzan) ונאמר: והיה יי למלך על כל הארץ;  
ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד.

*Kaddiesj door wezen te zeggen — transkriptie blz. 178.*

*(In sommige gemeenten wordt dit hier niet gezegd)*

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא די ברא כרעותה;  
וימליך מלכותה בחייכון וביומיכון, ובחיי דכל בית  
ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן.

*allen* יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.

יתברך וישתבח, ויתפאר ויתרום, ויתנשא ויתהדר.  
ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא, בריך הוא, לעלא ולעלא  
מכל ברכתא ושירתא, תשבחתא, ונחמתא, דאמירן  
בעלמא, ואמרו אמן.

יהא שלמא רבא מן שמיא, וחיים, עלינו ועל כל ישראל,  
ואמרו אמן.

עשה שלום במרומינו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל  
ישראל, ואמרו אמן.

en met medeweten van de gemeente verklaren wij het voor geoorloofd met overtreders van de wet te bidden.'

Deze uitspraak is evenals het Kol-Nidré geen gebed, maar een halachisch-juridisch formulier, gebaseerd op uitspraken van gezaghebbende joodse wetsgeleerden. Er is een grote literatuur over het voor en het tegen en ook over de formulering van de tekst van Kol-Nidré. Het oude gebruik is echter gehandhaafd. De wonderschone melodie en de ernst van de dag hebben daar zeker toe bijgedragen. Een zeer groot gedeelte van de gemeente is aanwezig, ieder voelt de spanning van de heilige dag. De chazzan heeft zijn plaats voor de 'amoed, de lessenaar, ingenomen en twee van de aanzienlijken der gemeente staan aan zijn zijde. Deze drie vormen een rechtscollege, die in het openbaar deze verklaringen drie keer afleggen.

De chazzan begint met een zachte stem; hij is huiverig voor de verantwoordelijke taak om de tolk der gemeente te zijn. De tweede keer voelt hij zich al iets zekerder en doet het luider en de derde keer durft hij zijn stem in een fortissimo te laten horen.

\* \* \*

Daar staan wij dan reeds vóór het begin van het eigenlijke avondgebed in sjoel. Ieder die op deze avond de dienst meemaakt is vervuld van een gevoel van ernstige eerbied. Wij hopen dat onze gebeden zullen worden aangenomen en wij weten dat bij God vergiffenis mogelijk is, als we onze levensweg in het komende jaar daarop instellen.

In groten getale zijn wij naar sjoel gekomen. Er zijn mensen die naar hun beste weten getracht hebben zich aan alle voorschriften van de godsdienstcodex te houden. Er zijn er ook die dat niet zo nauwkeurig gedaan hebben. En ook zijn er die het maar een enkele keer hebben gedaan. Maar vanavond zijn zij er allemaal, welke instelling zij ook tegenover het jood-zijn hebben. Een vonk van het goddelijke is in iedere jood aanwezig. Bij sommigen laait deze vonk steeds op tot een grote vlam, bij anderen tot een smeulend vuurtje en bij weer anderen is het slechts een gloeiend kooltje. Maar op een avond als deze vragen wij niet waarom men komt. Men is er!

## INLEIDING TOT KOL-NIDRÉ.

Wanneer iemand onder het uitspreken van een eedsformule tegenover God of tegenover zichzelf een gelofte aflegt of een verplichting op zich neemt, moet hij die ook nakomen. Precies zoals het hem over de lippen is gekomen heeft hij het te volbrengen. [*Zie Num. 30, 3; Deut. 23, 22-23*].

Er kunnen wel eens omstandigheden zijn dat iemand niet in staat is een dergelijke gelofte na te komen. Dan is er een aanduiding in de tora dat men dan zo'n gelofte door een bevoegde instantie nietig kan laten verklaren: hatarat nedariem. Een dergelijke gelofte, eed of uitdrukking tegenover zijn medemens valt daar in eerste instantie niet onder. Die kan men alleen ongedaan maken via de betreffende persoon zelf, met diens volledige instemming [*verg. Joma 7, 2*]. Hetzelfde geldt voor verkeerde handelingen tegenover de medemens. Ook daarbij is het niet voldoende wanneer men God vergiffenis vraagt.

Voordat wij met Kol-Nidré beginnen leggen we nóg een verklaring af. Het kwam vroeger wel voor, dat mensen die een zware overtreding hadden begaan die de essentiele principes van het jodendom raakten, door een rabbinaal rechtscollege in de ban werden gedaan. Zij werden uitgesloten uit de gemeente. Maar op jom-kippoer mochten ook zij aan de dienst deelnemen. Dit is de betekenis van de tekst Biesjiwa sjel ma'la. Dat het woord 'awarjaniem, overtreders, op de crypte Joden, de maranos, zou slaan is zeer twijfelachtig.

Deze verklaringen worden vóór de aanvang van het avondgebed afgelegd.

### BIESJIEWA SJEL MA'LA

'Met de machtiging van het hemelse gerechtshof  
en met de machtiging van het aardse gerechtshof.  
Met medeweten van de Alomtegenwoordige

Geprezen, U, Eeuwige, onze God, Koning van de wereld die ons door Zijn geboden bijzondere taken heeft opgelegd en ons een gebod heeft gegeven — het kleed met — de tsietsiet om te doen.

BIESJIEWA SJEL MA'LA — zie de uitleg op blz. 33.

#### KOL NIDRÉ

Deze onze persoonlijke geloften: alle onthoudingen en verplichtingen die wij tegenover onszelf onder ede of met een uitdrukking van gelijke strekking op ons zouden nemen vanaf deze\* Jom-Kippoer tot — bij leven en welzijn — de Jom-Kippoer van het volgend jaar, daarvan verklaren wij reeds nu, dat wij daar berouw van hebben. Zij worden alle nietig verklaard, ontbonden, geannuleerd en van nul en gener waarde, zonder rechtskracht of rechtsgrond. Deze persoonlijke geloften zijn geen geloften. Alle onszelf opgelegde onthoudingen en alle verplichtingen die wij onszelf hebben opgelegd onder een of andere eedsformule, zijn geen eed.

\* Sommige lezingen luiden: op ons genomen hebben vanaf de vorige Jom-Kippoer tot deze Jom-Kippoer of op ons zouden nemen enz.

#### WENISLACH

Aan de gehele gemeenschap van de 'Kinderen van Israel' zal vergiffenis geschonken worden en ook aan de vreemdeling die zich bij hen bevindt, want heel het volk deed het zonder opzet. [Numeri 15, 25]

#### SJEHECHEJANOE

Geprezen, U, Eeuwige, onze God, Koning van de wereld die ons het leven heeft geschonken en ons in staat heeft gesteld dit tijdstip te beleven.

Wanneer men het talliet vóór het daarvoor aangegeven tijdstip aandoet zegt men:

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ  
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית.

De volgende teksten worden door de chazzan, samen met twee andere daarvoor aangewezen personen, staande drie maal uitgesproken.

בִּישִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה, וּבִישִׁיבָה שֶׁל מַטָּה,  
עַל דַּעַת הַמָּקוֹם, וְעַל דַּעַת הַקְּהָל,  
אָנוּ מַתִּירִין לְהִתְפַּלֵּל עִם הָעַבְרָנִים.

#### כָּל נִדְרֵי

וְאֶסְרִי, וְחִרְמִי, וְקוֹנְמִי וְכַנּוּיִי, וְקַנּוּסִי, וְשָׁבוּעוֹת.  
וְנִדְרָנָא, וְדֹאשְׁתַּבְעָנָא, וְדֹאחֲרִימָנָא, וְדֹאסְרָנָא עַל  
נַפְשָׁתָנָא. מִיּוֹם כְּפָרִים זֶה עַד יוֹם כְּפָרִים הֵבֵא עֲלֵינוּ  
לְטוֹבָה. כְּלֵהוֹן אַחֲרִיטָנָא בְּהוֹן, כְּלֵהוֹן יְהוֹן שְׂרוֹן, שְׁבִיקִין,  
שְׁבִיתִין, בְּטִלִין וּמְבַטְלִין, לֹא שְׁרִירִין וְלֹא קִימִין. נִדְרָנָא  
לֹא נִדְרֵי, וְשָׁבוּעַתָּנָא לֹא שָׁבוּעוֹת.

וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם  
כִּי לְכָל הָעָם בְּשִׁגְגָה. Ch. en Gem.

Deze beracha wordt niet gezegd door de dames (en meisjes) die deze beracha al hebben uitgesproken bij het aansteken van de kaarsen.

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיַּמְנוּ  
וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְנֵי הַזֶּה.

*187 14* Shulchan

*Chazzan:* Prijst de Eeuwige die te prijzen is!

Geprezen de Eeuwige die te prijzen is, voortdurend en altijd.

Geprezen, met hulde, roem en hoogachting vermeld en verheven is de Naam van de Koning aller koningen, de Heilige die geprezen is, want Hij is de eerste en Hij is de laatste en buiten Hem bestaat er geen god. Baant de weg voor Hem die door de hemelse vlakten rijdt, met 'God' wordt hij aangeroepen; juicht voor Hem, Zijn Naam is boven iedere uiting van prijzen en lof verheven. Geprezen de Naam van Zijn koninklijke Majesteit, voortdurend en altijd. Moge de Naam van de Eeuwige geprezen worden van nu tot in eeuwigheid.

Geprezen, U, Eeuwige, onze God, Koning van de wereld die door Zijn woord het avond laat worden, met wijsheid de poorten — van de hemel — opent en met begrip de tijdsindeling — van de dag — wijzigt en met afwisseling de tijdsduur — van de jaargetijden — bepaalt. Die in regelmaat volgens Zijn wil de sterren hun baan laat beschrijven langs het firmament.

Schepper van dag en nacht, die het licht laat weggrollen voor de duisternis en de duisternis voor het licht.

*Chazzan:* Hij laat de dag voorbijgaan en de nacht komen en maakt onderscheid tussen dag en nacht, Eeuwige-Tsewaot is Zijn Naam, levende, bestendige God die steeds koning over ons zal zijn, voortdurend en altijd.

Geprezen, U, Eeuwige die het avond laat worden.

Met een voortdurende liefde houdt U van Uw volk, het Huis-Israel, U hebt ons de tora, geboden, wetten en rechtsvoorschriften gegeven. Daarom, Eeuwige, onze God, willen wij als we gaan slapen en als wij opstaan Uw wetten bespreken.

## AVONDGEBED

## מְעַרֵב

בְּרַכּוּ אֶת יְיָ הַמְּבָרָךְ. *Chazzan*

בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד. *Gemeente en chazzan*

*Terwijl de Chazzan 'Barechoe' zegt, zeggen sommigen:*

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח, וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים.  
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן, וּמִבְּלַעֲדָיו אֵין אֱלֹהִים. סְלוּ לְרֹכֵב  
בְּעֲרֻבוֹת, בְּיָה שְׁמוֹ, וְעֲלוּ לִפְנֵי: וְשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה. בְּרוּךְ שֵׁם  
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ מְעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

*De nu volgende gebeden mogen zittend worden uitgesproken.*

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מְעַרֵב  
עֲרֵבִים; בְּחֻקָּה פּוֹתַח שְׁעָרִים, וּבְחִבּוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים;  
וּמַחְלִיף אֶת הַזְּמַנִּים, וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם  
בְּרַקִּיעַ כְּרִצּוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה, גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ  
וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹר.

*(Chazzan)* וּמְעַבֵּיר יוֹם וּמַבְיֵא לַיְלָה, וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין  
לַיְלָה, יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיִם, תָּמִיד יְמַלּוֹךְ עָלֵינוּ,  
לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ הַמְעַרֵב עֲרֵבִים.

אֶהְבֶּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ אֶהְבֶּת; תּוֹרָה וּמִצְוֹת,  
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים, אוֹתָנוּ לְמַדָּת; עַל כֵּן, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּשֹׁכְבֵנו  
וּבְקוֹמֵנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֶיךָ.

*Chazzan:* Wij willen blij zijn met de woorden van Uw tora en met Uw geboden, voortdurend en altijd. Want zij zijn ons leven en ze verlengen onze levensduur en wij willen daar dag en nacht over nadenken. Onttrek ons nooit Uw liefde.

Geprezen, U, Eeuwige die van Zijn volk Israel houdt.

*Wie alleen bidt, zegt:* God, betrouwbare Koning.

Hoor, Israel, de Eeuwige is onze God, de Eeuwige is EEN.

Sjema' Israel, Adonaj Ellohénoe Adonaj échad.

Geprezen de Naam van Zijn koninklijke Majesteit, voor alle eeuwigheid.

Baroech sjeem kewod malgoeto le'olam va'ed.

*Deut. 6, 5-9.* Je moet van de Eeuwige, je God, houden met heel je hart, heel je ziel en met alles waartoe je bij machte bent. Neem deze woorden die Ik je heden als gebod voorschrijf ter harte. Je moet ze voor je kinderen telkens weer herhalen en er over spreken als je thuis zit en als je onderweg bent, als je gaat slapen en als je opstaat. Je moet ze als een teken op je hand binden en als een herinneringsband tussen je ogen en ze schrijven op de deurposten van je huis en aan je poorten.

*Deut. 11, 13-21.* Wanneer jullie inderdaad gehoor wilt geven aan Mijn geboden die Ik jullie vandaag geef, door te houden van de Eeuwige, jullie God, door Hem te dienen met heel jullie hart en heel jullie ziel, dan zal Ik op tijd regen voor jullie land geven, vroege regen en late regen en dan zul je je graan, je most en je olie kunnen binnenhalen.

Ook voor je vee zal Ik gras op je velden geven zodat je kunt eten en je kunt verzadigen. Pas op, dat jullie hart zich niet voor het verkeerde openstelt, zodat jullie afdwalen, andere goden dienen en je daarvoor neerwerpen. Dan zou de woede van de Eeuwige tegen jullie oplaaien. Hij zou de hemel afsluiten zodat er geen regen zou zijn en de aarde z'n opbrengst niet zou geven; jullie zouden spoedig verdwijnen, weg van het goede land dat de Eeuwige jullie geeft. Nemen jullie Mijn woorden op in jullie hart en in jullie ziel, bindt ze

*(Chazzan)* וְנִשְׁמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד.  
כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאַרְךְךָ יְמֵינוּ, וּבָהֶם נִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה; וְאַהֲבָתְךָ  
אֶל תִּסִּיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, אֱלֹהֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

*(אל מלך נאמן:)* *(Wie alleen bidt zegt:)*

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, יְיָ אֶחָד.

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְאַהֲבַת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל  
מְאֹדְךָ. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם, עַל  
לִבְּךָ. וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָד, וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ, וּבְלִכְתְּךָ  
בַּדֶּרֶךְ, וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ. וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדְךָ, וְהָיוּ  
לְטִטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. וְכִתְבָתָם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה  
אֲתֶכֶם הַיּוֹם, לֹאֲהַבְתֶּם אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם, וּלְעַבְדוֹ בְּכָל לִבְבְּכֶם  
וּבְכָל נַפְשְׁכֶם. וְנָתַתִּי מִטֶּר אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ, יוֹרֵה וּמְלַקֹּשׁ,  
וְאִסְפָּה דִגְגָךָ, וְתִירֹשֶׁךָ וַיְצַהֲרֶךָ. וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׁדֶךָ  
לְבַהֲמֹתֶךָ, וְאָכְלֹת וּשְׂבָעַת. הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם,  
וְסָרְתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם. וְתָרָה  
אִף יְיָ בְּכֶם, וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מִטֶּר, וְהָאֲדָמָה לֹא  
תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ; וְאֲבַדְתֶּם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ  
נָתַן לָכֶם. וּשְׁמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם;

als een teken op jullie hand en laat ze als herinneringsband tussen jullie ogen zijn. Leer ze je kinderen door er over te spreken als je thuis zit en als je onderweg bent, als je gaat slapen en als je opstaat. En schrijf ze op de deurposten van je huis en aan je poorten.

Opdat jullie en jullie kinderen op de grond, waarvan de Eeuwige onder ede aan jullie voorouders heeft beloofd, die aan hen te geven, zó lang zullen leven als de hemel boven de aarde staat.

*Num. 15, 37-41.* De Eeuwige zei tegen Mosjé: 'Spreek tot de kinderen van Israel en zeg hun, dat zij — tsietsiet — franjeachtige draden maken aan de hoeken van hun kleren hetgeen ook voor hun verdere geslachten geldt en bij die franjeachtige draden aan de hoek moeten ze één draad van hemelsblauwe wol aanbrengen. Dit zal voor jullie het voorschrift van de tsietsiet zijn en wanneer jullie die zien, zullen jullie denken aan alle geboden van de Eeuwige en ze ook volbrengen, waardoor jullie niet naar andere wegen omkijken geleid door jullie hart en jullie ogen, die, door hen te volgen, jullie afvalig zouden maken, zodat jullie je al Mijn geboden weer zullen herinneren en die zullen volbrengen en jullie gewijd zullen blijven aan jullie God.

Ik, de Eeuwige, ben jullie God, die jullie uit het land Egypte heeft gevoerd om God voor jullie te zijn;  
Ik de Eeuwige, jullie God!

*De chazzan herhaalt:* De Eeuwige, jullie God!

*Men sluit direkt bij het volgende aan:*

Waar en betrouwbaar is dit alles. En vast staat het voor ons dat Hij de Eeuwige, onze God is en niemand behalve Hij. En dat wij, Israel, Zijn volk zijn, dat Hij ons bevrijdt uit de macht van koningen, dat Hij onze Koning is die ons verlost uit de greep van tirannen, de God die voor ons voldoende eist van onze verdrukkers en al onze doodsvijanden hun verdiende loon geeft.

Die grote onbegrijpelijke dingen doet en ontelbare wonderen, die

וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יְדְכֶם, וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם.  
וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּכֶם בְּבֵיתְךָ,  
וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ, וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ. וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת  
בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ  
לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ  
אֲלֵהֶם, וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֵרֹתָם, וְנִתְּנוּ עַל  
צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת. וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית, וּרְאִיתֶם אֹתוֹ  
וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ, וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם; וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי  
לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם, אֲשֶׁר אֹתָם זָנִים אַחֲרֵיהֶם. לְמַעַן  
תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי, וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם.  
אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת  
לָכֶם לֵאלֹהִים; אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם —  
אָמֵת

*de chazzan herhaalt* יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת

וְאִמוּנָה כָּל זֹאת, וְקִיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין  
זוּלָתוֹ, וְאִנְחָנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדְנוּ מִיַּד מְלָכִים, מְלַכְנוּ  
הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעַרִיצִים; הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצְרַיִמוֹ.  
וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל אִיבֵי נַפְשָׁנוּ; הַעֹשֶׂה גְדֻלוֹת עַד אֵין  
חֶקֶר, וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר; הַשֵּׁם נִפְשָׁנוּ בְּחַיִּים, וְלֹא נִתֵּן

ons in een bezielde leven heeft gezet en niet toeliet dat onze voet zou wankelen.

Die ons liet vertreden de hoogten van onze vijanden en die onze kracht ver verhief boven allen die ons haat toedroegen, voor ons wonderen verricht heeft en vergelding voltrok tegen Fara'o, tekens en wonderdaden in het land van Chams nakomelingen.

Die in Zijn woede alle eerstgeborenen van Egypte dodelijk trof en die Zijn volk Israel uit hun midden naar een altijd durende vrijheid voerde.

*Chazzan:* Die Zijn kinderen tussen de gescheiden delen van de Rietzee naar de overkant liet gaan en die hen haatten in diepe watermassa's liet verdrinken. Toen zagen Zijn kinderen Zijn kracht; zij huldigden en dankten Hem en aanvaardden gaarne Zijn koningschap.

Het waren Mosjé en de Kinderen van Israel die met grote vreugde in beurtzang voor U een lied aanhieven; zo zeiden ze allen:

'Wie is U gelijk onder de machtigen, Eeuwige! Wie is U gelijk verheerlijkt in heiligheid, ontzaglijk in roem, Wonderdoener!' [*Exod. 15, 11*].

Uw koningschap zagen Uw kinderen toen U de zee voor Mosjé kliefde. 'Dit is mijn God' [*Exod. 15, 2*] hieven ze in beurtzang aan en ze zeiden:

'De Eeuwige regeert, eeuwig en altijd!' [*Exod. 15, 18*].

Ook is er gezegd: 'Want bevrijd heeft de Eeuwige Ja'akov en hem verlost uit handen van een die sterker was dan hij' [*Jer. 31, 10*].  
Geprezen, U, Eeuwige die Israel verlost.

Laat ons, Eeuwige, onze God, in vrede slapen gaan en laat ons, o Koning, weer opstaan, om te leven.

Spread de bescherming van Uw vrede over ons uit, verzorg ons met goede raad die van U uitgaat en help ons terwille van Uw Naam. Bescherm ons en laat vijand, besmettelijke ziekte, oorlog, hongersnood en zorg verre van ons blijven. Houd de Satan — die ons hindert — van ons weg, of hij ons tegemoet of achterop komt en beschut ons in de schaduw van Uw vleugels.

לְמוֹט רַגְלָנוּ; הַמְדַרְיֵכְנוּ עַל בְּמוֹת אִיבֵינוּ, וַיִּרְם קַרְנָנוּ עַל כָּל שְׁנָאֵינוּ; הֶעֱשָׂה לָנוּ נְסִים וּנְקָמָה בְּפָרְעָה, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי חָם; הִמְכָּה בְּעִבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵירוֹת עוֹלָם.

*(Chazzan)* הַמְעֵבִיר בְּנָיו בֵּין גְּזָרֵי יָם סוּף; אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת טַבַּע. וַרְאוּ בְּנָיו גְּבוּרָתוֹ; שָׁבְחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ, וּמַלְכוּתוֹ בְּרִצּוֹן קָבְלוּ עֲלֵיהֶם. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כָּלֵם:

מִי כַמְכָה בְּאֵלִים, יְיָ; מִי כַמְכָה נְאֻדָּר בְּקִדְשׁ, נוֹרָא תַהֲלֵת, עֲשֵׂה פְּלֵא.

*(Chazzan)* מַלְכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵיךָ, בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה; זֶה אֱלֹהֵינוּ עָנוּ וְאָמְרוּ:

יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד.

*(Chazzan)* וְנֹאמַר: כִּי פִדָּה יְיָ אֶת יַעֲקֹב, וּגְאָלוֹ מִיַּד חֹזֵק מִמֶּנּוּ. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל.

הַשְּׂפִיכֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם; וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּפָנֵינוּ לְחַיִּים; וּפְרוֹשׁ עֲלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמְךָ, וְתִקְנֵנוּ בְּעֲצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ; וְהַגֵּן בְּעַדְנוּ, וְהַסֵּר מֵעֲלֵינוּ אוֹיֵב דָּבָר וְחָרֵב וְרָעַב וְיָגוֹן; וְהַסֵּר שְׁטֵן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ; וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תִּסְתַּיְרֵנוּ;



*Chazzan:* Want U bent een God die ons bewaakt en ons redt, ja, een vergevengezinde en barmhartige God en Koning bent U.

Wil over ons waken bij ons weggaan en thuiskomen, dat het steeds voor leven en vrede zal zijn van nu tot in verste tijden, en spreid Uw beschermende vrede over ons uit.

Geprezen, U, Eeuwige die een bescherming van vrede uitspreidt over ons, over heel Zijn volk Israel en over Jeroesjalajim.

De kinderen van Israel moeten de Sjabbat houden door de Sjabbat te vieren tot in hun verste geslachten als een eeuwig verbond. Tussen Mij en de Kinderen van Israel is het voor eeuwig een teken dat de Eeuwige in zes dagen hemel en aarde gemaakt heeft, maar op de zevende dag ophield en herademde [*Exod. 31, 16-17*].

Want op die dag zal Hij voor jullie verzoening verkrijgen door jullie te louteren; voor al jullie zonden zullen jullie tegenover de Eeuwige in het reine komen [*Lev. 16, 30*].

*Ch.:* Laat de grootheid en heiligheid van Zijn grote Naam vermeld worden in de wereld die Hij geschapen heeft, volgens Zijn wil en moge Hij Zijn koningschap vestigen tijdens uw leven en tijdens het leven van heel het Huis Israel, spoedig en binnenkort. Zegt nu: Amen.

*allen:* Moge Zijn grote Naam geprezen zijn in alle eeuwigheid.

*Ch.:* Moge geprezen, met hulde, roem en hoogachting vermeld, verheben, verheelijkt en met extatische lof bezongen worden, de Naam van de Heilige, die geprezen is, boven alle uitingen van prijzen, gezang, hulde en troost, die er in de wereld geuit worden. Zegt nu: Amen.

*(Chazzan)* כִּי אֵל שׁוֹמְרָנוּ וּמְצִילָנוּ אַתָּה, כִּי אֵל מְלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה. וְשִׁמּוֹר צְאֲתָנוּ וּבּוֹאָנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם; וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ. הַפּוֹרֵשׁ סִכַּת שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם.

*De nu volgende teksten worden staande uitgesproken.*

*Op Sjabbat*

וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הִיא לְעַלְמֵי כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹשׁ.

*Gem. en Ch.* כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם, מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ.

*Ch.* יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעַלְמָא דִּי כְּרַע וְתַה; וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן, וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּעַגְלָא וּבְזַמַּן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.

*allen* יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמֵי עַלְמָיָא.

*Ch.* יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח, וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם, וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר, וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא, לְעַלְא וּלְעַלְא מְכַל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא, תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָּא, דְאִמְרֵן בְּעַלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן.

blz 12 muller

Heer, open mijn lippen en mijn mond zal de lof over U verkondigen [Ps. 51, 17].

Geprezen, U, Eeuwige, onze God en God van onze voorouders, God van Awraham, God van Jitschak, God van Ja'akov, de grote, machtige, ontzaglijke God, hoogste God, die echte weldaden bewijst, bezitter van het heelal, die de deugden van de voorouders in herinnering houdt en hun kleinkinderen terwille van Zijn Naam met liefde een verlosser brengt;

Bedenk ons om te leven, Koning, die het Leven wil en schrijf ons in het Boek van het Leven, terwille van Uzelf, levende God!

Koning, helper, redder en beschermer.

Geprezen, U, Eeuwige, beschermer van Awraham.

U bent te allen tijde machtig, Heer, U brengt doden weer tot leven, geweldig om te helpen.

U zorgt met liefde voor de levenden, brengt met grote barmhartigheid doden weer tot leven, steunt die vallen, geneest zieken, bevrijdt gevangenen en houdt de belofte van trouw aan hen die in het stof slapen. Wie is als U, Heer over de krachten, wie is U gelijk, Koning die laat sterven en weer tot leven brengt en die hulp als een bloem laat opkomen.

Wie is als U, barmhartige Vader die met barmhartigheid Zijn shepselen met leven bedenkt.

U bent trouw — aan Uw belofte — doden weer tot leven te brengen. Geprezen, U, Eeuwige die de doden weer tot leven brengt.

U bent heilig en Uw Naam is heilig en heilige wezens zingen elke dag lofliederen voor U.

## 'AMIEDA

Bij het uitspreken van de Amieda is men staande naar het "oosten" gericht.

אֲדֹנָי, שְׁפֹתַי תִּפְתָּח, וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ.

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים, וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת, וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. וְזָכְרָנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, וְכֹתֵבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, מִגֵּן אַבְרָהָם. אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם, אֲדֹנָי; מַחֲיָה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַחֲיָה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ, בַּעַל גְּבוּרוֹת, וּמִי דוֹמֶה לָךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמַחֲיָה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה.

מִי כְמוֹךָ, אֵב הַרְחָמִים, זוֹכֵר יְצוּרֵיוֹ לְחַיִּים בְּרַחֲמִים.

וְנִאֲמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, מַחֲיָה הַמֵּתִים.

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקָדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יִהְיֶה לְלוֹךְ סְלָה.

Breng dan, Eeuwige, het ontzag voor U over alles door U gemaakt en de geweldige, huiveringwekkende, eerbiedige vrees voor U over alles door U geschapen. Laten allen door U gemaakt vol eerbied voor U zijn, alle schepselen zich voor U neerbuigen en laat hen allen één bond vormen om Uw wil van ganser harte te volbrengen daar wij immers weten, Eeuwige, onze God, dat de heerschappij bij U is, macht in Uw hand, kracht aan Uw zijde en dat Uw Naam ontzagwekkend is voor alles wat U geschapen hebt.

Schenk dan, Eeuwige, waardigheid aan Uw volk, roem aan die U eerbiedigen, hoop aan die U zoeken en vrijheid van spreken aan die op U vertrouwen.

Vreugde voor Uw land, blijdschap voor Uw stad, een krachtontplooiing van David Uw dienaar en de uitstraling van het licht van Jisraj's zoon Uw Masjieach, spoedig in onze dagen.

Dan zullen rechtvaardigen het zien en zich verheugen, oprechten zullen juichen en de U toegewijden vol vreugde jubelen.

Onrecht wordt de mond gesnoerd, al het kwaad zal volkomen in rook opgaan, wanneer U de heerschappij van het brute geweld van de wereld hebt weggevaagd.

Dan zult U, Eeuwige alleen regeren over alles wat U gemaakt hebt, op de berg Tsion het verblijf van Uw Majesteit, in Jeroesjalajim Uw heilige stad, zoals geschreven is in Uw heilige geschriften: 'De Eeuwige regeert voor altijd, Uw God, Tsion, tot in alle geslachten, Halleloeja!' [Ps. 146, 10].

Heilig bent U en ontzagwekkend is Uw Naam en buiten U is er geen god, zoals geschreven is: 'De Eeuwige-Tsewaot is hoogverheven in het recht en de heilige God wordt geheiligd in gerechtigheid!' [Jes. 5, 16]. Geprezen, U, Eeuwige, heilige Koning.

U hebt uit alle volken Uw keuze op ons bepaald, U houdt van ons en bent ons goedgezind, U hebt ons boven allen natiën geplaatst en ons met Uw voorschriften bijzondere taken opgedragen, o, Koning! U hebt ons dichter bij de dienst voor U gebracht en Uw grote Naam hebt U over ons genoemd.

וּבְכֵן תֵּן פַּחַדְךָ. יי אֱלֹהֵינוּ, עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, וְאִימְתָךְ עַל כָּל מֵה שֶׁבְּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ כָּלֵם אַגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבָם שְׁלֹם, כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטָן לְפָנֶיךָ, עַז בְּיָדְךָ וְגִבּוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מֵה שֶׁבְּרָאתָ.

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד, יי, לַעֲמָךְ, תְּהִלָּה לִירְאֵיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֵׁיךָ, וּפְתִיחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ וְשִׁשׂוֹן לְעִירְךָ, וְצִמִּיחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדְךָ, וְעֲרִיכַת נֵר לְבֵן־יִשִׁי מְשִׁיחְךָ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

וּבְכֵן צְדִיקִים יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׂרָיִם יַעֲלוּ, וְחַסִּידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלְתָה תִקְפֹּץ־פִּיהָ, וְכָל הַרְשָׁעָה כָּלָה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זְדוֹן מִן הָאָרֶץ.

וְתִמְלֹךְ, אַתָּה יי לְבָדְךָ, עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קֹדֶשְׁךָ, כְּפִתּוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ: 'מֶלֶךְ יי לְעוֹלָם, אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וְדֹר; הִלְלוּיָהּ.

קְדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שִׁמְךָ, וְאִין אֱלוֹהַּ מִבְּלַעֲדֶיךָ, כְּפִתּוּב: וַיִּגְבֹּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט, וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בְּצַדִּיקָה. בְּרוּךְ אַתָּה, יי, הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת, וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ.

U hebt ons met liefde gegeven, Eeuwige, onze God, (deze Sjabbatdag voor wijding en rust en) deze Jom Kippoer, voor kwijtschelding, vergiffenis en verzoening, teneinde daarop al onze overtredingen kwijt te schelden, (met liefde) een oproep tot bijzondere wijding, een herinnering aan de uittocht uit Egypte.

God en God van onze voorouders!

Moge bij U de gedachte en de herinnering aan ons steeds meer naar boven komen, mogen die Uw gezichtskring bereiken en welwillend worden beoordeeld. Moge gehoord, opgemerkt en herdacht worden zowel de gedachte en herinnering aan ons als de gedachte en herinnering aan onze voorouders, de gedachte aan de Masjieach, afstammeling van David Uw dienaar, de gedachte aan Jeroesjalajim Uw heilige stad en de gedachte aan heel Uw volk het Huis-Jisrael tot behoud, geluk, genade, liefde en ontferming, tot leven en vrede op deze Jom Hakippoeriem — deze Verzoendag.

Denk daarop ten goede aan ons, Eeuwige, onze God, en breng ons daarop tot zegen in herinnering en help ons daarop te leven. Spaar ons op grond van de belofte van hulp en barmhartigheid, begunadig ons, ontferm U over ons en help ons, want op U zijn onze ogen gericht omdat U een genadige en barmhartige God en Koning bent.

Onze God en God van onze voorouders!

Geef kwijtschelding voor onze zonden op (deze Sjabbatdag en op deze Verzoendag, wis uit en verwijder bij U onze overtredingen, zoals gezegd is: 'Ik, ja Ik ben het die jullie overtredingen uitwis terwille van Mijzelf en aan jullie zonden wil Ik niet meer denken' [Jes. 43, 25]. Ook is er gezegd: 'Als een nevel vaag Ik jullie misdrijven weg en als een wolk jullie zonden, keer toch terug tot Mij, want Ik zal jullie verlossen' [Jes. 44, 22]. En er is gezegd: 'Want op die dag zal Hij voor jullie verzoening verkrijgen, door jullie te louteren; voor al jullie zonden zullen jullie tegenover de Eeuwige in het reine komen' [Lev. 16, 30].

(Onze God en God van onze voorouders! Aanvaard welwillend onze rust.) Geef ons wijding door Uw geboden, geef ons deel aan

*Wat tussen haakjes staat wordt op Sjabbat toegevoegd.*

וּתְתֵן לָנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (הַשְּׁבֵת הַזֶּה לְקַדְשָׁה וּלְמִנוּחָה, וְאֶת יוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה לְמַחֲלָה וּלְסִלִּיחָה וּלְכַפָּרָה, וּלְמַחֲלֵבוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ, זְכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיְבֵא, וַיְגִיעַ וַיִּרְאֶה, וַיִּרְצֶה וַיִּשְׁמַע, וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר וַיִּזְכֹּרְנוּ וַיִּפְקְדוּנוּ, וַיִּזְכֹּרְנוּ אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּזְכֹּרְנוּ מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבָדְךָ, וַיִּזְכֹּרְנוּ יְרוּשָׁלַיִם עִיר קֹדֶשְׁךָ, וַיִּזְכֹּרְנוּ כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְיָטָה לְטוֹבָה, לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הַזֶּה. זְכַרְנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בּוֹ לְטוֹבָה, וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים; וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וּרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן, וּרְחַם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וּרְחוּם אַתָּה.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מַחֵל לְעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם (הַשְּׁבֵת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה, מַחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, כְּאָמֹר: אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מַחֵה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִּי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר. וְנֹאמַר מְחִיתִי כְעַב פְּשָׁעֶיךָ, וְכַעֲנֵן חַטָּאתֶיךָ; שׁוֹכֵה אֵלַי כִּי גֹאֲלֶתִיךָ. וְנֹאמַר: כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עָלֵיכֶם לְטַהַר אַתְּכֶם, מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יְיָ תִּטְהָרוּ. (אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רַצְּהוּ בְּמִנוּחַתְנוּ) קֹדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּתְן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ, שְׂבַעֲנוּ מִטוֹבְךָ וּשְׂמַחְנוּ בִישׁוּעַתְךָ.

Uw tora, verzadig ons met Uw goedheid en verheug ons met Uw hulp. (En stel ons Eeuwige, onze God, met liefde en welwillendheid in het bezit van Uw heilige Sjabbat, opdat heel Jisrael, dat Uw Naam Heiligt, daarop zal rusten.)

Geef ons een zuiver hart om U in waarheid te dienen, want U bent bereid Jisrael te vergeven en in alle geslachten kwijschelding te geven aan de stammen van Jesjoeroen en behalve U hebben wij geen koning die kwijscheldt en vergeeft.

Geprezen, U, Eeuwige, Koning die onze zonden en die van Zijn volk, het Huis-Jisrael wil kwijschelden en vergeven en ieder jaar weer laat passeren dat waaraan wij schuldig zijn, Koning over heel de wereld, die wijding geeft (aan de Sjabbat en) aan Jisrael en aan Jom Hakippoeriem — de Verzoendag.

Aanvaard welwillend, Eeuwige, onze God, Uw volk Israel en hun gebed; herstel de dienst weer binnen Uw tempel met de in vuur opgaande offers van Israel; wil hun gebed met liefde aanvaarden en moge steeds de dienst van Uw volk Israel een genoegdoening voor U zijn.

En mogen onze ogen het aanschouwen dat U in ontferming naar Tsion terugkeert. Geprezen, U, Eeuwige die Zijn goddelijke aanwezigheid weer naar Tsion terugbrengt.

Wij danken U, dat U, Eeuwige, onze God en God van onze voorouders het bent die voor eeuwig en altijd de rotsvaste steun voor ons leven, onze beschermende hulp bent; U bent dat van geslacht op geslacht. U danken wij en we verkondigen Uw lof voor ons leven, aan Uw hand overgeleverd en voor onze zielen, aan U toevertrouwd, voor Uw wonderen die dagelijks bij ons gebeuren en voor Uw wonderbaarlijke weldaden die er elk ogenblik zijn, 's avonds, 's morgens en 's middags. Oneindig-goede wiens ontferming onbeperkt is, ontfermer, wiens liefde niet ophoudt, op U is onze hoop van oudsher gevestigd.

Voor dit alles zal Uw Naam, Koning, geprezen en hoogverheven worden, voortdurend, eeuwig en altijd.

וְהִנְחִילֵנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שְׁבַת קְדֻשָּׁה, וְיִנְוַחֲךָ  
כֹּה יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי שְׁמֶךָ.

וְטַהַר לְבָנֵינוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת, כִּי אַתָּה סֹלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמַחֲלָן  
לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּמַבְלַעְדֶּיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל  
וְסוֹלַח אֶלָּא אַתָּה.

בְּרוּךְ אַתָּה, יי, מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח לְעוֹנוֹתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת עַמּוֹ  
בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּמַעֲבִיר אֲשֶׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, מֶלֶךְ עַל כָּל  
הָאָרֶץ מִקְדָּשְׁךָ (הַשְּׁבַת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים.

רָצָה, יי אֱלֹהֵינוּ, בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם; וְהֵשֵׁב אֶת  
הָעֲבוּדָה לְדַבְרֵי בֵיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה תִקְבַּל  
בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בְּרוּךְ אַתָּה, יי,  
הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ, שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ  
לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ, מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה  
לָךְ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נְשִׁמוֹתֵינוּ  
הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל נְסִיף שְׁבָכְךָ יוֹם עַמָּנוּ, וְעַל נַפְלְאוֹתֶיךָ  
וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׁבָכְךָ עֵת, עָרַב וּבָקֵר וְצִהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ  
רַחֲמֶיךָ, וְהִמְרַחַם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.  
וְעַל כָּלֵם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ, מִלְּפָנֵינוּ, תָּמִיד לְעוֹלָם  
וָעֶד.

Schrijf (allen) die tot Uw verbond behoren voor een goed leven op.

En allen die leven zullen U altijd danken en in oprechtheid met lof Uw Naam vermelden, God, onze hulp en bijstand voor altijd. Geprezen, U, Eeuwige, Uw Naam is 'de Oneindig-goede' en het komt U toe te danken.

Veel vrede moge U Uw volk Israel voor eeuwig schenken, want U, Koning, bent Heer over alle vrede. Moge het goed zijn in Uw ogen Uw volk Israel in elke tijd en op welk uur ook te zegenen met Uw vrede.

Mogen wij bij U in het Boek van leven, zegen, vrede en een goed bestaan bedacht en ingeschreven worden; wij en heel Uw volk Israel voor een goed leven en voor vrede. Geprezen, U, Eeuwige, Vredestichter!

#### WIDDOEJ-ZONDENBELIJDENIS

Onze God en God van onze voorouders!  
Moge ons gebed voor U komen en onttrekt U zich niet aan ons smeken, want wij zijn niet zo brutaal en hardnekkig, dat wij U, Eeuwige, onze God, zouden zeggen: 'Wij zijn braaf en hebben niet gezondigd; integendeel, wij hebben wel gezondigd'.

Wij zijn schuldig, wij zijn ontrouw geweest, hebben gestolen, hebben lastertaal gesproken, wij hebben verkeerd gehandeld, wij hebben slechte dingen gedaan, waren moedwillig en hebben geweld gepleegd, wij hebben leugens verzonnen en slechte plannen beraamd, wij hebben bedrog gepleegd, gespot en ons verzet, wij hebben gehoond en waren weerspannig wij hebben overtredingen begaan, waren misdadig en namen een vijandige houding aan, wij waren hardnekkig en boosaardig, deden verderfelijke en gruwelijke dingen, wij zijn afgedwaald en brachten anderen op een dwaalspoor.

Wij zijn afgeweken van Uw geboden en Uw goede rechtsvoor-

וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים (כָּל) בְּנֵי בְרִיתְךָ.

וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה, וַיְהִלְלוּ אֶת שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת, הָאֵל, יִשְׁוּעַתְנוּ וְעִזְרַתְנוּ סֵלָה. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, הַטוֹב שְׁמֶךָ, וְלֵךְ נָאָה לְהוֹדוֹת.

שְׁלוֹם רַב עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ תָּשִׁים לְעוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא מְלֶךְ אֲדוֹן לְכָל הַשְּׁלוֹם; וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ.

בְּסִפְרֵי חַיִּים, בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם וּפְרִינָסָה טוֹבָה, נִזְכֵּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, עוֹשֵׂה הַשְּׁלוֹם.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלַּתְנוּ, וְאֵל תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְתְּנוּ; שְׂאִין אֲנַחְנוּ עֲזֵי פָנִים וְקָשִׁי עֵרֶף לֹמֵר לְפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ; אֲבָל אֲנַחְנוּ חַטָּאנוּ.

*Bij de woorden van de zondenbelijdenis klopt men met de rechter vuist op het hart, de "zetel" van de neiging tot het verkeerde.*

אֲשַׁמְנוּ, בְּגַדְנוּ, גִּזְלָנוּ, דִּבְרַנּוּ דָפִי; הִעֲוִינוּ, וְהִרְשַׁעְנוּ, וְזָדְנוּ, חָמְסָנוּ, טְפַלְנוּ שִׁקְר; יַעֲצָנוּ רָע, כִּזְבָּנוּ, לְצָנוּ, מְרַדְנוּ, נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֲוִינוּ, פִּשְׁעָנוּ, צָרְרָנוּ, קָשִׁינוּ עֵרֶף; רִשְׁעָנוּ, שַׁחַתְנוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲוִינוּ, תַּעֲתָעְנוּ.

סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמְשַׁפְּטֶיךָ הַטוֹבִים, וְלֹא שָׁוָה לָנוּ.

schriften en het heeft ons niets gebaat. Maar U bent rechtvaardig bij al wat ons overkomt, want U doet wat waar is, maar wij hebben verkeerd gehandeld.

Wat hebben wij, nu wij voor U staan, U die hoogverheven zetelt, te zeggen? Wat hebben wij, nu wij voor U staan, U die in de hemel troont te vertellen? U weet immers alles wat geheim is en wat openlijk bekend is.

U kent de mysteries van de wereld en de diepste geheimen van al wat leeft. U onderzoekt de meest intieme gedachten en doorziet wat in het geweten en in het gevoel omgaat. Geen enkel ding is aan Uw blik onttrokken, niets is ervoor verborgen.

Moge het het daarom Uw wil zijn. Eeuwige, onze God en God van onze voorouders, dat U ons vergiffenis schenkt voor al onze zonden, ons onze overtredingen kwijtscheldt en ons verzoening verschaft voor alles wat wij misdreven.

VOOR ZONDE TEGENOVER U BEGAAN

gedwongen of uit vrije wil.

in overmoed.

uit onwetendheid.

door onbezonnen uitingen.

in het openbaar of in het geheim.

door het plegen van geslachtelijke ontucht.

door het misbruik maken van de spraak.

bewust en met bedrog.

met voorbedachte rade.

door benadeling van een ander.

door zondenbelijdenis alleen met de mond.

וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וְאִנְחָנוּ  
הִרְשָׁעֵנוּ.

מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, וּמָה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן  
שְׁחָקִים, הֲלֹא כָּל הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגִלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ.

אַתָּה יוֹדֵעַ רְזֵי עוֹלָם, וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חַי. אַתָּה  
חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי בָטָן, וּבוֹחוֹן כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם  
מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגֵד עֵינֶיךָ.

וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,  
שֶׁתְּסַלַח לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִמְחַל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ,  
וְתִכְפֹּר-לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִנְס וּבְרְצוֹן,  
וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִלִי דַעַת,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכִטּוּי שְׁפָתַיִם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי וּבִסְתֵּר,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרִיּוֹת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַבּוּר פֶּה,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמַרְמָה.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהִרְהוּר הַלֵּב,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאת רֵעַ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בּוֹדוּי פֶּה,

door onzedelijke samenkomsten.

door moedwil of bij vergissing.

door geringschatting van ouders of leraren.

door gebruik van geweld.

door ontwijding van Gods Naam.

door dwaze uitingen.

door vunjige taal.

door verkeerde neigingen.

bewust of onbewust.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaf ons verzoening.

door het aannemen van steekpenningen.

door leugen of bedrog.

door kwaadspreken.

door spot.

bij het zaken doen.

door spijs en drank.

door rente of overwinst.

door een uitdagende houding.

door lonken met de ogen.

door gepraat met de lippen — maar niet met het hart —.

door verwaten blik.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בּוֹעֵידַת זְנוּת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִדּוֹן וּבְשִׁגְגָה.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הַוּרִים וּמוֹרִים.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחֶזֶק יָד.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטַפְשׁוֹת פֶּה.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטַמְאַת שְׁפָתַיִם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּיצֵר הָרַע.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּיּוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים.

וְעַל כָּלֵם, אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת, סְלַח לָנוּ, מְחַל לָנוּ, כְּפָר-לָנוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שַׁחַד.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכֹזֵב.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלִשׁוֹן הָרַע.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלִצּוֹן.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמִשְׁא וּבְמַתָּן.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמֵאֵכֶל וּבְמִשְׁתֶּה.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנִשְׁךָ וּבְמִרְבִּית.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנִטְיַת גְּרוֹן.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁקּוֹר עֵינַיִן.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁיחַ שְׁפָתוֹתֵינוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רְמוֹת.



door brutaliteit.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaf ons verzoening.

door het afwerpen van het Goddelijk juk.

door een aanmatigend oordeel.

door een ander in de val te lokken.

door afgunst.

door lichtzinnigheid.

door hardnekkigheid.

door vlug te lopen om het kwade te doen.

door lasterpraat.

door het afleggen van valse eed.

door ongemotiveerde haatgevoelens.

door het onrechtmatig achterhouden van het ons terhandgestelde.

in een toestand van geestesverwarring.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaf ons verzoening.

Voor zonden waarvoor wij schuldig zouden zijn geweest een in-vlammen-opgaand offer

een zonde-offer

een offer dat in waarde kan wisselen

een schuldoffer in geval van zekerheid of van twijfel

de straf van geselslagen op gezag van de joodse rechter

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעִזּוֹת מִצַּח.

וְעַל כָּלֵם, אֱלוֹהֵי סְלִיחוֹת, סְלַח לָנוּ, מַחֵל לָנוּ, כְּפָר־לָנוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּפָרִיקַת עַל,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּפִלְלוֹת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצַדִּית רַע,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוֹת עֵינַי.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקִלּוֹת רֵאשׁ,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקִשּׁוֹת עַרְף.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלִים לְהָרַע,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרַכִּילוֹת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁבוּעַת שְׁוֹא,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁנְאֵת חָנָם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִשּׁוּמַת־יָד,

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לִבִּי.

וְעַל כָּלֵם, אֱלוֹהֵי סְלִיחוֹת, סְלַח לָנוּ, מַחֵל לָנוּ, כְּפָר־לָנוּ.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם חֲטָאֵת.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם קָרְבֵן עוֹלָה וַיִּוָּרֵד.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם אָשֶׁם וְדָאֵי וְתִלוּי.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מִרְדּוֹת.

de veertig geselslagen  
de doodstraf in Gods hand  
uitroeïing en kinderloosheid.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijf, verschaf ons verzoening.

Voor zonden waarvoor wij schuldig zouden zijn geweest een van de vier doodstraffen door het gerecht: steniging, verbranding, onthoofding en wurging. En ook voor overtreding van ge- of verboden, hetzij het effect van de overtreding door een voorgeschreven daad tenietgedaan kan worden of niet. Hetzij we ze ons bewust zijn of niet. Waar wij ons van bewust waren hebben wij U reeds gezegd en beleden en die waarvan wij dat niet waren zijn voor U een open boek en zijn U bekend, volgens hetgeen er gezegd is: 'Wat verborgen is, is voor de Eeuwige, onze God, bekend, maar wat geopenbaard is, is voor ons en onze kinderen voor altijd een plicht: alle voorschriften van deze tora te doen' [*Deut. 29, 28*].

Want U bent steeds bereid Jisrael te vergeven en in alle geslachten kwijschelding te veïlenen aan de stammen van Jesjoeroen en behalve U hebben wij geen koning die kwijscheldt en vergeeft.

God, voordat ik geschapen werd was ik dit niet waard en nu dat ik geschapen ben is het nog net alsof ik het niet was. Stof ben ik bij mijn leven, destemeeer bij mijn dood. Zie, tegenover U ben ik als een vat vol schaamte en schande.

Moge het Uw wil zijn, Eeuwige, mijn God en God van mijn voorouders, dat ik niet meer zondig en wat ik niet meer zondig en wat ik al aan zonden begaan heb, wis dat uit met Uw groot gevoel voor medelijden, maar niet door lijden en kwade ziektes [*T.B. B'rachot 17a*].

God, behoed mijn tong voor kwaadspreken, mijn lippen voor het

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים.  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּבִים עֲלֵיהֶם מִיְתָה בְיַד שָׁמַיִם  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּבִים עֲלֵיהֶם כָּרַת וְעִרְרִי.

וְעַל כָּלֵם, אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת, סְלַח לָנוּ, מְחַל לָנוּ, כִּפְרֵ-לָנוּ.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מֵיתוֹת בַּיִת  
דִּין, סְקִילָה שְׂרָפָה, הֶרֶג וְחִנּוּק. עַל מִצְוֹת עָשָׂה וְעַל מִצְוֹת  
לֹא תַעֲשֶׂה, בֵּין שֵׁשׁ בָּהּ קוּם עָשָׂה, וּבֵין שְׁאִין בָּהּ קוּם  
עָשָׂה, אֶת שְׂגֻלוֹת לָנוּ וְאֶת שְׂאִינָם גְּלוּיִם לָנוּ. אֶת שְׂגֻלוֹת  
לָנוּ כִּכְר אֲמָרְנוּם לְפָנֶיךָ, וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם; וְאֶת שְׂאִינָם  
גְּלוּיִם לָנוּ, לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים, כִּדְבַר שְׁנֹאֲמַר:  
הִנְסַתְרֹת לִי אֱלֹהֵינוּ, וְהִנְגַּלְתָּ לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם,  
לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

כִּי אַתָּה סִלַּחְתָּ לְיִשְׂרָאֵל וּמְחַלָּן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר  
וְדוֹר, וּמִסְלַעֲדִיךְ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח אֶלָּא אַתָּה.  
אֱלֹהֵי, עַד שְׁלֹא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כֹדַאי, וְעַכְשָׁו שְׁנוֹצַרְתִּי  
כֹּאֲלוֹ לֹא נוֹצַרְתִּי; עָפַר אָנִי בְּחַיִי, קָל וְחוֹמֵר בְּמִיתַתִּי; הֲרִי  
אָנִי לְפָנֶיךָ כְּכֹלִי מֵלֹא בּוֹשָׁה וּכְלֵמָה.

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שְׁלֹא אַחְטָא  
עוֹד; וְמָה שְׁחַטַּאתִי לְפָנֶיךָ מֶרַק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, אֲבָל לֹא  
עַל יְדֵי יְסוּרִים וְחֻלִּים רָעִים.

אֱלֹהֵי, נִצַּר לְשׁוֹנֵי מִרְעַ, וּשְׁפַתִּי מִדְּבַר מִרְמָה; וְלִמְקַלְלֵי

spreken van bedrog. Laat mij stil zijn tegenover allen die mij vloeken, laat mij als stof zijn voor wat van dien aard ook. Stel mijn hart open voor Uw tora en laat mij er naar streven Uw geboden op te volgen. Verijdel snel het plan van allen die iets kwaads tegen mij in de zin hebben en vernietig wat ze in gedachten hadden. Doe het om Uw Naam, doe het om Uw sterke macht, doe het om Uw heiligheid, doe het om Uw tora, opdat Uw lievelingen bevrijd worden, help met Uw rechterhand en verhoor mij. Mogen de woorden van mijn mond en de stille overpeinzing van mijn hart aangenaam voor U zijn, Eeuwige, mijn rotsvaste steun en mijn verlosser. Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israel, zegt hierop Amen.

Moge het Uw wil zijn Eeuwige, onze God en God van onze voorouders dat de heilige tempel spoedig in onze dagen herbouwd zal worden en geef ons deel aan Uw tora. Daar willen wij U met ontzag dienen zoals in langvervlogen dagen en in vroegere jaren. Laat dan het offer van Jehoeda en Jeroesjalajim U aangenaam zijn zoals in langvervlogen dagen en in vroegere jaren.

*Als de Sabbath invalt.*

*Gen. 2, 1-3.* Voltooid waren hemel en aarde en al wat erbij hoorde. Op de zevende dag had God Zijn werk, dat Hij gemaakt had, voltooid en Hij hield de zevende dag op met al het werk dat Hij gemaakt had. God zegende de zevende dag en maakte hem tot iets bijzonders, omdat God toen was opgehouden met al Zijn werk dat Hij als schepper gemaakt had.

Geprezen, U, Eeuwige, onze God en God van onze voorouders, God van Awraham, God van Jitschak en God van Ja'akov, de grote, machtige en ontzagwekkende God, hoogverheven God die hemel en aarde bezit.

Die volgens Zijn woord beschermer was van de voorouders, die de doden doet herleven volgens Zijn belofte, Koning, Heilige zonder

נפשי תדום, ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח לפי בתורתך, ובמצותיך תרדוף נפשי; וכל החושבים עלי רעה, מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם. עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען קדשך, עשה למען תורתך. למען יחלצון ידידיך, הושיעה ימינך וענני. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לפי לפניך, יי צורי וגואלי.  
עשה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן.

יהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך. ושם נעבדך ביראה, כימי עולם וכשנים קדמוניות. וערכה ליי מנחת יהודה וירושלים, כימי עולם וכשנים קדמוניות.

Op vrijdagavond zegt men, staande

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו, כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות.  
Chazzan ברוך אתה, יי אלהינו ואלהי אבותינו, אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב, האל הגדול הגבור והנורא, אל עליון, קונה שמים וארץ.  
מגן אבות בדרך, מחיה מתים Gemeente (daarna) Chazzan

weerga, die Zijn volk op Zijn gewijde Sjabbat rust verschaft, omdat Hij hen zo gaarne rust wilde verschaffen.

Hem willen wij met ontzag en beven dienen en Zijn grote Naam willen wij steeds danken met lofzeggingen, passend bij iedere dag. Hij is de God die dank toekomt, Heer van de vrede, die de Sjabbat wijding geeft en de zevende dag zegent en met wijding rust geeft aan het volk dat volop geniet als herinnering aan het werk van de schepping.

*Chazzan:* Onze God en God van onze voorouders! Aanvaard welwillend onze rust. Geef ons wijding door Uw geboden en laat ons deel hebben aan Uw tora. Laat ons overvloedig van Uw goedheid genieten en laat ons blij zijn met Uw hulp. Laat ons hart rein zijn om werkelijk in Uw dienst te staan, geef ons, Eeuwige, onze God, met liefde en welwillendheid de door U gewijde Sjabbat als een erfelijk bezit en moge Israel, zij die Uw Naam wijding geven, daarop rusten. Geprezen, U, Eeuwige die de Sjabbat wijding geeft.

God, Heer der zielen van alle levenden!

Op deze heilige en ontzagwekkende dag treden wij voor U om onze smekingen tot U te richten.

Gedenk toch ten goede de zielen van hen die tot onze Gemeente behoorden en van de kinderen van heel Uw volk Israel, allen die de dood gevonden hebben door de hand van de geweldadige onderdrukker in de rampzalige jaren van vervolging.

בְּמֵאֲמָרוֹ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שָׁאִין כְּמוֹהוּ, הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קָדְשׁוֹ, כִּי בָם רָצָה לְהַנִּיחַ לָהֶם;  
לְפָנָיו נַעֲבֹד בִּירְאָה וּפְחָד, וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ שְׂכֵיעֵי, וּמְנִיחַ בְּקִדְשָׁהּ לְעַם מְדֻשָּׁנֵי עֲנָג, זְכָר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

*Chazzan* אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה בְּמִנוּחָתֵנוּ; קָדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ; שְׂבַעֲנוּ מִטּוֹבֶךָ, וְשִׂמְחָנוּ בִישׁוּעָתֶךָ; וְטַהַר לְבָנֵינוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת; וְהַנְּחִילֵנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ, וְיִנוּחוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְשֵׁי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

*Bij de gebeden die bij geopende torakast worden uitgesproken, staat men. Bij de andere gebeden kan men desgewenst zitten, tenzij anders aangegeven.*

\*

*In veel gemeenten wordt nu een toespraak gehouden, voorafgegaan of gevolgd door een gebed ter nagedachtenis aan hen die 'al kiddoesj Hasjeem in de Tweede Wereldoorlog werden vermoord. Het gebed wordt bij geopende torakast uitgesproken.*

אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לְכֹל בְּשָׂר הִנְנוּ בָּאִים בְּיוֹם הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא  
הַזֶּה לְעִמּוּד וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנֶיךָ.  
זְכַרְנָא לְטוֹבָה אֶת נְשָׁמוֹת בְּנֵי קְהֵלְתָנוּ וְנְשָׁמוֹת כָּל בְּנֵי עַמְּךָ  
בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָפְלוּ בְיַד הַצּוֹרְרִים בְּשָׁנוֹת הַשְּׂוֹאָה  
הָאֵימָה.

Met een hart vol droefenis brengen wij in herinnering al die onschuldigen, die uit hun woonsteden werden weggerukt om hen naar een verre plaats te brengen en daar te laten omkomen door uithongering of te doen ombrengen door de hand van de moordenaar, die geen erbarmen kende.

O God, hoor ons gebed, vandaag en zwijg niet bij ons geweest.

Allerhoogste God, rechtvaardig Rechter, doe hun zielen eeuwige rust vinden bij de heiligen en de reinen en laat hun offerande op deze dag der verzoening voor U verschijnen.

Ach God, wend Uw toorn af van ons en heel het huis Israel, Uw volk, en doe ons geen ongenade vinden in de ogen der volkeren. Laat ons veilig wonen in het land onzer vaderen en schenk vrede aan alle bewoners van Uw aarde. Amén.

#### JA'ALÈ

Dit gebed is opgebouwd naar de beginwoorden van het bekende gebed ja'alé vejawo. Elke strofe bestaat uit drie delen, respectievelijk eindigend met: Mé'erev (vanaf de avond), miboker (vanaf de ochtend), 'ad erev (voor het weer avond wordt). Van avond tot avond vasten wij, volgens het voorschrift in Leviticus 23, 32 en van avond tot avond bidden wij en vragen om kwijtschelding van schuld.

Opstijgen moge ons smeken tot U vanaf de avond.

Kome er dan geruststelling voor ons vanaf de ochtend.

Moge dan ons gebed opgemerkt worden voor het weer avond wordt.

Opstijgen moge onze stem tot U vanaf de avond.

Kome er dan liefderijke hulp voor ons vanaf de ochtend.

Moge onze verlossing door ons worden opgemerkt voor het weer avond wordt.

Opstijgen moge onze dringende bede tot U vanaf de avond.

Kome er dan vergiffenis voor ons vanaf de ochtend.

Moge dan onze verzuchting opgemerkt worden voor het weer avond wordt.

Opstijgen moge onze smartekreet tot u vanaf de avond.

Kome die dan tot U vanaf de ochtend.

Moge het door ons opgemerkt worden voor het weer avond wordt.

בְּלֶכֶב דָּוִי וּמְלֵא תוֹגָה אָנוּ מֵעֲלִים אֶת זְכוֹרוֹן כָּל הַיִּשְׂרָאִים  
וְהַתְּמִימִים שֶׁלְקָחוּ מִבֵּיתָם וְהוֹבִילוּ לַמְּרוֹחַק לְסִפּוֹתָם בְּרָעַב  
וּבְצָמָא וּלְהִרְגָם בְּיַדֵי אֲכַזְרִים אֲשֶׁר לֹא יִרְחֲמוּ.

שְׁמַעָה תְּפִלוֹתֵנוּ הַיּוֹם וְאֵל תִּחְרַשׁ לְדַמְעֵתֵנוּ  
אֵל עֲלִיוֹן שׁוֹפֵט צְדָק הַמַּצָּא לְנִשְׁמוֹתֵיהֶם מְנוּחָה נְכוֹנָה  
בְּמַעְלוֹת קְדוֹשִׁים וְטַהוֹרִים וְתִבּוֹא לְפָנֶיךָ עֲקֵדָתָם בְּיוֹם  
הַכְּפוּרִים הַזֶּה.

אָנָּה יְיָ כְּבוֹשׁ כַּעֲסֶךָ מֵעֲלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל וְתֵן לָנוּ  
רַחֲמִים לְפָנֶיךָ כָּל הַעַמִּים. הוֹשֵׁב אוֹתָנוּ לְבִטָּח בְּאֶרֶץ נַחֲלָתֵנוּ  
וְתֵן שְׁלוֹם לְכָל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אֶרֶץ, אָמֵן סְלָה.

\*

*De torakast wordt geopend.*

יַעֲלֶה תַחֲנוּנֵינוּ מֵעֶרֶב, וַיָּבֵא שׁוֹבֵב מִבֶּקֶר,

וַיִּרְאֶה רְנוּנֵנוּ, עַד עֶרֶב.

יַעֲלֶה קוֹלֵנוּ מֵעֶרֶב, וַיָּבֵא צְדָקָה מִבֶּקֶר,

וַיִּרְאֶה פְדִינֵנוּ, עַד עֶרֶב.

יַעֲלֶה עֲתִירָתֵנוּ מֵעֶרֶב, וַיָּבֵא סְלִיחָה מִבֶּקֶר,

וַיִּרְאֶה נְאֻקָּתֵנוּ, עַד עֶרֶב.

יַעֲלֶה אֲנָקָתֵנוּ מֵעֶרֶב, וַיָּבֵא אֱלִיךָ מִבֶּקֶר.

וַיִּרְאֶה אֱלֵינוּ, עַד עֶרֶב.

*De torakast wordt gesloten.*

SJOMEA' TEFILLAH

Ch.: Tot U, die een gebed verhoort, komen alle mensen. [Ps. 65, 3]

G.: Alle mensen komen om zich voor U neer te buigen. [Jes. 66, 23]

Ch.: Voor U, Eeuwige, onze God buigen zij diep en bewijzen eer aan Uw glorieuze Naam. [Uit het 'alenoe-gebed]

G.: Komen zullen zij en zich voor U neerbuigen, Heer en eerbied hebben voor Uw Naam. [Ps. 86, 9]

Ch.: Komt! Laten wij ons knielend neerbuigen, laten wij de knie buigen voor de Eeuwige, onze Schepper. [Ps. 95, 6]

G.: Gaat Zijn poorten binnen met een danklied, Zijn voorhoven met lofgezang. Dankt Hem, prijst Zijn Naam. [Ps. 100, 4]

Ch.: Prijst de Eeuwige, gij allen, dienaren van de Eeuwige, die in de avonden in het Huis van de Eeuwige staan. [Ps. 134, 1]

G.: Heft op uw handen in het heiligdom en prijst de Eeuwige. [Ps. 134, 2]

Ch.: Prijst de Eeuwige, gij Zijn engelen, sterke helden, die Zijn bevel uitvoeren, luisterend naar de klank van Zijn woord. [Ps. 103, 20]

G.: Prijst de Eeuwige, heel Zijn leger van dienaren, die Zijn wil volbrengen. [Ps. 103, 20]

Ch.: Prijst de Eeuwige, allen door Hem gemaakt, op alle plaatsen is Zijn heerschappij; o, mijn ziel, prijs de Eeuwige! [Ps. 103, 22]

G.: Mijn ziel, prijs de Eeuwige, heel mijn innerlijk Zijn heilige Naam. [Ps. 103, 1]

Ch.: Eeuwige, mijn God, zeer groot bent U, met pracht en praal bent U bekleed. [Ps. 104, 1]

Deze reeks van hoofdzakelijk psalmverzen wordt oor chazzan en gemeente — desgewenst zittend — in beurtzang gezegd.

Ch. שִׁמְעַתְּ תְּפִלָּה עֲדִיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ.

G. יָבֹאוּ כָּל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ יְיָ.

Ch. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפְּלוּ וְלִכְבֹּד שְׁמֶךָ יִקָּר יִתְנוּ.

G. יָבֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וְיִכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ.

Ch. בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִבְרָכָה לְפָנֶיךָ יְיָ עֲשֵׂנוּ.

G. בָּאוּ שְׁעָרֶיךָ בְּתוֹדָה חֲצֹרְתֶיךָ בְּתִהְלָה הוֹדוּ לוֹ בְּרָכוּ

שְׁמוֹ.

Ch. הִנֵּה בְּרָכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֶיךָ יְיָ הָעַמְדִים בְּבַיִת יְיָ

בְּלֵילוֹת.

G. שָׂאוּ יְדֵיכֶם קִדְשׁ וּבְרָכוּ אֶת יְיָ.

Ch. בְּרָכוּ יְיָ מִלְּאֲכֹי גִבְרֵי כַח עָשִׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַתְּ בְּקוֹל

דְּבָרוֹ.

G. בְּרָכוּ יְיָ כָּל צְבָאֵי מְשָׁרְתֶיךָ עָשִׂי רְצוֹנוֹ.

Ch. בְּרָכוּ יְיָ כָּל מַעֲשָׂיו בְּכָל מְקוֹמוֹת מְמִשְׁלָתוֹ בְּרָכִי נַפְשִׁי

אֶת יְיָ.

G. בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קִרְבֵי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ.

Ch. יְיָ אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מַאֲד הוֹד וְהִדָּר לְבָשֶׁת.

G.: Wanneer ik de Naam van de Eeuwige verkondig, kent dan grootheid toe aan onze God. [Deut. 32, 3]

Ch.: Laten wij Zijn Woning binnengaan, ons neerbuigen voor Zijn heiligdom op aarde. [Ps. 5, 8].

G.: Laten wij ons neerbuigen naar Uw heiligdom en dankend Uw heilige Naam vermelden voor Uw trouwe liefde, want wat U hebt toegezegd hebt U groter doen zijn dan alles wat in Uw Naam ligt opgesloten. [Ps. 138, 2]

Ch.: Erkent met mij de grootheid van de Eeuwige, laten wij samen Zijn Naam als hoogste vermelden. [Ps. 34, 4]

G.: Erkent de Eeuwige, onze God, als hoogste en buigt aanbeddend voor Zijn heiligdom op aarde, want heilig is Hij. [Ps. 99, 5]

Ch.: Erkent de Eeuwige, onze God, als hoogste en buigt aanbeddend bij Zijn heilige berg, want heilig is de Eeuwige, onze God. [Ps. 99, 9]

G.: Buigt neer voor de Eeuwige in heilige huiver; beeft voor Hem alle aardbewoners. [Ps. 96, 9]

Ch.: Alle aardbewoners buigen voor U en zingen liederen, zij bezingen Uw Naam steeds. [Ps. 66, 4]

G.: Zingt psalmen voor God, zingt psalmen; zingt voor onze Koning, zingt psalmen! [Ps. 47, 7]

Ch.: Want Koning over alle aardbewoners is God, zingt een kunstzinnig lied. [Ps. 47, 8]

G.: En wij, wij prijzen God van nu tot in eeuwigheid. Halleloejah. [Ps. 115, 18]

Ch.: Ja, wij mogen door Uw grote liefde naar Uw Huis komen, vóór Uw heiligdom ons neerbuigen in ontzag voor U. [Ps. 5, 8]

G.: Juicht voor God, onze kracht, jubelt voor de Eeuwige van Ja'akov. [Ps. 81, 2]

Ch.: Komt, laat ons juichen voor de Eeuwige; onze vreugde uiten voor onze rotsvaste hulp. [Ps. 95, 1]

G.: Rechtvaardigheid en recht zijn de grondslag van Uw zetel; liefde en trouw komen U tegemoet. [Ps. 99, 15]

G. כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גִדְל לְאֱלֹהֵינוּ.

Ch. נְבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לְהֵדִם רַגְלָיו.

G. נִשְׁתַּחֲוֶה אֶל הַיְכָל קִדְשֶׁךָ וְנוֹדֶה אֶת שִׁמְךָ עַל חֲסֶדְךָ

וְעַל אֱמֻתְךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל שִׁמְךָ אִמְרַתְךָ.

Ch. גִּדְלוּ לִי אֶתִי וְנִרְוּמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו.

G. רוּמָמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהֵדִם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא.

Ch. רוּמָמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהֵר קְדָשׁוֹ כִּי קְדוֹשׁ יְיָ

אֱלֹהֵינוּ.

G. הִשְׁתַּחֲוּוּ לִי בְּהַדְרַת קִדְשׁ חִילוֹ מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

Ch. כָּל הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ וַיִּזְמְרוּ לָךְ וַיִּזְמְרוּ שִׁמְךָ סִלְהָ.

G. זַמְרוּ אֱלֹהִים זַמְרוּ זַמְרוּ לְמַלְכֵנוּ זַמְרוּ.

Ch. כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְרוּ מִשְׁכִּיל.

G. וְאַנְחֵנוּ נִבְרַךְ יְהִי מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ.

Ch. וְאַנְחֵנוּ בְּרַב חֲסֶדְךָ נְבוֹא בֵיתְךָ נִשְׁתַּחֲוֶה אֶל הַיְכָל

קִדְשֶׁךָ בִּירְאֵתְךָ.

G. הִרְנִינוּ לְאֱלֹהִים עוֹזְנוּ הִרְיעוּ לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב.

Ch. לְכוּ נִרְנְנָה לִי נִרְיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ.

G. צִדְק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֵאֲךָ חֲסֶד וְאַמֶּת יִקְדָּמוּ פְּנֶיךָ.

Ch.: Laten wij Hem met een danklied tegemoet treden, met liederen Hem bezingen. [Ps. 95, 2]

G.: Want wie is er een God behalve de Eeuwige, en wie zo rotsvast behalve onze God. [Sam. 2, 22, 32]

Ch.: Inderdaad, zou er een God zijn in de hemel of op de aarde die zulke werken en zulke machtige daden als de Uwe zou kunnen verrichten? [Deut. 3, 24]

G.: De hemelbewoners prijzen Uw wonderen, Eeuwige, evenals Uw trouw in de bijeenkomst van de heilige wezens. [Ps. 89, 6]

Ch.: Want wie kan de Eeuwige evenaren in het luchtruim, wie is U gelijk onder de machtige wezens. [Ps. 89, 7]

G.: God is geducht in de grote gemeenschap der heiligen en ontzagwekkend verheven boven allen rondom Hem. [Ps. 89, 8]

Ch.: Eeuwige God van de hemelse machten, wie is even machtig als U, o, God; Uw trouw strekt zich over heel Uw omgeving uit. [Ps. 89, 9]

G.: Eeuwige, U bezit grootheid, macht, pracht, triomf en majesteit;

Ch.: Alles in de hemel en op aarde is immers van U. U komt de heerschappij toe, Eeuwige, U die hoog verheven bent boven alles. [I. Kron. 29, 11]

G.: Ja, hoog boven de hemel rijkt Uw liefde en tot aan de wolken Uw waarheid. [Ps. 108, 5]

Ch.: Want groot bent U; alleen U, God kan wonderen verrichten. [Ps. 86, 10]

G.: Inderdaad, de Eeuwige is groot, hooggeprezen, ontzaggekelijk is Hij boven alle goddelijke wezens. [Ps. 96, 4]

Ch.: Groot is de Eeuwige, in de stad van onze God; op Zijn heilige berg wordt Hij zeer geprezen. [Ps. 48, 2]

G.: Groot is onze Heer, vol kracht; onbegrensd is Zijn verstand. [Ps. 147, 5]

Ch.: Want de Eeuwige is een groot God, een groot Koning, boven alle schijnmachten. [Ps. 95, 3]

G.: Hij doet grote, ondoorgrondelijke dingen en ontelbare wonderen. [Jov 9, 10]

Ch. נִקְדָּמָה פְּנֵינוּ בַתּוֹדָה בְּזִמְרֵי נְרִיעַ לוֹ.

G. כִּי מִי אֵל מִבְּלַעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר מִבְּלַעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ.

Ch. אֲשֶׁר מִי אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ.

G. וַיִּוְדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאֵךָ יְיָ אֵף אֲמוֹנֶתְךָ בַקְּהֵל קֹדְשִׁים.

Ch. כִּי מִי בִשְׁחַק יַעֲרֹךְ לְיְיָ יְדָמָה לְיְיָ בְּבָנֵי אֱלִים.

G. אֵל נַעֲרָץ בְּסוּד קֹדְשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל כָּל סְבִיבָיו.

Ch. יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כַמוֹד חֲסִין יְהוָה וְאֲמוֹנֶתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ.

G. לָךְ יְיָ הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצְחָה וְהַהוֹד.

Ch. כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ לָךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמְתַּנְשָׂא לְכָל לְרֹאשׁ.

G. כִּי גְדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמַתְךָ.

Ch. כִּי גְדוֹל אַתָּה וְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבָדְךָ.

G. כִּי גְדוֹל יְיָ וּמַהֲלֵל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים.

Ch. גְדוֹל יְיָ וּמַהֲלֵל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קֹדְשׁוֹ.

G. גְדוֹל אֲדִינֵנוּ וְרַב כֹּחַ לְחַבּוֹנָתוֹ אֵין מִסְפָּר.

Ch. כִּי אֵל גְדוֹל יְיָ וּמְלֶךְ גְדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים.

G. עֲשֶׂה גְדֻלוֹת עַד אֵין חֶקֶר וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר.



Ch.: Geen is als U onder de machten, o Heer en niets is er zoals Uw daden. [Ps. 86, 7]

G.: Geen is als U onder de machtigen, Eeuwige; wie wordt als U verheerlijkt in heiligheid, ontzaggelijk in roem. Wonder doener! [Exod. 15, 11]

Ch.: Wie, God is als U, die ongerechtigheid vergeeft en aan misdrijf voorbijgaat voor de rest van Zijn volk, Zijn erfgoed,

G.: Hij volhardt niet in Zijn woede, omdat Hij goedgezind is. [Micha 7, 18]

Ch.: Wie zou geen ontzag hebben voor U, Koning van alle volken; dat komt U immers toe,

G.: want onder alle wijzen der volken en onder alle koninkrijken is er niemand als U. [Jer. 10, 7]

Ch.: Niemand is zoals U. Groot bent U en beroemd is Uw Naam in macht. [Jes. 10, 6]

G.: U hebt een machtige arm, Uw hand is sterk, Uw rechterhand is opgeheven. [Ps. 89, 14]

Ch.: Aan U behoort de dag evenals de nacht, U hebt de maan en de zon hun plaats gegeven. [Ps. 74, 16]

G.: Van U is de hemel evenals de aarde; de wereld en wat die bevat hebt U gefundeerd. [Ps. 89, 12]

Ch.: U hebt alle grenzen van de aarde vastgesteld; zomer en winter hebt U gevormd. [Ps. 74, 17]

G.: U hebt bronnen en beken opengebroken, U laat sterk stromende rivieren opdrogen. [Ps. 74, 15]

Ch.: U hebt met Uw grote kracht de zee gekleefd; de koppen van de Tanniem\* — de grote zeedieren — hebt U in het water verbrijzeld. [Ps. 74, 13]

G.: U hebt de kop van de Leviathan\* vermorzeld, U hebt ze aan het woestijngedierte als voedsel gegeven. [Ps. 74, 14]

Ch.: Wij die zo'n prettige omgang met elkaar hebben, gaan opgewekt naar het Huis van God. [Ps. 55, 15]

\* Tanniem en Leviathan zijn hier gebruikt als aanduiding van de vijanden van Israel.

Ch. אין כְּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ.

G. מִי כְּמִכָּה בְּאֵלִים יי מִי כְּמִכָּה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ נִוְרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְלֵא.

Ch. מִי אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עֵוֹן וְעִבֵר עַל פֶּשַׁע לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ.

G. לֹא הַחֲזִיק לְעַד אִפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא.

Ch. מִי לֹא יִרְאֶה מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לָךְ יֵאָתֶה.

G. כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כְּמוֹךָ.

Ch. מֵאֵין כְּמוֹךָ יי גְּדוֹל אַתָּה וְגְדוֹל שְׁמֶךָ בְּגִבּוֹרָה.

G. לָךְ זְרוּעַ עִם גְּבוּרָה תַעֲזֹ יָדְךָ תְרוּם יְמִינְךָ.

Ch. לָךְ יוֹם אֶף לָךְ לַיְלָה אַתָּה הַכִּינֹת מְאוּר וְשִׁמְשׁ.

G. לָךְ שָׁמַיִם אֶף לָךְ אֶרֶץ תְּבַל וּמְלֵאָה אַתָּה יִסְדָּתָם.

Ch. אַתָּה הַצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת אֶרֶץ קִיץ וְחֹרֶף אַתָּה יִצְרָתָם.

G. אַתָּה בְּקַעַת מַעֲיָן וְנַחַל אַתָּה הוֹכֵשֶׁת נְהַרוֹת אֵיתָן.

Ch. אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְּעֶזְךָ יָם שְׂכַרְתָּ רֵאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַיָּםִים.

G. אַתָּה רִצַּצְתָּ רֵאשֵׁי לוֹיִתָן תַּתְנַנּוּ מֵאֲכָל לַעַם לְצִיִּים.

Ch. אֲשֶׁר יַחֲדוּ נִמְתִּיק סוּד בְּבֵית אֱלֹהִים נִהַלְךָ בְּרַגְשׁ.

G.: Van Hem is de zee, Hij heeft ze gemaakt; Zijn handen hebben het continent gevormd. [Ps. 95, 5]

Ch.: Hij, in wiens hand de ondergrondse diepten zijn en van wie de hoge bergtoppen. [Ps. 95, 4]

G.: In wiens hand de ziel is van al wat leeft en de geest van ieder menselijk wezen. [Ijov 12, 10]

Ch.: De ziel behoort U; ook het lichaam is van U. O, Eeuwige, doe het dan terwille van Uw naam!

G.: De ziel behoort U en het lichaam is Uw werk; bescherm wat U zelf tot stand brengt.

Ch.: Wij komen in vertrouwen op Uw Naam; doe het dan terwille van Uw Naam!

G.: Terwille van de majesteit van Uw Naam, want Uw Naam luidt toch: 'Genadige en ontfermende God'.

Ch.: Terwille van Uw Naam Eeuwige, vergeef ons onze zonde, al is deze groot. [Ps. 25, 11]

G.: Want niet op grond van onze deugden storten wij onze smeekbeden voor U uit, maar in vertrouwen op Uw grote ontferming. [Dan. 9, 18]

Ch.: Eeuwige, God — van de hemelse machten — zetelend boven de Cheroewiem,

G.: U alleen bent God!

Eeuwige God — van de hemelse machten — zetelend boven de Cheroewiem, U hebt gezegd: Keert terug afgedwaalde kinderen! Komt toch naar Mij toe met welluidende woorden. Zoekt Mij, dan zullen jullie lang leven. Uw beloften zijn altijd bestendig; daarin vinden wij steun als wij U benaderen. Bedenk ons met een gelukkig leven, begunstig ons overeenkomstig Uw talrijke liefdedaden. U bent goed zowel voor de slechte als voor de goede mensen; Uw hand is uitgestrekt om berouwhebbenden te ontvangen. Omdat U niet de ondergang wenst van hen die schuldig zijn, bidden wij 's morgens vroeg en laat in de avond: Koning, geprezen in de hemelse sferen van de Cheroewiem, reinig ons van zonde en schuld. Schenk toch vergiffenis, al zijn onze zonden nog zo veel. Geef ons een

G. אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וַיַּבְשֵׁת יַדָּיו יַצְרוּ.

Ch. אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מַחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפֹת הַרִים לוֹ.

G. אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ.

Ch. הַנְּשָׁמָה לָךְ וְהַגּוֹף שֶׁלָּךְ יְיָ עָשָׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ.

G. הַנְּשָׁמָה לָךְ וְהַגּוֹף פִּעֲלֶךָ חוּסָה עַל עַמְלֶךָ.

Ch. אֲתָנוּ עַל שְׁמֶךָ, יְיָ עָשָׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ.

G. בְּעִבּוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ כִּי אֵל חַנוּן וְרַחוּם שְׁמֶךָ.

Ch. לְמַעַן שְׁמֶךָ יְיָ וְסִלַּחַת לְעוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא.

G. כִּי לֹא עַל צְדָקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מְפִילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי

עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים.

Ch. יְיָ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים.

G. אַתָּה אֱלֹהִים לְבָדָּךְ.

יְיָ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, כִּטִּית שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹכְבִים. גִּשׁוּ נָא אֵלַי בְּדַבְרֵי עֲרָבִים, דְּרָשׁוּנִי וַחֲיוּ יָמִים רַבִּים. הֲלֹא דַבְרֶיךָ לְעוֹלָם נִצְבִים וּבָם אָנוּ נִשְׁעָנִים וְנִקְרָבִים. זְכַרְנוּ לַחַיִּים טוֹבִים חָנְנוּ כַּחֲסָדֶיךָ הַמְרַבִּים. טוֹב אַתָּה לְרַעִים וְלַטּוֹבִים יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׂבִים. כִּי לֹא תַחְפוֹץ בְּמִיתַת חַיִּים לְכֵן אָנוּ מִשְׁכִּימִים וּמְעַרְיָבִים. מִלֶּךְ מְהֻלָּל בְּמַחְנוֹת כְּרוּבִים נִקְנוּ מַחְטָא וּמַחֲיוּבִים. סִלַּח נָא כִּי פִשְׁעֵינוּ רַבִּים עָנְנוּ

gunstig antwoord terwille van onze voorouders, die zo rotsvast in U geloofden. Laat de poorten voor de terugkeer niet afgegrendeld zijn. Mogen onze noodkreten door U verhoord worden.

*Chazzan:* Breng ons nader tot U, die bliksemende vlammen uiteenslaat. Aanvaard welwillend onze gebeden als waren het offerdieren. Teruggekeerd zijn wij tot U, jongen zowel als ouden, steunend, en vertrouwend op Uw onbepaalde ontferming.

De selichot, smeekegebeden voor begane zonden [*zie ook de inleiding*].

Toen Mosjé voor de tweede maal met de door hem uitgehakte stenen platen de berg Sinaj besteeg om voor het volk vergiffenis te vragen na de zonde van het gouden kalf, had hij een gesprek met God. Hierbij maakte God hem bekend met de Sjelosj-esré-middot, de dertien eigenschappen van het goddelijke wezen, en schonk Hij vergiffenis aan het volk [*zie Exodus, 33 en 34*].

Dit feit is het hoofdmotief van de selichot.

#### KIE 'AL RACHAMÈCHA

Ja, op Uw onbepaalde ontferming vertrouwen wij, op Uw welwillendheid steunen wij, op Uw vergeving hopen wij en naar Uw hulp kijken wij verlangend uit. U, o Eeuwige bent het die Koning is, die er vanouds van houdt welwillend te zijn, die overtreding van Zijn volk laat passeren en de zonden van hen die ontzag voor Hem hebben opzij schuift. Die een verbond sloot met de stamvaders en zich aan die eed houdt voor hen die na hen kwamen. U bent het, die op de berg Sinaj "afdaalde" omringd door de wolk van Uw Majesteit, die de wegen van Uw goedheid toonde aan Uw dienaar Mosjé, Uw liefdevolle wegen aan hem openbaarde en hem deed weten dat U een barmhartige en genadige God bent, uiterst geduldig en vol liefde, grenzeloos weldadig en dat U de hele wereld bestuurt met de eigenschap van barmhartigheid.

*Chazzan:* En zo staat het ook geschreven: 'Hij zei: Ik zal al het goed van Mij langs je heen laten gaan en zal voor je uitroepen de Naam Adonaj-Eeuwige en wat die betekent. Begnadigen zal Ik die Ik genade wil verlenen en ontfermen zal Ik mij over wie Ik mijn ontferming wil uitstrekken.' [*Ex. 33, 19*]

Een almachtige, uiterst geduldige God bent U. De Heer van barmhartigheid wordt U genoemd. U hebt ons de weg-terug-naar-God, tesjoewa, geleerd. Wil dan vandaag en iedere dag voor de

למען צורים החצובים. פתחי תשובה לבל יהו נשלבים  
צעקתנו לפניך יהו נקשבים.

*(Chazzan)* קרבנו אליך חצב להבים רצנו כעולות פרים  
וכשבים. שבנו אליך נערים ושבים תמוכים בטוחים על  
רחמיך הרבים.

כי על רחמיך הרבים אנו בטוחים ועל צדקותיך אנו  
נשענים. ולסליחותיך אנו מקוים. ולישועתך אנו מצפים.  
אתה הוא יי מלך אוהב צדקות מקדם. מעביר עונות עמו  
ומסיר חטאת יראיו. כורת ברית לראשונים ומקים שבועה  
לאחרונים. אתה הוא שירדת בענן כבודך על הר סיני והראית  
דרך טובך למשה עבדך. ארחות חסדיך גלית לו והודעתו כי  
אתה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ומרבה להטיב  
ומנהיג את העולם פלו במדת רחמים.

*Chazzan* וכן כתוב: ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך  
וקראתי בשם יי לפניך. ונחתי את אשר אהן ורחמתי את אשר  
ארחם.

*Het volgende gebed wordt staande uitgesproken.*

אל ארך אפים אתה, ובעל הרחמים נקראת. ודרך תשובה  
הורית. גדלת רחמיך וחסדיך, תזכור היום ובכל יום לזרע

nakomelingen van hen die U zo lief waren, aan de grootheid van Uw ontferming en liefde denken. Wend U tot ons in barmhartigheid, want u bent de "Heer van Barmhartigheid"!

In smeken en gebed komen wij U tegemoet, zoals U dit eertijds aan de bescheiden Mosjé bekend hebt gemaakt. 'Kom tot bezinning uit Uw ziedende gramschap,' zoals dat in Uw tora is geschreven. [Ex. 32, 12]. In de schaduwen van Uw vleugelen willen wij schuilen en er verblijven, als op de dag dat de Eeuwige in een wolk afdaalde.

*Chazzan:* Ga de overtredingen voorbij en wis schuld uit, als op de dag dat Hij — God — zich daar naast hem — Mosjé — plaatste. Wil gehoor geven aans ons smeken en aandachtig van ons aannemen, dat wat daar gezegd werd, evenals dat wat Hij op die dag over de Naam ADONAJ-Eeuwige uitriep en zo is het daar geschreven:

*Ch. en Gem.:* "De Eeuwige ging hem voorbij en riep:

De Eeuwige is en blijft de Eeuwige, een almachtige God, barmhartig, genadig, uiterst geduldig, vol liefde en waarheid, die liefde blijft betonen aan duizenden geslachten, die overtreding, misdrijf en zonde vergeeft en vrijspraak verleent.

Moge U onze schuld en zonde vergeven en ons als Uw erfdeel aanvaarden." [Ex. 34, 9]

Vergeef het ons Vader, want wij hebben gezondigd; schenk het ons kwijt, o Koning, want wij hebben misdreven. U bent immers goed en vergevensgezind en vol liefde voor allen die U aanroepen! [Ps. 96, 5]

ADONAJ SJIMA' WEKOLENOE

Heer luister naar onze stem, geef toch aandachtig gehoor aan onze smekende roep. [Ps. 130, 2]

Wil ons smeken verhoren als wij U aanroepen, als wij onze handen opheffen naar Uw heilige Woning. [Ps. 28, 2]

Hoor onze stem Eeuwige, onze God, neem met welwillende ontferming ons gebed aan. Hoor Eeuwige, als wij luid roepen, geef ons een gunstig antwoord. [Ps. 27, 7]

יְדִידֶיךָ, תָּפֶן אֲלֵינוּ בְּרַחֲמִים, כִּי אַתָּה הוּא בֹעַל הַרְחָמִים.

בְּתַחֲנוּן וּבְתַפְלָה פָּנִיךָ נִקְדָּם, כִּהְיִדְעָתָּ לְעֵנּוּ מִקְדָּם. מִחֲרוֹן  
אָפֶךָ שׁוּב, כְּמוֹ בְּתוֹרַתְךָ כְּתוּב. וּבִצֵּל כְּנַפְיֶיךָ נַחֲסֶה וְנִתְלוֹנָן.  
כִּיּוֹם יִרְדֵּי יְיָ בְּעָנָן.

*Chazzan* תַּעֲבֹר עַל פִּשְׁעֵי וְתִמְחָה אֲשֶׁם, כִּיּוֹם יִתִּיצֵב עִמּוֹ שָׁם.  
תֵּאָזִין שׁוֹעֲתֵנוּ וְתִקְשִׁיב מִנוּ מֵאָמֶר, כִּיּוֹם יִקְרָא בְּשֵׁם יְיָ, וְשָׁם  
נֵאָמֵר:

*Ch. en Gem.* וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא.

יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנוּן אַרְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאֱמֶת. נִצַּר חֶסֶד  
לְאַלְפִים נִשְׂא עוֹן וּפִשְׁעֵי וְחַטָּאָה וְנִקְהָה. וְסָלַחְתָּ לְעוֹנֵינוּ  
וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ.

סָלַח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מִחַל לָנוּ מִלְּכֹנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי  
אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסָלַח וְרַב חֶסֶד לְכֹל קְרָאִיךָ.

*De nu volgende teksten mogen zittend worden uitgesproken.*

אֲדֹנָי שְׁמֵעָה בְּקוֹלֵנוּ תְהַיְיָנָה אֲזַנְיָה קְשׁוּבוֹת לְקוֹל  
תַּחֲנוּנֵינוּ.

שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ בְּשׁוֹעֲנוּ אֵלֶיךָ בְּנִשְׂאָנוּ יְדִינוּ אֵל דְּבִיר  
קְדוֹשְׁךָ.

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבַּל בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת תַּפְלָתֵנוּ.  
שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ נִקְרָא וְחַנּוּנוּ וְעֲנֵנוּ.

Eeuwige, wil iedere ochtend naar onze stem luisteren; in de ochtend wenden wij ons in afwachting tot U. [Ps. 5, 4]  
 Want Hij luistert naar die er behoefte aan hebben; die aan Hem gebonden zijn minacht Hij niet. [Ps. 69, 14]  
 Hij minacht noch verafschuwt de ellende van de arme; Hij houdt zich niet schuil voor hem en wanneer deze om hulp roept verhoort Hij hem. [Ps. 22, 25]

## LADONAJ HAJESJOE'A

Bij de Eeuwige is de hulp; moge altijd Uw zegen op Uw volk rusten. [Ps. 3, 9]

De Eeuwige-Tsewaot staat ons bij, de God van Ja'akov is steeds een toevlucht voor ons. [Ps. 46, 8]

Eeuwige-Tsewaot! Gelukkig de mens die op U vertrouwt. [Ps. 84, 13]

O, Eeuwige, help. Moge de Koning ons antwoorden op de dag dat wij Hem aanroepen. [Ps. 20, 10]

Chazzan: Want niet op grond van onze deugden leggen wij U onze gebeden voor,

maar op grond van Uw grote barmhartigheid.

Heer, hoor toch; Heer, schenk toch vergiffenis; Heer, luister aandachtig, doe het, stel het niet uit, terwille van Uzelf, mijn God, want over Uw stad en Uw volk is Uw Naam genoemd. [Dan. 9, 18-19]

## SELACH NA

Onze God en God van onze voorouders

Ch.: Wil toch vergeven de overtredingen waaraan Uw volk zich schuldig heeft gemaakt.

G.: Moge voor de zonde door Uw kinderen begaan Uw woede niet opvlammen.

Ch.: Wil toch vergeven hun afschuwelijke gedrag en laat hen leven putten uit Uw levensbron.

G.: Wil voor de zonde van hen, onder Uw vaandel verenigd, verdraagzaam zijn en verander ten goede Uw beslissing, volgens Uw belofte.

יִי בְקָר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ בְקָר נַעֲרָךְ לָךְ וּנְצַפָּה.  
 כִּי שָׁמַע אֶל אֲבִיוֹנִים יִי וְאֵת אֲסִירָיו לֹא כָּזָה.  
 כִּי לֹא כָּזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמָּנוּ  
 וּבִשְׂוֵעוֹ אֱלֹהֵי שָׁמַע.

לִי הַיְשׁוּעָה עַל עֲמָךְ בְּרַכְתָּךְ סְלָה.  
 יִי צָבָאוֹת עֲמָנוּ מִשָּׁגֵב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סְלָה.  
 יִי צָבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בִּטַּח בְּךָ.  
 יִי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בַיּוֹם קִרְאָנוּ.  
 (Chazzan) כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ,  
 כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים.  
 אֲדָנִי שְׁמָעָה אֲדָנִי סִלַּחָה אֲדָנִי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל תִּאֲחָר  
 לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי שָׁמַךְ נִקְרָא עַל עִירָךְ וְעַל עַמָּךְ.

*In veel gemeenten wordt het volgende gebed beurtelings door de chazzan en de gemeente gezegd.*

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.  
 Ch. סִלַּח נָא אֲשָׁמוֹת וּפְשָׁעֵי לְאֵמָךְ.  
 G. לַעֲזוֹן בְּנִיךָ בַּל יַחַרָה זַעֲמָךְ.  
 Ch. סִלַּח נָא גְעוּלָם וַיַּחֲיוּ מִמְּקוֹר עֲמָךְ.  
 G. לַעֲזוֹן דְּגֻלְיֶיךָ שָׂא וְתַנַּחֵם כְּנַאֲמָךְ.

*Ch.*: Wil toch vergeven allen die hun zonden bekennen en ze nalaten, zoals vermeld in het boek der spreuken [28, 13].

*G.*: Wil zonde en wat zij misdreven kwijtschelden terwille van Uw Naam.

*Ch.*: Wil toch vergeven de zonden opzettelijk of in dwaling begaan door hen die Uw Naam dragen.

*G.*: Wil hen van hun zonden reinigen door Uw goede gaven als regen over hen uit te storten.

*Ch.*: Wil toch vergeven de zinlose dwaasheid van de slechten onder Uw volk.

*G.*: Wil, dat als naar de zonden van het volk dat U lief is gezocht wordt, die zonden er niet zijn, zoals gezegd is [Ez. 50, 2].

*Ch.*: Wil toch vergeven het huichelen van hen die voor U knielen en buigen.

*G.*: Wil de zonde vergeven van hen die U aangenomen hebt volgens Uw goede gezindheid.

*Ch.*: Wil toch vergeven de opstandigheid van die op U hopen en U als enige erkennen in Uw wereld.

*G.*: Wil de zonden van die verdreven zijn uitwissen en Uw tempel weer opbouwen.

*Ch.*: Wil toch vergeven hun draaierijen en hen onder Uw beschutting van vrede brengen.

*G.*: Onttrek van hen die U dienen de overtredingen; laat ze verdwijnen en bij U verborgen zijn.

*Ch.*: Wil toch vergeven opdat zij niet vanuit de hemel gestraft worden.

*G.*: Vergeef de zonde van Uw kudde; dat is het toch waarvoor U geroemd en geprezen wordt.

*Ch.*: Wil toch vergeven hun schandelijk gedrag en heb medelijden met hen vanuit Uw hemel.

*G.*: Vergeef de zonden van hen die door U zo bemind werden, zodat ze niet in Uw net gevangen worden.

*Ch.*: Wil toch vergeven de afschuwelijke afdwalingen, die als een smet rusten op die U zo lief waren.

*Ch. en G.*: Laat overeenkomstig Uw groot gevoel voor ontferming de zonde van hen die U zo volledig togedaan zijn passeren.

*Ch.* סְלַח נָא הַכֹּל מוֹדִים וְעוֹזְבִים כְּרִשׁוֹמֶךָ.

*G.* לְעוֹן וּפְשַׁע מָחַל לְמַעַן שְׁמֶךָ.

*Ch.* סְלַח נָא זְרוֹנוֹת וּשְׁגָגוֹת לְכִרְוֹאֵי לְשִׁמְךָ.

*G.* לְעוֹן חַטָּאִימוֹ חַטָּא בְּנִדְיַבְתָּ גְשִׁמְךָ.

*Ch.* סְלַח נָא טָפְשׁ טְפָלוֹת רְשָׁעֵי עַמֶּךָ.

*G.* לְעוֹן יְדִידֶיךָ יִבְקֶשׁ וְאֵינָנוּ, כִּנְאֻמֶךָ.

*Ch.* סְלַח נָא פַחַשׁ כְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְעַמֶּךָ.

*G.* לְעוֹן לְקוֹחֶיךָ כִּפָּר בְּטוֹב טַעַמֶךָ.

*Ch.* סְלַח נָא מְרֵי מִיַּחְלֶיךָ וּמִיַּחְדֶּיךָ בְּעוֹלָמֶךָ.

*G.* לְעוֹן נְדָחִים מְחַה, וּבְנֵה אוֹלָמֶךָ.

*Ch.* סְלַח נָא סְלוּפִם וְגוֹנָנִם בְּסַפַּת שְׁלוֹמֶךָ.

*G.* לְעוֹן עֲבָדֶיךָ עַלֶם, וּכְבוֹשׁ בְּעִלְוֹמֶךָ.

*Ch.* סְלַח נָא פֶּן יַעֲנִשׁוּ מִמְרוֹמֶךָ.

*G.* לְעוֹן צֹאנֶךָ שִׂבַּח וְהִיא תְהַלְתֶּךָ וְרוֹמֶמֶךָ.

*Ch.* סְלַח נָא קְלוֹנִם וְחַמּוֹל עָלֵימוֹ מִמְרוֹמֶךָ.

*G.* לְעוֹן רְחוּמֶיךָ תִּשָּׂא מִלְצוּדִם בְּחֶרְמֶךָ.

*Ch.* סְלַח נָא שְׂמִיץ תַּעֲתוּעַ תַּעוּב רְחוּמֶיךָ.

*Gem. en Ch.* לְעוֹן תְּמִימֶיךָ הַעֲבֵר כְּגֹדֶל רְחוּמֶיךָ.

824  
EEL MELECH JOSJÉV

Almachtige Koning, gezeteld op de troon van ontferming, die zich liefdevol gedraagt, die de overtredingen van Zijn volk kwijtscheldt, ze een voor een laat passeren. Die veelvuldig gratie verleent aan zondaren en vergiffenis schenkt aan die zich aan misdrijf schuldig maken. Hij behandelt alle stervelingen met welwillendheid. Vergeld het hen niet overeenkomstig het slechte dat zij bedreven.

*Chazzan:* God, U hebt ons de goddelijke eigenschappen leren zeggen. Gedenk vandaag voor ons het verbond van deze dertien goddelijke eigenschappen, zoals U dat eertijds aan de bescheiden Mosjé bekend hebt gemaakt. Zoals het is opgeschreven: De Eeuwige daalde af in de wolk, plaatste zich daar naast hem en riep over de naam ADONAJ-Eeuwige uit, wat dit betekent.

*Ch. en Gem.:* Toen ging de Eeuwige langs hem heen en riep:

De Eeuwige is en blijft de Eeuwige, een almachtige God, barmhartig, genadig, uiterst geduldig, vol liefde, en waarheid, die liefde blijft betonen aan duizenden geslachten, die overtreding, misdrijf en zonde vergeeft en vrijspraak verleent.

Moge U onze schuld en zonde vergeven en ons als Uw erfdeel aanvaarden. [Ex. 34, 9]

Vergeef het ons, onze Vader, want wij hebben gezondigd; scheld het ons kwijt, o Koning, want wij hebben misdreven.

U, o Heer, bent immers goed en vergevensgezind en vol liefde voor allen die u aanroepen! [Ps. 96, 5]

LEMA'AN SJIMGA

Scheld ons terwille van Uw Naam ons misdrijf kwijt, al is het ook groot. Want bij U is er kwijtschelding zodat men ontzag voor U heeft. Behandel ons niet naar onze zonden en vergeld het ons niet naar hetgeen wij misdreven. Eeuwige, houd ons in leven terwille van Uw Naam en wil ons met Uw welwillendheid uit de nood helpen. Opdat alle volken van de wereld het zullen weten, dat de Eeuwige de God is, niemand anders. Opdat Uw vrienden gered worden; help toch met Uw machtige hand en wil ons verhoren. De Eeuwige moge een toevlucht zijn voor verdrukten, een toevlucht in tijden van nood.

*Het volgende gebed wordt staande uitgesproken.*

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, מִתְנַהֵג בְּחַסְדֵי דָוִד, מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ, מֵעֵבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, מִרְבֵּה מַחִילָה לַחַטָּאִים וְסְלִיחָה לְפֹשְׁעִים, עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל בֶּשֶׂר וְרוּחַ, לֹא כִרְעָתֶם תִּגְמֹל.

(*Chazzan*) אֵל, הוֹרִיתָ לָנוּ לִוְיָהוּא שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, זָכַרְנוּ לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וַיִּרְדּוּ יְיָ בְּעַנּוֹן, וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם, וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ.

*Ch. en Gem.* וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא:

יְיָ, אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, אֶרֶךְ אַפַּיִם, וְרַב חֶסֶד וְאֱמֶת. נִצֵּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים, נִשְׂא עוֹן וְפֹשַׁע וְחַטָּאָה, וְנִקְיָה.

וְסָלַחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ.

סָלַח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מָחַל לָנוּ מֶלֶכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי אַתָּה, אֲדֹנָי, טוֹב וְסָלַח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ.

*De volgende teksten mogen zittend worden uitgesproken.*

לְמַעַן שְׁמַךְ יְיָ וְסָלַחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא. כִּי עִמָּךְ הַסְלִיחָה לְמַעַן תִּוְרָא. לֹא כַחַטָּאֵינוּ תַעֲשֶׂה לָנוּ וְלֹא כְעוֹנֵתֵינוּ תִגְמֹל עָלֵינוּ. לְמַעַן שְׁמַךְ יְיָ תַחֲיֵינוּ בְּצַדִּיקְתָּךְ תּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ. לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד. לְמַעַן יַחֲלִצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנוּ. וַיְהִי יְיָ מִשְׁגָּב לְדָךְ מִשְׁגָּב לְעַתּוֹת בְּצָרָה.

LADONAJ HAJESJOE'A

Bij de Eeuwige is de hulp; moge altijd Uw zegen op Uw volk rusten. [Ps. 3, 9]

De Eeuwige-Tsewaot staat ons bij, de God van Ja'akov is steeds een toevlucht voor ons. [Ps. 46, 8]

Eeuwige-Tsewaot! Gelukkig de mens die op U vertrouwt. [Ps. 84, 13]

O, Eeuwige, help. Moge de koning ons antwoorden op de dag dat wij Hem aanroepen. [Ps. 20, 10]

Chazzan: Want niet op grond van onze deugden leggen wij U onze gebeden voor,

maar op grond van Uw grote barmhartigheid.

Heer, hoor toch; Heer, schenk toch vergiffenis; Heer, luister aandachtig, doe het, stel het niet uit, terwille van Uzelf, mijn God, want over Uw stad en Uw volk is Uw Naam genoemd. [Dan. 9, 18-19]

TOEMAT TSOERIEEM

Onze God en God van onze vaderen.

Deze selicha, smeekbede, is gebaseerd op het midrasjverhaal over de 'akeda, het binden van Jitschak op het altaar. [Misrasj Tancoema, wajera 23]

Wil weer gedenken de volmaakte vroomheid van de voorouders en hun liefde voor U ten behoeve van hun nakomelingen. In het tranendal van het galoet, waarin zij vol angst wonen, worden zij door hun slechte daden gestraft. Al staat de slechtheid in een kwade reuk, zodat hun onderdrukt worden een zware last is, moge dan het verbond met Awraham voor hen als een luide proclamatie zijn. Toen hem (Awraham) werd opgedragen zijn zoon Jitschak te offeren, gaf hij met spoed gevolg daaraan. Hij richtte een altaar op om daar het vuur te laten ontvlammen, bond hem, zijn eigen kind, als een offerlam. Beiden waren blij, zowel die gebonden werd als die vastbond, om aan Uw wil te voldoen.

De zoon sprak tot de vader: 'Vader, bind mij goed', opdat er niets verkeerd zou gebeuren waardoor het offer niet aanvaard zou worden. De vader legde hem op de houtstapel en nam het slachtmes terhand. Had hij niet de hemelse stem gehoord, dan zou hij zonder dralen in heilige ijver zijn zoon geofferd hebben. En toen

לְיִי הַיְשׁוּעָה, עַל עַמֶּךָ בְּרַכְתְּךָ סְלָה.

יִי צְבָאוֹת עֲמָנוּ, מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סְלָה.

יִי צְבָאוֹת, אֲשֶׁרִי אָדָם בִּטַח בְּךָ.

יִי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ כִּיּוֹם קָרָאנוּ.

כִּי לֹא עַל צְדָקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. אֲדֹנָי שְׁמֶעָה אֲדֹנָי סְלַחְהָ, אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה, וַעֲשֵׂה אֶל תְּאַחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי, כִּי שְׁמַךְ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

תַּמַּת צוּרִים וְחֶסֶדֶם, תִּזְכּוֹר לְנִינֵי מוֹלְדָם. שְׁכַתֶּם בְּגִיא מִפְחִידֶם, שְׁפוּטִים בְּרוּעַ מַעֲבָדֶם. רִשַׁע אִם סָרַח, רְדוּתֶם בְּכוֹבֵד טוֹרַח. קִיּוֹם בְּרִית אֲזַרַח. קוֹל קוֹרָא בְּעַדֶם יִצְרַח. צִיצוֹ לְהַעֲלוֹת כְּפַקֵּד, צוּוֵי עֲשׂוֹת שְׁקֵד. פֶּעַל מִזְבֵּחַ וְשֵׁם תוֹקֵד, פְּרִי בִטְנוֹ כְּכֶבֶשׂ עֵקֵד. עֲלִצוֹ שְׁנִיָּהֶם בְּאִמְנָה, עוֹקֵד וְעֵקוּד עֲשׂוֹת רְצוּנָה.

סַח בֵּן לְהוֹרוֹ כְּפוֹת אָבָא לְבָנָה, סְלַף פֶּן יֵאָרַע וַיִּפְסַל קָרְבְּנָה. נִתְּנוּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת, נִטַּל בְּיָדוֹ הַמַּתְהַפֶּכֶת. מִמְרוֹם לוּלֵי הַקְשִׁיב סִכַּת, מֵהָר לְשַׁחֲטוֹ וְלֹא אֵט מִמְלֶאכֶת. לְשֵׁם שְׁנִיָּהֶם



ze beiden daar nog stonden, hebt U het hen bezworen, dat indien hun nakomelingen eens verkeerd zouden handelen, U zich dit vastbinden van de jongen zult herinneren en hen zult helpen. O, God, kijk en zie toch hoe wankel het bestaan van hun nakomelingen is, hoe zij verdrukt worden onder het juk hun opgelegd. Hun onderdrukkers zeggen: 'Er is geen uitkomst meer voor hen'.

Levende God, die zich in de hoogste sferen beweegt, wil toch het onverbreeklijk, onder ede gesloten verbond gedenken. Verhaast de voltrekking en bespoedig de uiteindelijke hulp, omdat de vreemden zeggen: 'Er is geen uitkomst meer voor hen'. Al is onze schuld en al zijn onze misdrijven geweldig groot, moge U innerlijk zeer bewogen over ons worden en Uw ontferming ons tegemoet komen. Wil voor ons het goede zoeken en bedenk ons vanuit Uw hoge hemelen. Neem alle knellende armoede en de grote nood van Uw volk weg. Openbaar ons spoedig Uw koningschap en verstoot onze vijanden. Bespoedig de verlossing van Uw volk en houd U, o Eeuwige, niet afzijdig.

*Chazzan:* Wij zijn totaal uitgeput door de vele zorgen, zonder enige kalmering, rust en opluchting. O Heer, leid ons naar rustig water, voor U storten wij onze smeekgebeden uit, want bij U is ontferming en vergiffenis.

#### EEL MELECH JOSJÉV

Almachtige Koning, gezeteld op de troon van ontferming, die zich liefdevol gedraagt, die de overtredingen van Zijn volk kwijtscheldt, ze een voor een laat passeren. Die veelvuldig gratie verleent aan zondaren en vergiffenis schenkt aan die zich aan misdrijf schuldig maken. Hij behandelt alle stervelingen met welwillendheid. Vergeld het hen niet overeenkomstig het slechte dat zij bedreven.

*Chazzan:* God, U hebt ons de goddelijke eigenschappen leren zeggen. Gedenk vandaag voor ons het verbond van deze dertien goddelijke eigenschappen, zoals U dat eertijds aan de bescheiden Mosjé bekend hebt gemaakt. Zoals het is opgeschreven: De Eeuwige daalde af in de wolk, plaatste zich daar naast hem en riep over de naam ADONAJ-Eeuwige uit, wat dit betekent.

בְּעוֹדָם, לְמוֹ נִשְׁבַּעְתָּ בְּמַעַמְדָם. כַּעַת בְּנִיְהֵם יִקְלְקְלוּ מֵעַבְדָם,  
כְּפִיפַת רַךְ יִזְכָּר לְמוֹ לְסַעְדָם. יֵה רְאָה וְהִבִּיטָה, יַד בְּנִיְהֵם כִּי  
לְמָאֵד מָטָה. טְרוּדִים תַּחַת עוֹל מוֹטָה, טוֹרְדֵיהֶם נָמוּ אֵין עוֹד  
לְמוֹ פְּלִיטָה.

חִי רֶכֶב שְׂבָעָה, חוֹק זְכוֹר וּבְרִית שְׂבוּעָה. זָרוּ קֶץ וְחֵישׁ  
יִשׁוּעָה, זָרִים כִּי אָמְרוּ אֵין עוֹד לְמוֹ יִשׁוּעָה. וְאִם חוֹבוֹת  
עֲצָמוֹ, וּפְשָׁעִים הֶעֱצָמוּ. הַמּוֹן מַעֲיָךְ עָלֵינוּ יִהְיֶה. הֵן רַחֲמֶיךָ  
אוֹתָנוּ יִקְדָּמוּ. דְּרִשְׁנוּ נָא וּפְקַדְנוּ מִשְׁמֵי שָׁמַיִם שְׂחָק, דְּקִדּוּקֵי  
עֲנִיּוֹת הַסֵּר מֵעַמְךָ וְרוֹב דוֹחֶךָ. גְּלָה מְלַכּוֹתֶיךָ עָלֵינוּ וְאוֹיְבֵינוּ  
תִּדְחַק. גְּאֵלָה לְעַמְךָ תַּחֲשִׁישׁ וְאַתָּה יְיָ אֵל תִּרְחַק.

*(Chazzan)* בְּלָה בְּשָׂרְנוּ וְעוֹרְנוּ מֵרוֹב אֲנָחוֹת, בְּלֵי שְׁלוֹה  
וְהִשְׁקֵט וְהִנְחוֹת. אֲדוֹן נִהְלָנוּ עַל מֵי מְנוּחוֹת, אֲלֶיךָ נִפִּיל  
תַּחֲנַנְתָּנוּ כִּי לָךְ הִרְחַמִּים וְהִסְלִיחוֹת.

*Het volgende gebed wordt staande uitgesproken.*

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת, מוֹחֵל  
עוֹנוֹת עַמוֹ, מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, מְרַבֵּה מַחִילָה לְחַטָּאִים  
וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים, עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל בֶּשֶׂר וְרוּחַ, לֹא  
כִרְעָתָם תִּגְמוֹל.

*chazzan* אֵל, הוֹרִיתָ לָנוּ לֹמַר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, זְכַר-לָנוּ הַיּוֹם  
בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֵּדָם, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב:  
וַיֵּרַד יְיָ בְּעָנָן, וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם, וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְיָ.

*Ch. en Gem.:* Toen ging de Eeuwige langs hem heen en riep:

De Eeuwige is en blijft de Eeuwige, een almachtige God, barmhartig, genadig, uiterst geduldig, vol liefde, en waarheid, die liefde blijft betonen aan duizenden geslachten, die overtreding, misdrijf en zonde vergeeft en vrijspraak verleent.

Moge U onze schuld en zonde vergeven en ons als Uw erfdeel aanvaarden. [*Ex. 34, 9*]

Vergeef het ons, onze Vader, want wij hebben gezondigd; scheld het ons kwijt, o Koning, want wij hebben misdreven.

U, o Heer, bent immers goed en vergevingsgezind en vol liefde voor allen die u aanroepen! [*Ps. 96, 5*]

Goed is de Eeuwige voor iedereen en zijn ontferming is over al Zijn werk. [*Ps. 145, 9*]

Goed is de Eeuwige voor hen die op Hem hopen, voor een ieder die Hem zoekt. [*Echa 3, 25*]

Goed is de Eeuwige, een sterkte in dagen van nood; Hij kent die bij Hem beschutting zoeken. [*Nach. 1, 7*]

Goed is de Eeuwige, Zijn liefde duurt voor altijd en van elke generatie blijft Zijn trouw. [*Ps. 100, 5*]

Beter is het bij de Eeuwige beschutting te zoeken, dan op mensen te vertrouwen.

Beter is het bij de Eeuwige beschutting te zoeken, dan op hooggeplaatsten te vertrouwen. [*Ps. 118, 8.9*]

Goed is de Eeuwige en oprecht, daarom wijst Hij de zondaren de weg. [*Ps. 25, 5*]

Goed is het rustig op hulp van de Eeuwige te wachten. [*Echa 3, 26*]

Help ons God want het water is ons tot de lippen gestegen. [*Ps. 69, 2*]

Help Uw volk, de rest van Israel. [*Jer. 31, 7*]

Help toch Uw volk en zegen Uw eigen bezit, wees hun Herder en hef hen op voor altijd. [*Ps. 28, 9*]

Help Eeuwige want de vrome is er niet meer; schaars zijn zij die trouw zijn bij de mensen. [*Ps. 12, 2*]

*Ch. en Gem.* וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא:

יְיָ יְיָ, אֵל רַחוּם וְחַנוּן, אֲרֹךְ אַפַּיִם, וְרַב חַסֵּד וְאֱמֶת. נִצַּר

חֶסֶד לְאֱלֹפִים, נִשְׂא עֶזְרֹן נִפְשֵׁעַ וְחַטָּאָה, וְנִקָּה.

וְסָלַחַת לְעֹנְנֵנוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ.

סָלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מָחַל לָנוּ מִלְכָּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ.

כִּי אָתָּה, אֲדֹנָי, טוֹב וְסָלַח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ.

*De nu volgende teksten mogen zittend worden uitgesproken.*

טוֹב יְיָ לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו.

טוֹב יְיָ לְקִנּוּ לְנַפְשׁ תְּדַרְשֵׁנוּ.

טוֹב יְיָ לְמַעֲזוֹ בַּיּוֹם צָרָה וַיִּוֹדַע חוֹסֵי בּוֹ.

כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ וְעַד דֹּר דָּר אֲמוֹנָתוֹ.

טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטַח בְּאָדָם.

טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטַח בְּנְדִיבִים.

טוֹב וַיִּשָּׂר יְיָ עַל כֵּן יוֹרָה חַטָּאִים בְּדַרְךָ.

טוֹב וַיִּחַל וְדוּמָם לְתַשׁוּעַת יְיָ.

הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מִים עַד נַפְשׁ.

הוֹשִׁעַ יְיָ אֶת עַמְּךָ אֶת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל.

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ וּבְרַךְ אֶת נַחֲלֶתְךָ, וְרַעַם וְנִשְׂאָם עַד

הָעוֹלָם.

הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חֶסֶד כִּי פָסוּ אֲמוֹנִים מִבְּנֵי אָדָם.

Help ons God bij wie voor ons hulp is, terwille van Uw majesteitelijke Naam; red ons en verzoen onze zonden terwille van Uw Naam.

LADONAJ HAJESJOE'A

Bij de Eeuwige is de hulp; moge altijd Uw zegen op Uw volk rusten. [Ps. 3, 9]

De Eeuwige-Tsewaot staat ons bij, de God van Ja'akov is steeds een toevlucht voor ons. [Ps. 46, 8]

Eeuwige-Tsewaot! Gelukkig de mens die op U vertrouwt. [Ps. 84, 13]

O, Eeuwige, help. Moge de koning ons antwoorden op de dag dat wij Hem aanroepen. [Ps. 20, 10]

Chazzan: Want niet op grond van onze deugden leggen wij U onze gebeden voor,

maar op grond van Uw grote barmhartigheid.

Heer, hoor toch: Heer, schenk toch vergiffenis; Heer, luister aandachtig, doe het, stel het niet uit, terwille van Uzelf, mijn God, want over Uw stad en Uw volk is Uw Naam genoemd. [Dan, 9, 18-19]

Pizmon — het centrale gedicht in de selichot — de smeekgebeden.

O, God, het is Uw gewoonte om lang geduldig te zijn, zowel voor hen die slecht als voor hen die goed zijn; dat is het waarvoor we U prijzen.

O, God, doe het terwille van Uzelf en niet voor ons; beschouw onze toestand, arm en berooid.

Breng verlichting voor hen die als een opgewaaid blad ronddolen; verander van besluit voor aardse stoffelijke wezens.

Wil onze zonden wegwerpen en genadig zijn voor Uw schepselen; zie, er is toch niemand anders, behandel ons welwillend.

עֲזַרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהִצִּילְנוּ וְכַפֵּר  
עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

לֵי הַיְשׁוּעָה, עַל עַמֶּךָ בְּרַכְתָּךְ סְלָה.

יִי צָבָאוֹת עֲמֹנוּ, מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סְלָה.

יִי צָבָאוֹת, אֲשֶׁר־י אָדָם בְּטַח בְּךָ.

יִי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲזֹרנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ.

(Chazzan) כִּי לֹא עַל צְדָקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ.

כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. אֲדַנִּי שְׁמַעָה אֲדַנִּי סְלָחָה, אֲדַנִּי

הַקְּשִׁיבָה, וַעֲשֵׂה אֶל תְּאַחֵר, לְמַעַן אֱלֹהֵי, כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא

עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ.

Elk couplet van dit gedicht wordt eerst door de chazzan en daarna door de gemeente gezegd.

De torakast wordt geopend.

פזמון

דַּרְכֶּךָ אֱלֹהֵינוּ, לְהַאֲרִיךְ אַפְּךָ,

לְרַעִים וְלַטּוֹבִים, וְהִיא תְהַלְתֶּךָ.

לְמַעַן אֱלֹהֵינוּ, עֲשֵׂה וְלֹא לָנוּ,

רְאֵה עֲמִידַתְנוּ, דְּלִים וְרַקִּים.

תַּעֲלֵה אֲרוּכָה, לְעֵלָה נָדָף,

תִּנְחַם עַל עַפְרָ וְנֹאפֵר.

תְּשַׁלֵּךְ חַטָּאתֵנוּ וְתַחֲוֹן בְּמַעֲשֶׂיךָ,

תֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ עֲשֵׂה עֲמֹנוּ צְדָקָה.

De torakast wordt gesloten.

EEL MELECH JOSJÉV

Almachtige Koning, gezeteld op de troon van ontferming, die zich liefdevol gedraagt, die de overtredingen van Zijn volk kwijtscheldt, ze een voor een laat passeren.\* Die veelvuldig gratie verleent aan zondaren en vergiffenis schenkt aan die zich aan misdrijf schuldig maken. Hij behandelt alle stervelingen met welwillendheid. Vergeld het hen niet overeenkomstig het slechte dat zij bedreven.

*Chazzan:* God, U hebt ons de goddelijke eigenschappen leren zeggen. Gedenk vandaag voor ons het verbond van deze dertien goddelijke eigenschappen, zoals U dat eertijds aan de bescheiden Mosjé bekend hebt gemaakt. Zoals het is opgeschreven: De Eeuwige daalde af in de wolk, plaatste zich daar naast hem en riep over de naam ADONAJ-Eeuwige uit, wat dit betekent.

*Ch. en Gem.:* Toen ging de Eeuwige langs hem heen en riep:

De Eeuwige is en blijft de Eeuwige, een almachtige God, barmhartig, genadig, uiterst geduldig, vol liefde, en waarheid, die liefde blijft betonen aan duizenden geslachten, die overtreding, misdrijf en zonde vergeeft en vrijspraak verleent.

Moge U onze schuld en zonde vergeven en ons als Uw erfdeel aanvaarden. [Ex. 34, 9]

Vergeef het ons, onze Vader, want wij hebben gezondigd; scheld het ons kwijt, o Koning, want wij hebben misdreven.

U, o Heer, bent immers goed en vergevensgezind en vol liefde voor allen die u aanroepen! [Ps. 96, 5]

WEATTA KADOSJ

U bent heilig en troont temidden van Israels lofzangen. U blijft die U bent, Uw jaren zijn zonder einde. Sta klaar om U over Tsion te ontfermen, want het is tijd om haar genadig te zijn; het tijdstip daarvoor is aangebroken. Het offer dat God verlangt, is een gebroken gemoed; een gebroken verbrijzeld hart, o, God, versmaad het niet. Wil Tsion weer volgaarne weldaden bewijzen; herbouw de muren van Jeroesjalajiem. Dan zult U weer allerlei oprecht gemeente offers willen aanvaarden, dan zal men op Uw altaar weer offerdieren in rook doen opgaan.

\* Zie Rasjie Talm. Bab. Rosj-Hasjana 17 en Rambam Hilchot tesjoewa 3, 5.

*Het volgende gebed wordt staande uitgesproken.*

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, מִתְנַהֵג בְּחַסִּדוֹת, מוֹחֵל  
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ, מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, מִרְבֵּה מַחִילָה לְחַטָּאִים  
וְסְלִיחָה לְפוֹשְׁעִים, עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל בֶּשָׂר וָרוּחַ, לֹא  
כִרְעַתְם תִּגְמֹל.

(Chazzan) אֵל, הוֹרִיתָ לָנוּ לֹמַר שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה, זְכָר־לָנוּ הַיּוֹם  
בְּרִית שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לָּעָנּוּ מִקֶּדֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב:  
וַיֵּרַד יְיָ בְּעָנָן, וַיִּתְחַצֵּב עִמּוֹ שָׁם, וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ.

*Ch. en Gem.* וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פְּנֵי וַיִּקְרָא:

יְיָ, אֵל רַחוּם וְחַנוּן, אֲרָף אַפַּיִם, וְרַב חֶסֶד וְאַמֶּת. נֹצֵר  
חֶסֶד לְאֱלֹפִים, נִשְׂא עוֹן וְפָשַׁע וְחַטָּאָה, וְנִקָּה.

וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ.

סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מַחֵל לָנוּ מִלְכָּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ.  
כִּי אַתָּה, אֲדֹנָי, טוֹב וְסִלַּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ.

*De nu volgende teksten mogen zittend worden uitgesproken.*

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. וְאַתָּה הוּא וְשִׁנּוּתֶיךָ  
לֹא יִתְמוּ. אַתָּה תִּקּוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחַנּוּנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד.  
זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְבָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.  
הֵיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן, תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. אֲזַ תִּחַפֵּץ  
זְבַחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכִלְיִל, אֲזַ יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פְּרִים.

Welnu, Eeuwige, U bent onze God; wij zijn het leem en U vormt ons, wij zijn allen het maaksel van Uw handen. O, Eeuwige, onttrek ons Uw medegevoel niet; Uw waarachtige liefde moge ons steeds beschermen. Eeuwige, denk aan dat medegevoel en aan Uw liefde, want die zijn toch altijddurend. Gedenk ons Eeuwige, naar de welwillendheid voor Uw volk, bedenk ons met Uw hulp. Breng in Uw herinnering de gemeenschap die U zich eertijds hebt verworven, die U verlost hebt als de stam van Uw erfelijk bezit, en de berg Tsion waar U Uw zetel vestigde. Denk, o, Eeuwige aan Uw verlangen naar Jeroesjalajiem, vergeet nimmer de liefde voor Tsion. Breng in herinnering, o God, aan de zonen van Edom dat wat ze op de dag van de verwoesting van Jeruzalem zeiden: 'Haal het neer, haal het neer, tot aan de grond'. Denk aan Awraham, aan Jitschak, aan Jisrael Uw dienaren, omtrent wie U toch bij Uzelf gezworen hebt en hen gezegd hebt: 'Ik zal jullie nakomelingen zo veel doen zijn als de sterren aan de hemel en dit gehele land, waarvan Ik gesproken heb, zal Ik aan jullie nakomelingen geven, om het voor eeuwig te bezitten'. Denk dan aan Uw dienaren Awraham, Jitschak en Ja'akov en let niet op de hardnekkigheid van dit volk, noch op hun slechte en zondige aard.

*Chazzan:* Ach Heer, belast ons niet met zondenlast voor het hetgeen wij in dwaasheid begaan hebben.

Wij hebben gezondigd, o rotsvaste steun; schenk het ons kwijt, U, die ons gevormd hebt.

#### OTEGA EDROSJ

*Chazzan:* U zoek ik en bij U wil ik mijn zonden bekennen, bij U, die in Israel en Juda als groot bekend bent. Ja, U onderzoekt ons en U weet dat ik mij van mijn zonde bewust ben. Ik weet dat wij inderdaad schuldig zijn, maar door Uw groot medegevoel zijn wij niet verlaten.

*Gem. en Ch.:* Ja, onze handen strekken wij naar Hem uit, want op Zijn heilige Naam vertrouwen wij.

*Chazzan:* Wij vertrouwen op Uw Naam met zielsverlangen. Zonder

וְעַתָּה יי אָבִינוּ אַתָּה, אֲנַחְנוּ הַחֲמֵר וְאַתָּה יִצְרָנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כָּלֵנוּ. אַתָּה יי לֹא תִכְלֵא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ, חֲסִדְךָ וְאַמְתֶּךָ תָּמִיד יִצְרוּנוּ. זָכֹר רַחֲמֶיךָ יי וְחֲסִדְךָ כִּי מַעֲוֹלָם הֵמָּה. וְזָכֵרנוּ יי בְּרִצּוֹן עֲמָךְ פָּקֵדְנוּ בִישׁוּעֶתְךָ. זָכֹר עֲדַתְךָ קִנִּיתָ קָדָם גְּאֻלַּת שָׁבֵט נִחַלְתָּךְ הִר צִיּוֹן זֶה שְׁכֵנֶת בּוֹ. זָכֹר יי חֶבֶת יְרוּשָׁלַיִם אֲהַבְתָּ צִיּוֹן אֶל תִּשְׁכַּח לְנִצָּח. זָכֹר יי לְבָנֵי אֲדוּם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ. זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וּתְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אַרְבֵּה אֶת זַרְעֶכֶם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתָן לְזַרְעֶכֶם וְנִחַלוּ לְעוֹלָם. זָכֹר לְעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב, אֵל תִּפְּן אֶל קִשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ.

*(Chazzan)* אֵל נָא תִשֶׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר

חַטָּאנוּ.

חַטָּאנוּ צוּרְנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרָנוּ.

*Ch.* אוֹתָךְ אֲדַרּוֹשׁ וְאֵלֶיךָ אֲתוֹדֵעַ, גְּדוֹל בִּיהוּדָה וּכְיִשְׂרָאֵל נוֹדֵעַ. הֵן אַתָּה חִקְרַתְנוּ וּתְדַע, כִּי פִשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע. אֲדַע אֲכַל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ, וּמִהֶמוֹן רַחֲמֶיךָ לֹא זִנְחָנוּ,

*Gem. en Ch.* הֵן, אֵלֵינוּ כַּפִּים שִׁטְחָנוּ, כִּי כִשֵּׁם קִדְשׁוֹ

כִּטְחָנוּ.

*Ch.* בִּטְחָנוּ בְּשִׁמְךָ לְנַפְשׁ תַּאֲוָה, וְהִפְקָנוּ מִגֵּן בְּלִי גְאוּהָ,

zelfverheffing smeken wij bij U om bescherming. Ja, toevlucht bij U is hoop voor de arme als Hij zich minderwaardig voelt en U zegt hen: 'Omhoog!' Hun zelfverheffing vergroten de pochers tegen mij, van woede vervuld kunnen zij niet ophouden.

*Gem. en Ch.:* Ja, door de verdrukker zijn wij steeds armer geworden, want deze vertrappt Israel, en laat de armen aan hun lot over.

*Chazzan:* De armen zijn bevreesd en angstig voor Uw rechtspraak. Zij komen om hun zonden te bekennen en laten die na om ontferming te krijgen. Ja, schenk hen voor hun fouten toch verzoening, vandaag, het is immers Jom Kippoeriem. Hij, God, met majesteit en pracht bekleed, zal wederom zich over ons ontfermen en onze ongerechtigheden verdoezelen.

*Gem. en Ch.:* Zoet zal voor ons zijn als honing in de mond de uitspraak van de profeet: 'Hij slaat wonden en geneest ze weer.' [Ez. 22, 33]

*Chazzan:* Hij geneest en ieder is Hem dankbaar wanneer Hij de zware zondenlast van ons heeft verwijderd. Ja, Zijn volk heeft Hem hun zonde bekend, ook die zij met opzet misdreven. Met opzet en in dwaling hebben zij vele overtredingen begaan en nu roepen zij 'Vergeef het toch!'

*Gem. en Ch.:* Verleen hen allen tezamen het leven; bij U is immers de oorsprong van het leven.

*Chazzan:* Met leven begunstig het volk, dat U als hoogste erkent. Verwijder van hen de slechte hartstochten. Ja, besprenkel hen met een stroom van reinigingswater, want Uw dauw is als dauw voor de planten. Uw schapen, het volk Israel, zullen door U de verzoening verkrijgen; moge U hen op dit tijdstip vergiffenis en verzoening laten vinden.

*Gem. en Ch.:* Ja, reinig hen, zoals het in het sefer-tora staat: 'Want op deze dag zal Hij verzoening schenken.'

*Chazzan:* Moge Hij verzoening willen geven als vroeger toen ik offers bracht, toen de tempel gebouwd was op mijn hoge heuvel. Ja, U kent mijn diepe zelfvernederings, U vormde ook mijn geweten. Mijn geweten evenals mijn innerlijk wil ik bereid maken

הֵן, בְּמַעֲנֶנְךָ לְדָל תִּקְנֶה, כִּי הַשְּׁפִילוּ וַתֹּאמֶר גְּנֹה. גְּנֹה גְּאִים  
עָלַי מִגְדִּילִים, בְּרָגֹז שְׂבָעִים לֹא נַחְדְּלִים.

*Gem. en Ch.* הֵן, גָּלַל הַמְּצִיק מִתְדַלְּדִלִים, כִּי רֵצִץ עֹזב  
דְּלִים.

*Ch.* דְּלִים דִּינְךָ פָּחְדוּ וְרָהוּ, בָּאִים כְּמוֹדָה וְעֹזב לְרַחֲמָהוּ.  
הֵן דְּפָיִם הַיּוֹם תִּכְפְּרָהוּ, כִּי יוֹם כְּפָרִים הוּא. הוּא הוּד  
וְהָדָר יִלְבֹּשׁ, יָשׁוּב יְרַחֵם וְעוֹן יִכְבֹּשׁ.

*Gem. en Ch.* הֵן, הַמֵּתַק בְּפִי כְדָבֶשׁ, כִּי הוּא יִכְאִיב וְיִחְבֹּשׁ.

*Ch.* וְיִחְבֹּשׁ וְלִשְׁמוֹ כָּל יוֹדוֹ, כִּי יִסִּיר מִשְׂאֵת כְּבֹדוֹ. הֵן,  
וְעִמּוֹ לְפָנָיו יִתְוַדּוּ, כִּי בְדָבָר אֲשֶׁר זָדוּ. זָדוּ זְדוֹנוֹת וּשְׂגָגוֹת  
שְׂגוּיִם, סֶלַח נָא בְּפִימוֹ הַגּוֹיִם.

*Gem. en Ch.* הֵן, וַיִּכְפַּר לְתַחֲתֵי אַחֵיוֹם, כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים.

*Ch.* חַיִּים חוֹן לְעַם מְנַטְלֶיךָ, לִכְבֹּב עֲקֵשׁ מֵהֶם בְּכַטְלֶךָ,  
הֵן, חֲשֵׁרֶת מִי טוֹהֵר בְּהַטְלֶיךָ, כִּי טַל אֹרֶת טְלֶךָ. טְלֶךָ  
טְלֹאֶיךָ בּוֹ לְהַתְּכַפֵּר, הֲעֵת תִּמְצִיאֵם סְלִיחָה וְכִפָּר.

*Gem. en Ch.* הֵן, טַהֲרָם כְּאִמּוֹר בְּסַפֵּר, כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר.

*Ch.* יִכְפֹּר יִרְצֶה כְּאִזּוֹ בְּהַעֲלִיּוֹתֵי, בְּהַיּוֹת אַרְיָאֵל בְּבַחֲן  
עֲלִיּוֹתֵי, הֵן, יִדְעֵת פְּקוּק חֲלִיּוֹתֵי, כִּי אַתָּה קָנִיתָ כְּלִיּוֹתֵי.

om Hem te dienen, moge dan het smeken van Zijn dienaar Hem aangenaam zijn.

*Gem. en Ch.:* Ja, wie Hem eert, zal Hij eren, want hoogverheven is Zijn Naam alleen.

*Chazzan:* Alleen op Hem kan iedereen zijn hoop vestigen, dat Hij niet naar ongerechtigheden speurt bij de mens. Ja, het is Hem, de Rechtvaardige, niet aangenaam te straffen; God is immers ver boven de mens verheven. Maar ik ben voor het menselijke handelen ontzettend bevreesd; laat ik toch niet struikelen als ik me schuldig voel.

*Gem. en Ch.:* Ja, ik wil zwijgend blijven hopen en afwachten dat ik na terugkeer berouw heb.

*Chazzan:* Berouw heb ik; om mijzelf tot een nederig mens te maken heb ik vandaag mijn openbare en geheime zonden beleden. Ja, deze dag is voor altijd ingesteld om verzoening te krijgen, als een eeuwige wet is het zo vastgesteld. Vastgesteld is hij om vergiffenis te verkrijgen en mij voor mijn bestwil te leren, dat tesjoewa, terugkeer tot het goed, verzoening brengt evenals de dagelijks weerkerende offers dat deden.

*Gem. en Ch.:* Ja, Hij gaf tesjoewa als het middel om mij weer onder Zijn bescherming te plaatsen want Hij weet hoe het met mij gegaan is.

*Chazzan:* Bewijs mij dan Uw wonderbaarlijke liefde als U Uw schapen en lammeren — Uw volk — onderzoekt. Ja, op U verlaat zich Uw kudde, wanneer ik denk aan Uw wonderen van weleer. Verricht weer Uw wonderen om hen die ontzag voor U hebben te beschermen; moge dat ontzag hun grootste bezit zijn.

*Gem. en Ch.:* Ja, laat onze vijanden als ze zich sterk voelen tot de erkenning komen en zeggen: Niet als hun Rots is onze rots.

*Chazzan:* Hun Rots en de Heilige van Israel, zullen de volkeren zeggen, als Hij Zijn heiligheid hen voor ogen stelt. Ja, redding komt voor het volk dat Hem heiligt want Hij zag neer vanuit Zijn heilig verblijf. Hij richt Zijn heiligdom weer op om Hem hun offers weer laten te brengen, om Zijn Majesteit weer in hun midden te vestigen.

כליתי כטוחי אכין לעבדו, ותערב לפניו תחנת עבדו.

*Gem. en Ch.* הן, כבוד יכבד מכבודו, פי נשגב שמו לבדו.

*Ch.* לבדו [לו] להתחולל כל אנוש, און לא יתבונן

לאנוש, הן, לא טוב [לצדיק] לענוש, פי ירבה אלוה

מאנוש. מאנוש ממעשיו יגרתו ואימתו, פן אפשל פאשר אשמתי.

*Gem. en Ch.* הן, מיחל שויתי ודוממתי, פי אחרי שובי

נחמתי.

*Ch.* נחמתי נפש נענה להשם, התנדת היום נסתר

ומפרסם, הן, נצח לכפור הושם. פי ברית עולם שם. שם

סליחה להועיל ללמדי, תשובה מכפרת פזבחי תמידי.

*Gem. en Ch.* הן, סימה בצלו להעמיד, פי ידע דרך עמדי.

*Ch.* עמדי עשות חסד בהפליאך. פי תבקר צאנך

וטלאך. הן, עליך יעזוב חילך, פי אזכרה מקדם פלאך.

פלאך פעול יראיך לנצחם, היות יראת יי אוצרים.

*Gem. en Ch.* הן, פלילינו לידע בהתבצרים, פי לא כצורנו

צורם.

*Ch.* צורם צור ישראל וקדושו, יאמרו בגוים לעיניהם

בהתקדשו, הן, צמחה ישועה למקדושו, פי השקיף

ממעון קדשו. קדשו קומם קדשיו להקריבם, להציב הוד

שכינתו בקרבם.

*Gem. en Ch.:* Ja, Hij verheft zich boven hun tegenstanders, want de Eeuwige voert de strijd voor Israel.

*Chazzan:* Voer hun strijd om hun vijanden te bedwingen en hun aanklagers met stomheid te slaan. Ja, dan zal het volk dat U zo lief is Uw lof voor altijd verkondigen, want de toekomst behoort de mens die vrede wil. Geef vrede om licht uit te laten stralen en beschouw ons gebed als een rein offer.

*Gem. en Ch.:* Ja, Uw alomtegenwoordigheid zal als een licht stralen, 'want van Tsion gaat de tora uit'.

*Chazzan:* De tora hebben zij die U trouw waren aan de Sinaj gehoord. Zij hebben haar gaarne aanvaard, zij hielden zich eraan en voor ieder zichtbaar bestudeerden ze haar. Moge Hij dan aan die getrouwen verzoening geven, want een barmhartige God is de Eeuwige. De Eeuwige zal ons voor altijd leiding geven en ons sparen voor verdriet en zorg.

*Gem. en Ch.:* Ja, moge Hij de opzettelijk bedreven zonden laten overgaan in die welke in dwaling zijn begaan, zodat heel het volk het zonder opzet deed.

#### ZECHOR LANOE

Gedenk voor ons het verbond met de voorouders, zoals U gezegd hebt: 'Ik zal gedenken Mijn verbond met Ja'akov, ook Mijn verbond met Jitschak en ook Mijn verbond met Awraham; ook het land zal Ik gedenken.' [*Lev. 26, 42*]

Gedenk voor ons het verbond met de voorgeslachten zoals U gezegd hebt: 'Ik zal voor hen gedenken het verbond met de voorgeslachten, die Ik voor de ogen van de volkeren uit het land Egypte gevoerd heb, om voor hen tot God te zijn. Ik, de Eeuwige.' [*Lev. 26, 45*]

Doe met ons wat U ons beloofd hebt: 'Ook zelfs als zij in het land van hun vijanden zijn, versmaad Ik hen niet en heb Ik geen afkeer van hen, waardoor Ik hen zou vernietigen en Mijn verbond met hen zou verbreken, want Ik ben de Eeuwige, hun God.' [*Lev. 26, 44*]

*Gem. en Ch.* הֵן, קוּמוּ יַחַתוּ מְרִיבִים, כִּי יִי יָרִיב רִיבִים.

*Ch.* רִיבִים רִיב שׁוֹטְנֵיהֶם לְכָלוֹם, יָדְמוּ פֶה קִטְגוּרִים לְאֵלוֹם, הֵן רַעֲיָתָךְ תִּהְלָלְךָ לְעִילוֹם, כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם. שָׁלוֹם שֶׁפֶת לְהוֹרִיחַ נִהְרָה, הִגִּיגְנוּ בֵּין כְּמִנְחָה טְהוֹרָה.

*Gem. en Ch.* הֵן, שְׁכַנְךָ תִּגְיֶה בְּאוֹרָה, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה.

*Ch.* תוֹרָה שָׁמְעוּ נְאֻמְנֶיךָ בְּסִינֵי, רְצוּהָ יִצְרוּהָ חִקְרוּהָ לְעֵינֵי, הֵן הַיּוֹם יִכְפֹּר לְאֻמוֹנֵי, כִּי אֵל רַחוּם יִי. יִי יִנְהַלְנוּ עַל־מוֹת לְנִהְגָה, וַיִּסֵּר מִמֶּנּוּ אֶף וְתוֹגָה.

*Gem. en Ch.* הֵן, יַעֲבִיר זְדוֹן לְמִשׁוּגָה, כִּי לְכָל הָעַם בְּשִׁגְגָה.

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אֲבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ, וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֶף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֵּר וְהָאָרֶץ אֲזַכֵּר.

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית רֵאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ, וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לְהִיּוֹת לָהֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי יִי.

עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ, וְאֶף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם בְּאֶרֶץ אִי־בִיָּהֶם לֹא מֵאִסְתִּים וְלֹא גְעֻלְתִּים לְכַלְתָּם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יִי אֱלֹהֵיהֶם.



Heb medelijden met ons en vernietig ons niet, zo staat het immers geschreven: 'Want een barmhartige God is de Eeuwige, je God. Hij zal je niet loslaten en je niet vernietigen; ook zal Hij het verbond met je voorouders niet vergeten, dat Hij hen onder ede heeft bevestigd'. [Deut. 4, 31]

Breng ons weer in onze vroegere staat terug en ontferm U over ons, zoals geschreven is: 'Dan zal de Eeuwige, je God, je weer in je vroegere staat terugbrengen, zich over je ontfermen en je weer verzamelen uit alle volken, waarheen de Eeuwige, je God, je verspreid heeft.' [Deut. 30, 3]

Breng weer bijeen die verdreven zijn, zoals geschreven is: 'Al zou ook die verdreven is tot aan het eind van de hemel zijn, dan zal de Eeuwige, je God, je vandaar bijeen brengen en je vandaar weghalen.' [Deut. 30, 4]

Maak onze zonden weer zo helderwit als sneeuw en als witte wol, zoals geschreven is: 'Komen jullie toch en laten wij het bespreken, zegt de Eeuwige; al waren jullie zonden ook als scharlaken, helderwit als sneeuw zullen ze worden en al waren ze purperrood, dan worden ze als witte wol.' [Jes. 1, 18]

Besprenkel ons met reinigingswater en reinig ons, zoals geschreven is: 'Ik zal jullie besprenkelen met reinigingswater zodat jullie rein worden van als jullie onreinheden en van alles wat jullie bezoedelt zal Ik jullie reinigen.' [Ez. 36, 25]

Wis wat wij misdeden uit terwille van Uzelf, zoals U gezegd hebt: 'Ik, ja Ik ben het die jullie misdrijven uitwist, terwille van Mijzelf; aan jullie zonden zal Ik niet meer denken.' [Jes. 43, 25]

Wil wegvagen wat wij misdreven als een nevel en als een wolk, zoals U gezegd hebt: 'Ik vaag wat jullie misdreven weg als een nevel en jullie zonden als een wolk; keer terug tot Mij, want Ik heb jullie verlost.' [Jes. 44, 22]

Wil verzoening brengen over onze zonden op deze dag en maak ons rein, zoals geschreven is: 'Want op die dag zal men voor jullie verzoening doen, om jullie rein te maken; van al jullie zonden tegenover de Eeuwige zullen jullie rein worden.' [Lev. 16, 30]

רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תִּשְׁחִיתֵנוּ כְּמָה שְׁכָתוּב, כִּי אֵל רַחוּם יְיָ  
אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁפַח אֶת בְּרִית אַבְתֶּיךָ  
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם.

הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ וּרְחַמְנוּ כְּמָה שְׁכָתוּב, וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת  
שְׁבוּתֶךָ וּרְחַמֶּךָ, וְשָׁב וְקִבְּצֵךְ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְיָצֶךָ יְיָ  
אֱלֹהֶיךָ שְׁמָה.

קִבֵּץ נִדְחֵינוּ כְּמָה שְׁכָתוּב, אִם יִהְיֶה נִדְחֶךָ בְּקִצְהָ  
הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ.

הִלְבֵּן חַטָּאֵינוּ כְּשֶׁלֶג וְכִצְמֹר כְּמָה שְׁכָתוּב, לָכוּ נָא וְנוֹכַחְהָ  
יֹאמֶר יְיָ אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ, אִם יֹאדִימוּ  
כַּתּוֹלַע כְּצִמּוֹר יִהְיוּ.

זְרוּק עָלֵינוּ מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהַרְנוּ כְּמָה שְׁכָתוּב, וְזַרְקֵתִי  
עָלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם, מִכָּל טְמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל  
גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם.

מַחֶה פְּשָׁעֵינוּ לְמַעַן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ, אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא  
מַחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַן וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר.

מַחֶה פְּשָׁעֵינוּ כַּעֵב וְכַעֲנַן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ, מַחִיתִי כַּעֵב  
פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנַן חַטָּאתֶיךָ שׁוֹכֶה אֵלַי כִּי גֹאֲלֶתִיךָ.

כִּפֹּר חַטָּאֵינוּ בַּיּוֹם הַזֶּה וְטַהַרְנוּ כְּמָה שְׁכָתוּב, כִּי בַּיּוֹם  
הַזֶּה יִכְפֹּר עָלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ  
תִטְהָרוּ.

Wil luisteren naar wat wij zeggen Eeuwige, wil begrip hebben voor onze overdenkingen. [Ps. 5, 2] Mogen de woorden die wij uiten en wat er omgaat in onze harten voor U aanvaardbaar zijn, Eeuwige, onze rotsvaste steun en verlosser. Want op U wachten wij, U zult ons verhoren, Eeuwige, onze God.

Onze God en God van onze voorouders!

Verlaat ons niet. Geef ons niet prijs. Laat ons niet beschaamd staan. Verbreek Uw verbond met ons niet. Breng ons nader tot Uw tora, leer ons Uw geboden, wijs ons Uw wegen. Buig onze gedachten om, zodat wij ontzag voor Uw Naam hebben en neem weg uit ons hart wat ons belet van U te kunnen houden, zodat wij in waarheid en van ganser harte tot U kunnen terugkeren. Wil ons, terwille van Uw grote Naam, kwijtschelden en vergeven wat wij misdreven hebben, zoals in Uw heilige geschriften staat geschreven: 'Terwille van Uw grote Naam, Eeuwige, vergeeft U mij mijn misdrijf, als is het groot.' [Ps. 25, 11]

Onze God en God van onze voorouders!

Wil ons kwijtschelden en vergiffenis schenken (op deze sjabbatdag en) op deze dag van verzoening — jom-hakippoeriem — en wil door onze innige gebeden *daaraan* gehoor geven. Wis uit wat wij misdreven hebben en laat dat aan U voorbijgaan. Buig onze geest om zodat wij Uw dienaren kunnen worden en toom onze hardnekkigheid in zodat wij tot U kunnen terugkeren. Geef onze gevoelens nieuwe richting om ons aan Uw bevelen te kunnen houden en neem weg uit ons hart wat ons belet om U met ontzag lief te hebben, zoals het in Uw tora is geschreven: 'De Eeuwige, je God, zal alle beletselen van je hart en van dat van je nakomelingen verwijderen, om van ganser harte en met heel je ziel van de Eeuwige, je God, te houden; opdat je zult leven.' [Deut. 30, 6]

Onze God en God van onze voorouders!

Schenk ons vergiffenis, schenk het ons kwijt, verschaf ons verzoening!

Ch. אֲמַרְנוּ הָאֲזִינָה יי בִּינָה הִגִּיגְנוּ. יְהִיו לְרָצוֹן אֲמַרְי פִּינוּ וְהִגִּיוֹן לִבְנוּ לְפָנֶיךָ יי צוּרְנוּ וְגוֹאֲלָנוּ. כִּי לָךְ יי הוֹחֵלְנוּ אֶתָּה תַעֲנֶה אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אַל תַּעֲזֹבְנוּ, וְאַל תִּטְשׁוּנוּ, וְאַל תִּכְלִימְנוּ, וְאַל תִּפְרֹ בְרִיתְךָ אִתָּנוּ, קָרְבָנוּ לְתוֹרָתְךָ, לְמַדְנוּ מִצְוֹתֶיךָ, הוֹרְנוּ דְרָכֶיךָ, הֵט לִבְנוּ לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ, וּמוֹל אֶת לִבְנוּ לְאַהֲבָתְךָ, וּנְשׁוּב אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת וּבְכָל שְׁלָם, וְלִמְעַן שְׁמֶךָ הַגָּדֵל תִּמְחֹל וְתִסְלַח לְעוֹנֵינוּ כִּפְתּוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ לְמַעַן שְׁמֶךָ יי וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא.

*Wat tussen haakjes staat wordt op Sjabbat toegevoegd.*

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַחֵל וְסִלַּח לְעוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם (הַשְּׁבֵת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה, וְהֶעֱתַר לָנוּ בְּתַפְלָתְנוּ, מַחֵה וְהֶעֱבַר פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגְדְ עֵינֶיךָ, וְכוּף אֶת יִצְרָנוּ לְהַשְׁתַּעֲבֹד לָךְ, וְהִכְנַע עַרְפָּנוּ לְשׁוּב אֵלֶיךָ וְחִדַּשׁ כְּלִיֹּתָנוּ לְשִׁמּוֹר פְּקוּדֶיךָ, וּמוֹל אֶת לִבְנוּ לְאַהֲבָה [וּלִירְאָה] אֶת שְׁמֶךָ. כִּפְתּוּב בְּתוֹרָתְךָ וּמַל יי אֱלֹהֶיךָ אֶת לִבְכָךְ וְאֶת לִבְבִּי זֶרַעַךְ לְאַהֲבָה אֶת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְכָךְ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,

סִלַּח לָנוּ, מַחֵל לָנוּ, כִּפְרֵנוּ לָנוּ.

Want wij zijn Uw volk en U bent onze God.  
 Wij zijn Uw kinderen en U bent onze Vader.  
 Wij zijn Uw dienaren en U bent onze Heer.  
 Wij zijn Uw schapen en U bent onze Herder.  
 Wij zijn Uw wijngaard en U bent onze Bewaker.  
 Wij zijn Uw erfgoed en aan U hebben wij deel.  
 Wij zijn het die op U hopen en U bent onze Redder.  
 Wij zijn Uw maaksel en U bent onze Vormer.  
 Wij zijn Uw dierbaar bezit en U bent ons nabij.  
 Wij zijn Uw volk en U bent onze Koning.  
 Wij zijn Uw geliefde en U bent onze Vriend.  
 Wij hebben Uw afspraak aanvaard en U hebt die gemaakt.  
 Wij zijn onbeschaamd, maar U bent vol medelijden en genade.  
 Wij zijn hardnekkig maar U bent oneindig geduldig.  
 Wij zijn geheel in overtreding, maar U bent geheel en al ontferming.  
 Wij, onze dagen zijn als een voorbij glijdende schaduw, maar U bent en blijft steeds dezelfde en Uw jarental is oneindig.

Onze God en God van onze voorouders!

Moge ons gebed voor U komen en onttrekt U zich niet aan ons smeken, want wij zijn niet zo brutaal en hardnekkig, dat wij U, Eeuwige, onze God zouden zeggen: 'Wij zijn braaf en hebben niet gezondigd'; integendeel, wij hebben wel gezondigd.

כִּי אָנוּ עַמֶּךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ, Chazzan  
 אָנוּ בְנֶיךָ וְאַתָּה אָבִינוּ, Gemeente  
 אָנוּ עֲבָדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵינוּ, Chazzan  
 אָנוּ צֹאנְךָ וְאַתָּה רֹעֵנוּ, Gemeente  
 אָנוּ כְרֻמֶּךָ וְאַתָּה שׁוֹמְרֵנוּ, Chazzan  
 אָנוּ נֶחֱלָתְךָ וְאַתָּה חֶלְקֵנוּ, Gemeente  
 אָנוּ קִוֶּיךָ וְאַתָּה מוֹשִׁיעֵנוּ, Chazzan  
 אָנוּ פְּעֻלָּתְךָ וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ, Gemeente  
 אָנוּ סִגְלָתְךָ וְאַתָּה קִרְבָּנוּ, Chazzan  
 אָנוּ עַמֶּךָ וְאַתָּה מְלַכְנוּ, Gemeente  
 אָנוּ רְעִיתְךָ וְאַתָּה דוֹדֵנוּ, Chazzan  
 אָנוּ מְאֻמֵּיֶיךָ וְאַתָּה מְאֻמֵּירֵנוּ, Gemeente

אָנוּ עֲזִי פָנִים וְאַתָּה רַחוּם וְחַנוּן,  
 אָנוּ קָשִׁי עֵרֶף וְאַתָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם.  
 אָנוּ מְלֵאֵי עֵוֹן וְאַתָּה מְלֵא רַחֲמִים,  
 אָנוּ יְמִינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְאַתָּה הוּא וְשִׁנוּתֶיךָ לֹא יִתְמוּ.

*De nu volgende teksten worden staande uitgesproken.*

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ, וְאֵל  
 תְּחַעֲלֵם מִתְחַנְתְּנוּ שְׂאִין אֲנַחְנוּ עֲזִי פָנִים וְקָשִׁי עוֹרֶךָ לֹמֵר  
 לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא  
 חֲטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ חֲטָאנוּ.

*De gemeente zekt met levende stem*

Wij zijn schuldig, wij zijn ontrouw geweest, hebben gestolen, hebben lastertaal gesproken, wij hebben verkeerd gehandeld, wij hebben slechte dingen gedaan, waren moedwillig en hebben geweld gepleegd, wij hebben leugens verzonnen en slechte plannen beraamd, wij hebben bedrog gepleegd, gespot en ons verzet, wij hebben gehoond en waren weerspannig, wij hebben overtredingen begaan, waren misdadig en namen een vijandige houding aan, wij waren hardnekkig en boosaardig, deden verderfelijke en gruwelijke dingen, wij zijn afgedwaald en brachten anderen op een dwaalspoor.

Wij zijn afgeweken van Uw geboden en Uw goede rechtsvoor-schriften en het heeft ons niets gebaat. Maar U bent rechtvaardig bij al wat ons overkomt, want U doet wat waar is, maar wij hebben verkeerd gehandeld.

## HIRSJA'NOE

Wij zijn slecht en hebben misdreven, daarom werden wij niet geholpen. Druk het ons op het hart de slechte weg te verlaten en verleen ons spoedig hulp. Zo is het ook geschreven door Uw profeet: 'Laat die slecht is de door hem ingeslagen weg verlaten en die onrecht heeft gepleegd zijn verkeerde gedachten. Laat hij terugkeren tot de Eeuwige, die zich over hem zal ontfermen en tot onze God, die oneindig vergevensgezind is.' [Jes. 55, 7]

U onderkent opzettelijke en zonder opzet begane zonden, uit vrije wil, of onder dwang, openlijk of in het verborgene; ze zijn voor U een open boek.

Wat zijn wij, wat is ons leven, wat ons liefdebetoon, wat onze deugd? Wat is onze hulpvaardigheid, wat onze kracht, wat onze macht? Wat zouden wij tot U kunnen zeggen, Eeuwige, onze God en God van onze voorouders? Zijn niet alle machtigen als niets voor U, mannen van naam alsof zij niet bestonden, wijzen als zonder weten en intellectuelen als zonder begrip. Het merendeel van hun daden heeft geen waarde en hun levensdaden zijn als een vluchtige nevel voor U. Ook wat de mens meer is dan het dier is niets, want alles is vluchtig.

*Bij de woorden van de zondenbelijdenis klopt men met de rechter vuist op het hart, de "zetel" van de neiging tot het verkeerde.*

אֲשָׁמְנוּ, בְּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבְרַנּוּ דוֹפִי, הֶעֱוִינוּ, וְהִרְשָׁעְנוּ,  
זָדְנוּ. חָמְסְנוּ, טָפְלָנוּ שָׁקַר, יַעֲצָנוּ רַע, כְּזָבְנוּ, לָצָנוּ, מִרְדְּנוּ,  
נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֹוִינוּ, פִּשְׁעָנוּ, צָרְרָנוּ, קִשְׁיָנוּ עוֹרָרָה, רִשְׁעָנוּ,  
שַׁחַחְנוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲוִינוּ, תַּעֲתָעְנוּ.

סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁנָה לָנוּ, וְאַתָּה  
צָדִיק עַל כָּל הַבָּא עֲלֵינוּ, כִּי אָמַת עֲשִׂיתָ וְאַנְחָנוּ הִרְשָׁעְנוּ.

חֲרָשָׁנוּ וּפִשְׁעָנוּ לָכֵן לֹא נוֹשָׁעְנוּ. וְחַן בְּלַבְנוּ לַעֲזוֹב דְּרֹךְ  
רָשָׁע וְחַיֵּשׁ לָנוּ יֵשַׁע. כִּפְתּוֹב עַל יַד נְבִיאֶךָ יַעֲזֹב רָשָׁע דְּרֹכּוֹ  
וְאִישׁ חָנוּן מִחֲשִׁבְתָּיו וַיֵּשֶׁב אֵל יְיָ וַיִּרְחַמְהוּ וְאֵל אֱלֹהֵינוּ כִּי  
יִרְבַּח לְסִלּוֹת.

סָרְוֹנוֹת וְהִשְׁגָּנוֹת אַתָּה מִפִּיר, הִרְצוֹן וְהֶאֱנַס, הַגְּלוּיִם  
וְהַנִּסְקָרִים לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וַיְדוּעִים.

מִחַ אָנוּ, מִחַ חַיֵּינוּ, מִחַ חֲסִדְנוּ, מִחַ צְדָקְנוּ, מִחַ יִשְׁעָנוּ, מִחַ  
כַּחְנוּ, מִחַ גְּבוּרַתְנוּ, וְמִחַ נְאֻמָּה לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי  
אֲבוֹתֵינוּ, הֲלֹא כָּל הַגְּבוּרִים כָּאֵין לְפָנֶיךָ וְאֲנָשֵׁי הַשֵּׁם כָּלֵא הָיוּ  
וְחַמְסִים כְּבָלֵי מַדַּע וְנִבְוֹנִים כְּבָלֵי הַשֶּׁכֶל, כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם  
חַחֵי יָמֵי חַיֵּיהֶם הִבֵּל לְפָנֶיךָ וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין כִּי  
הִנֵּל סָבֵל.

Wat hebben wij U, die zetelt in den hoge nog te zeggen en wat zouden wij U die in de hemel troont kunnen vertellen. Alles, zowel wat verborgen is als wat openbaar is weet U immers.

U kent de mysteries van de wereld en de diepste geheimen van al wat leeft. U onderzoekt de meest intieme gedachten en doorziet wat in het geweten en in het gevoel omgaat. Geen enkel ding is aan Uw blik onttrokken; niets is ervoor verborgen.

#### SJIMCHA

U, met de in Uw naam opgesloten eigenschappen, vergeeft van oudsher wat wij misdreven. Wil gehoor geven aan ons smeken nu wij in gebed voor U staan. Laat misdrijf van het volk, dat in berouw daarvan terugkomt, aan U voorbijgaan. Wis onze misstappen uit, zodat ze U niet meer voor ogen staan.

#### DE GROTE WIDDOEJ

Moge het daarom Uw wil zijn Eeuwige, onze God en God van onze voorouders, dat U ons vergiffenis schenkt voor al onze zonden, ons onze overtredingen kwijtscheldt en ons verzoening verschaft voor alles wat wij misdreven.

#### VOOR ZONDE TEGENOVER U BEGAAN

gedwongen of uit vrije wil.

in overmoed.

uit onwetendheid.

door onbezonnen uitingen.

in het openbaar of in het geheim.

door het plegen van geslachtelijke ontucht.

door het misbruik maken van de spraak.

bewust en met bedrog.

met voorbedachte rade.

door benadeling van een ander.

מה נאמר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, וּמָה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹבֵן  
שְׁחָקִים הֲלֵא כָּל הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת אֶתָּה יוֹדֵעַ.

אֶתָּה יוֹדֵעַ רְזִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חַי. אֶתָּה חוֹפֵשׁ  
כָּל חֲדָרֵי בָטָן וּבּוֹחֵן פְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵינְךָ דֹּבֵר נֶעְלָם מִמֶּנּוּ וְאֵין  
נִסְתָּר מִנְּגִד עֵינֶיךָ.

שְׁמַךְ מַעוֹלָם עִבְרָה עַל פֶּשַׁע, שׁוֹעֲתָנוּ תִּאֲזִין  
בְּעִמְדָנוּ לְפָנֶיךָ בְּחַפְלָה. תַּעֲבֹר עַל פֶּשַׁע לְעַם שְׂבִי פֶשַׁע.  
תִּמְחָה פֶּשְׁעֵינוּ מִנְּגִד עֵינֶיךָ.

וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּסַלַּח  
לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִמְחָל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ. וְתִכְפֹּר לָנוּ  
עַל כָּל פֶּשְׁעֵינוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִנּוֹס וּבְרִצּוֹן.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב.

עַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּכִלֵי דַעַת.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׁפָתַיִם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי וּבִסְתֵר.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרִיּוֹת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַבּוּר פֶּה.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה.

עַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּהִרְהוּר הַלֵּב.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאת רֵעַ.

door zondenbelijdenis alleen met de mond.

door onzedelijke samenkomsten.

door moedwil of bij vergissing.

door geringschatting van ouders of leraren.

door gebruik van geweld.

door ontwijding van Gods Naam.

door dwaze uitingen.

door vunzige taal.

door verkeerde neigingen.

bewust of onbewust.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaf ons verzoening.

door het aannemen van steekpenningen.

door leugen of bedrog.

door kwaadspreken.

door spot.

bij het zaken doen.

door spijs en drank.

door rente of overwinst.

door een uitdagende houding.

door lonken met de ogen.

door gepraat met de lippen — maar niet met het hart —.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדוּוּי פֶּה.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוַעֲדַת זְנוּת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבְשִׁגְגָה.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחֹזֶק יָד.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם.

(Ch.) עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטַפְשׁוֹת פֶּה.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטַמְאַת שְׁפָתַיִם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיִצְרַת הָרֶעַ.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים.

וְעַל כָּלֵם אֱלוֹהֵי סְלִיחוֹת, סְלַח-לָנוּ, מְחַל-לָנוּ, כַּפֵּר-לָנוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שׁוֹחַד.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכַזָּב.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלִשׁוֹן הָרֶעַ.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלִצּוֹן.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמִשְׁאָ וּבְמַתָּן.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנִשְׁךָ וּבְמַרְבִּית.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנִטְיַת גְּרוֹן.

(Ch.) עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁקּוֹר עֵינַיִן.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁיחַ שְׁפֹתַיִתֵינוּ.

door verwaten blik.

door brutaliteit.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaf ons verzoening.

door het afwerpen van het Goddelijk juk.

door een aanmatigend oordeel.

door een ander in de val te lokken.

door afgunst.

door lichtzinnigheid.

door hardnekkigheid.

door vlug te lopen om het kwade te doen.

door lasterpraat.

door het afleggen van valse eed.

door ongemotiveerde haatgevoelens.

door het onrechtmatig achterhouden van het ons terhandgestelde.

in een toestand van geestesverwarring.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaf ons verzoening.

Voor zonden\* waarvoor wij schuldig zouden zijn geweest een in-vlammen-opgaand offer

een zonde-offer

een offer dat in waarde kan wisselen

een schuldoffer in geval van zekerheid of van twijfel

\* Toen er nog een tempeldienst bestond moest men bij bepaalde overtredingen bepaalde soorten offers brengen, naar de aard van hetgeen men had misdaan of nagelaten. Voor al deze feiten vragen we vergiffenis, kwijschelding, verzoening. Eveneens vragen we dit voor alle zonden waarvoor wij, toen er nog joodse gerechts-hoven bestonden die lijfstraffen gaven, deze zouden hebben gekregen.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רְמוֹת.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵזוֹת מִצַּח.

וְעַל כָּלֵם אֱלוֹהֵי סְלִיחוֹת, סְלַח-לָנוּ, מְחַל-לָנוּ, כְּפָר-לָנוּ.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּפָרִיקַת עוֹל.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּפִלְלִיּוֹת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצַדִּיקַת רַע.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוֹת עֵינַי.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקִלּוֹת רֹאשׁ.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקִשּׁוֹת עוֹרֶף.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִכְלִיּוֹת.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁבּוּעַת שְׁוֹא. (Ch.)

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁנְאַת חֲנָם.

עַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִשּׁוּמַת יָד.

וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתַמְהוֹן לִכְבָּב.

וְעַל כָּלֵם אֱלוֹהֵי סְלִיחוֹת, סְלַח-לָנוּ, מְחַל-לָנוּ, כְּפָר-לָנוּ.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חִיבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חִיבִים עֲלֵיהֶם חֲטָאֵת.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חִיבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלָה וְיִזְרֵד.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאָנוּ חִיבִים עֲלֵיהֶם אֲשֶׁם וְדִי וְתִלוּי.

de straf van geselslagen op gezag van de joodse rechter

de veertig geselslagen

de doodstraf in Gods hand

uitroeiing en kinderloosheid.

En voor dit alles, God van de vergiffenis, schenk ons vergiffenis, scheld het ons kwijt, verschaft ons verzoening.

Voor zonden waarvoor wij schuldig zouden zijn geweest een van de vier doodstraffen door het gerecht: steniging, verbranding, onthoofding en wurging. En ook voor overtreding van ge- of verboden, hetzij het effect van de overtreding door een voorgeschreven daad tenietgedaan kan worden of niet. Hetzij we ze ons bewust zijn of niet. Waar wij ons van bewust waren hebben wij U reeds gezegd en beleden en die waarvan wij dat niet waren zijn voor U een open boek en zijn U bekend, volgens hetgeen er gezegd is: 'Wat verborgen is, is voor de Eeuwige, onze God, bekend, maar wat geopenbaard is, is voor ons en onze kinderen voor altijd een plicht: alle voorschriften van deze tora te doen' [*Deut. 29, 28*].

U, barmhartige God, neemt die zich bekeren weer op. Van het vroegste begin hebt U ons op tesjoewa, de terug- en inkeer, leren vertrouwen. En in verband met deze tesjoewa zijn onze ogen op U gericht.

U dienaar David zei het U: 'Dwalingen, wie beseft ze? Wil mij vrijspreken van verborgen zonden.' [*Ps. 19, 13*] Spreek ons vrij, Eeuwige, onze God, voor al onze misdrijven en reinig ons van al onze onreinheden. Besprenkel ons met Uw reinigingswater en reinig ons. Zoals het door Uw profeet geschreven is: 'Ik zal jullie besprenkelen met reinigingswater en jullie zullen rein worden van al jullie onreinheden en van wat jullie bezoedelt zal Ik jullie reinigen.' [*Zech. 36, 25*]

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִפֶּת מִרְדּוֹת.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים.

(Ch.) וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִיְתָה בְיַדִּי שְׁמַיִם.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם כְּרַת וְעֵרִירִי.

וְעַל כָּל־מִלְּחָמוֹת, סֶלַח-לָנוּ, מַחֲל-לָנוּ, כְּפָר-לָנוּ.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם, אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין,

סְקִילָה, שְׂרָפָה, הֶרֶג, וְחֲנֹק. עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְעַל מִצְוֹת לֹא

תַּעֲשֵׂה, בֵּין שֵׁשׁ בָּהֶם קוּם עֲשֵׂה, וּבֵין שְׁאֵין בָּהֶם קוּם עֲשֵׂה,

אֶת-שְׁגָלוֹיִם לָנוּ, וְאֶת-שְׁאִינָם גְּלוֹיִם לָנוּ, אֶת שְׁגָלוֹיִם לָנוּ,

כְּכַר אֲמִרְנוֹם לְפָנֶיךָ, וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם. וְאֶת-שְׁאִינָם

גְּלוֹיִם לָנוּ, לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוֹיִם וִידוּעִים. כְּדָבָר שְׁנֵאָמַר,

הַנְּסֹתָרֵת לִי אֱלֹהֵינוּ, וְהַנְּגַלֵּת לָנוּ וּלְכַנְּנוּ עַד עוֹלָם,

לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

*De nu volgende teksten mogen zittend worden uitgesproken.*

וְאַתָּה רַחוּם מְקַבֵּל שְׁבִים וְעַל הַתְּשׁוּבָה מֵרֹאשׁ הַבְּטַחְתָּנוּ

וְעַל הַתְּשׁוּבָה עֵינֵינוּ מִיַּחְלוֹת לְךָ.

וְדוֹד עֲבָדְךָ אָמַר לְפָנֶיךָ, שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנְּסֹתָרוֹת נִקְנִי.

נִקְנּוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרָנוּ מִכָּל טְמֵאוֹתֵינוּ וְזָרוּק

עֲלֵינוּ מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהֲרָנוּ, כְּפֶתַח עַל יַד נְבִיאָךָ וְזָרְקָתִי

עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהֲרָתֶם, מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל

גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם.



Uw dienaar Micha zei het U: 'God, wie is U gelijk, U die voor de rest van Zijn volk ongerechtigheid vergeeft en die aan wat wij misdeden voorbijgaat. Niet voor altijd houdt Hij vast aan Zijn woede, want Hij wil graag welwillend zijn. Moge Hij zich weer over ons ontfermen, onze ongerechtigheden verdoezelen en al hun zonden in het diepst van de zee werpen. Wil alle zonden van het Huis Israel op een plaats werpen waar er niet meer aan gedacht wordt, waar er geen aandacht aan wordt geschonken en waar ze nooit meer in iemands herinnering opkomen. Bewijs trouw aan Ja'akov, liefde aan Awraham, hetgeen U onze voorouders van oudsher onder ede beloofd hebt.' [*Micha 7, 18-19*]

Daniël, die beminnelijke man, smeekte U: 'Mijn God, leg Uw oor te luisteren, open Uw ogen en zie onze ruïnes: de stad waarover Uw Naam genoemd is. Niet omdat wij zo deugdzzaam zijn storten wij smeekgebeden voor U uit, maar om Uw onuitputtelijk medegevoel. O God, hoor toch! O God, schenk toch vergiffenis! O God, luister toch! Doe het, stel het niet uit! Voor Uzelf mijn God, want Uw Naam wordt over Uw stad en Uw volk genoemd.' [*Dan. 9, 18-19*]

Ezra, de wetschrijver, zei U: 'Mijn God, ik schaam me om tot U mijn ogen op te slaan, want onze zonden zijn ons boven het hoofd gestegen en onze schuld is hemelhoog. Maar U, God, die smeekgebeden verstaat, bent genadig, barmhartig, geduldig en vol liefde. Neen, U zult hen niet in de steek laten.' [*Neh. 9, 17*]

Laat ons niet in de steek, onze Vader; stoot ons niet af, onze Schepper. Verwerp ons niet, onze Vormer; maak geen einde aan ons overeenkomstig onze zonden. Volbreng voor ons wat U ons door overlevering aan Uw profeet Jeremia hebt beloofd, met de volgende bewoordingen: 'In die dagen en op dat tijdstip, is de uitspraak van de Eeuwige, zal naar de misdaad van Israel gezocht worden, maar die zal er niet zijn en naar de zonden van Juda, maar die worden niet gevonden, want Ik vergeef hen die Ik laat overblijven.' [*Jer. 50, 20*]

מִיִּכָּה עֲבָדְךָ אָמַר לְפָנֶיךָ, מִי אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עוֹן וְעֵבֶר עַל פֶּשַׁע לְשָׂאֲרֵית נִחַלְתוּ לֹא הִחֲזִיק לְעַד אָפוּ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא. יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבוֹשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ, וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצּוּלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם. וְכָל חַטָּאת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלִיךְ בְּמַקּוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזְכְּרוּ וְלֹא יִפְקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם. תַּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּינוּ מִיְּמֵי קֶדֶם.

דְּנִיֵּאל אִישׁ חַמּוּדוֹת שָׁנַע לְפָנֶיךָ, הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזִנְךָ וַיִּשְׁמַע פִּקְח עֵינֶיךָ וַיִּרְאֵה שְׂמֵמֵתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שְׂמֵךְ עָלֶיךָ כִּי לֹא עַל צְדָקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּגְנוּנוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲדַנִּי שְׂמֵעָה, אֲדַנִּי סְלִיחָה, אֲדַנִּי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה, אֵל תֹּאחֲר. לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׂמֵךְ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמָּךְ.

עֲזָרָא הַסּוֹפֵר אָמַר לְפָנֶיךָ, אֱלֹהֵי בִשְׂתֵי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֶיךָ אֵלֶיךָ כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רַבּוּ לְמַעַלְה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָּנוּ גְדֻלָּה עַד לְשָׁמַיִם. וְאַתָּה אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת חַנוּן וְרַחוּם אַרְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם.

אֵל תַּעֲזֹבֵנוּ אֲבִינוּ, וְאֵל תִּשְׁשֵׁנוּ בּוֹרְאָנוּ, וְאֵל תִּזְנִיחֵנוּ יוֹצְרָנוּ, וְאֵל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כְּלָה כְּחַטָּאתֵינוּ, וְקָנִים לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדְּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּקִבְלָה עַל יְדֵי יִרְמְיָהוּ חוֹזֵךְ, כְּאָמֹר בְּיָמֵים הָהֵם וּבַעֲת הַהִיא נֶאֱמַר יְיָ יִבְקֹשׁ אֶת עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינָנוּ וְאֶת חַטָּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמְצָאֵנָה כִּי אֶסְלַח לְאֲשֶׁר אֲשָׂאִיר.

*Chazzan:* Uw volk, Uw eigen volk, hongerend naar Uw goedheid, smachtend naar Uw liefde, verlangend naar Uw hulp, mogen zij erkennen en weten, dat bij U, Eeuwige onze God, diep medegevoel en vergiffenis is.

Wat nu op doordeweekse dagen volgt zijn smeekgebeden in de vorm van een litanie. Dat is een reeks van smeekgebeden of verheerlijkingen die door de voorganger in het gebed uitgesproken en door de gemeente herhaald of met een kort antwoord beaamd werden. Deze soort smeekgebeden vinden hun oorsprong reeds in de voor-pajtonische tijd (zie: Misjna Ta'anieth II) en ook in Tenach. Later zijn deze gebeden zeer uitgebreid.

De eerste van deze gebeden is ÉL-rachoem. Het gebed begint met een inleiding. Daarna begint de eigenlijke litanie met daarin steeds de woorden 'asé lema'an — doet het ter wille van'. De eerste reeks geeft alfabetisch daden en eigenschappen die aan God worden toegeschreven.

#### ÉL RACHOEM

God, Barmhartige is Uw Naam. Genadige is Uw Naam. Wij zijn genoemd naar Uw Naam. Doe het terwille van Uw Naam.

Doe het terwille van Uw trouw. Uw verbond. Uw grootheid en glorie.

Uw wet. Uw majesteit. Uw volksverzameling. Uw faam. Uw liefde. Uw goedheid. Uw eenheid. Uw eer. Uw leer. Uw koningschap. Uw enig-zijn. Uw mysterieus wezen. Uw macht. Uw pracht. Uw welwillendheid. Uw heiligheid. Uw grote barmhartigheid. Uw goddelijke uitstraling. Uw grote roem.

Nu volgen vragen waarom God aan ons smeken zou willen voldoen naar aanleiding van belangrijke personen uit de geschiedenis van ons volk en gebeurtenissen naar aanleiding van het galoet, steeds weer beginnende met 'Doe het terwille van'.

Doe het ter wille van hen die U liefhadden en begraven zijn. Doe het ter wille van Avraham, Jitschak, Ja'akov, Mosje, Aharon, David en Sjelomo.

Doe het om Uw heilige stad, Jeroesjalaiem; om Tsion, het verblijf van Uw Majesteit, om de ruïnes van de tempel; om de puinhopen van het altaar.

Doe het terwille van het vergoten bloed van Uw dienaren, van hen die vermoord zijn voor Gods heilige Naam, van hen die ter

*(Chazzan)* עֲמֵךְ וְנַחֲלֶתְךָ. רַעֲבֵי טוֹבְךָ. צְמֵאֵי חֲסֶדְךָ. תֵּאֲבִי  
יִשְׁעֶךָ. יִפְרִירוּ וַיִּדְעוּ כִּי לַיְי אֱלֹהֵינוּ הִרְחַמְתָּם וְהִסְלִיחֹת.

*Wanneer Jom-Kippoer op Sjabbat valt, worden de volgende gebeden t/m Awienoe Malkénoe niet gezegd. De chazzan spreekt dan nu Heel Kaddiesj uit — blz. 139.*

אֵל רַחוּם שְׁמֶךָ. אֵל חַנוּן שְׁמֶךָ. בְּנוֹ נִקְרָא שְׁמֶךָ. יְיָ עֲשֵׂה  
לְמַעַן שְׁמֶךָ.

עֲשֵׂה לְמַעַן אֲמַתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן בְּרִיתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן גְּדֻלְךָ  
וְתַפְאֳרֶתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן דְּתָךְ. עֲשֵׂה לְמַעַן הוֹדְךָ.

עֲשֵׂה לְמַעַן לְמוֹדְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן זְכָרְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן חֲסֶדְךָ.  
עֲשֵׂה לְמַעַן טוֹבְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְחוּדְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן כְּבוֹדְךָ.

עֲשֵׂה לְמַעַן לְמוֹדְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן מְלִכּוּתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן נְצֻחְךָ.  
עֲשֵׂה לְמַעַן סוּדְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן עֲזָךְ. עֲשֵׂה לְמַעַן פְּאֲרֶךְ. עֲשֵׂה

לְמַעַן צְדָקֶתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשַׁתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ  
הַרְבִּים. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂכִינְתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תְּהִלַּתְךָ.

עֲשֵׂה לְמַעַן אוֹהֲבֶיךָ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי. עֲשֵׂה לְמַעַן אֲבֹתֵהֶם יִצְחָק  
וַיַּעֲקֹב. עֲשֵׂה לְמַעַן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. עֲשֵׂה לְמַעַן דָּוִד וְשְׁלֹמֹה.

עֲשֵׂה לְמַעַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָׁתְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן צִיּוֹן מִשְׁכַּן  
כְּבוֹדְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֹמֹת הַיְכָלְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן הַרְסוֹת

מִזְבְּחֶךָ.  
עֲשֵׂה לְמַעַן דָּם עֲבָדֶיךָ הַשְּׁפוּךְ. עֲשֵׂה לְמַעַן הַרוּגִים עַל שֵׁם

slachtbank gevoerd werden voor het belijden van Gods Eenheid, voor hen die door vuur en water zijn omgekomen voor Zijn heilige Naam, terwille van de schoolkinderen, van de zuigelingen en van de peuters die niet zondigen, van wezen en weduwen.

*Chazzan:* Doe het voor U zelf als het niet voor ons is. Doe het voor U zelf en help ons.

Nu volgt een tweede litanie, steeds beginnend en eindigend met 'Verhoor ons'.

Verhoor ons, Eeuwige; verhoor ons, o, God.

Verhoor ons, onze Vader, onze Schepper, onze Verlosser.

Verhoor ons, U die ons zoekt, betrouwbare God.

Verhoor ons, U die blijvend liefdevol blijft, zuiver en oprecht is.

Verhoor ons, levende, altijd bestaande God, die goed is en doet.

Verhoor ons, U die de menselijke neigingen kent, die Uw woede onderdrukt.

Verhoor ons, U die omringd is met welwillendheid.

Verhoor ons, Koning aller Koningen.

Verhoor ons, ontzettend Hoogverhevene.

Verhoor ons, U die vergiffenis schenkt en kwijtscheldt.

Verhoor ons, U die verhoort op een gunstige tijd.

Verhoor ons, Verlosser en Helper.

Verhoor ons, U die rechtvaardig bent en oprecht.

Verhoor ons, U die nabij is voor hen die U aanroepen.

Verhoor ons, Barmhartige en Genadige.

קְדוֹשׁךְ. עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יְחוּדְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָּאֵשׁ  
וּבַמַּיִם עַל קְדוּשׁ שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תִּנּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן. עֲשֵׂה  
לְמַעַן יוֹנְקֵי שָׂדִים שְׁלֵא חָטְאוּ. עֲשֵׂה לְמַעַן גְּמוּלֵי חֶלֶב שְׁלֵא  
פָּשְׁעוּ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְתוּמִים וְאַלְמָנוֹת.

עֲשֵׂה לְמַעַןךָ אִם לֹא לְמַעַנְנוּ. עֲשֵׂה לְמַעַןךָ

וְהוֹשִׁיעֵנוּ.

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ אֲבִינוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ גּוֹאֲלֵנוּ עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ דוֹרְשָׁנוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ הָאֵל הַנֶּאֱמָן עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ וְחִיק וְחָסִיד עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ זָךְ וְיָשָׁר עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ חַי וְקַיִם עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ טוֹב וּמְטִיב עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ יוֹדֵעַ יֵצֵר עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ כּוֹבֵשׁ כְּעֵסִים עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ לּוֹבֵשׁ צְדָקוֹת עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ נוֹרָא וְנִשְׁגָּב עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ סוֹלֵחַ וּמוֹחֵל עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ עוֹנֶה בְּעֵת רְצוֹן עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ פוֹדֶה וּמַצִּיל עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ צַדִּיק וְיָשָׁר עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ קְרוֹב לְקוֹרְאָיו עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנוּן עֲנֵנוּ.

Verhoor ons, U die naar behoeftigen luistert.

Verhoor ons, U die oprechten steunt.

*Chazzan:* Verhoor ons, God van onze voorouders.

Verhoor ons, God van Awraham, Geëerbiedigde door Jitschak, Machtige van Ja'akov.

Verhoor ons, Toevlucht voor de aartsmoeders.

Verhoor ons, Helper voor de twaalf stammen.

Verhoor ons, U die zo moeilijk boos wordt en zo makkelijk weer goed.

Verhoor ons, U die antwoordt in een tijd van nood. Verhoor ons!

Verhoor ons, een Vader voor wezen, Rechter voor weduwen. Verhoor ons!

Hierop volgt weer een litanie, waarin vermeld worden geschiedkundige personen, die na gebed door God verhoord werden. Het begint steeds met 'Mie sje'ana — Hij die verhoord heeft', en eindigt met 'Moge Hij ons verhoren'.

Hij, die verhoord heeft: Awraham op de berg Moria.

Jitschak, toen hij op het altaar was gebonden.

Ja'akov in Beth-El.

Joséf in de gevangenis.

Onze voorouders aan de Rietzee.

Mosjé op de berg Chorev.

Aharon met de vuurpan (na de gebeurtenis met Korach).

Piencchas toen hij opstond midden uit de gemeente.

Jehosjoea' in Gilgal.

עֲנֵנו שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים עֲנֵנו.

עֲנֵנו תּוֹמֵךְ תְּמִימִים עֲנֵנו.

עֲנֵנו אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ עֲנֵנו. (*Chazzan*)

עֲנֵנו אֱלֹהֵי אֲבְרָהָם עֲנֵנו. עֲנֵנו פֶּחַד יִצְחָק עֲנֵנו. עֲנֵנו אֲבִיר

יַעֲקֹב עֲנֵנו.

עֲנֵנו מְשַׁבֵּחַ אֲמָהוֹת עֲנֵנו.

עֲנֵנו עֲזַרְתַּת הַשְּׂבָטִים עֲנֵנו.

עֲנֵנו קָשָׁה לְכַעוֹס עֲנֵנו. עֲנֵנו רַךְ לְרַצוֹת עֲנֵנו.

עֲנֵנו עוֹנָה בַּעַת צָרָה עֲנֵנו.

עֲנֵנו אֲבִי יְתוּמִים עֲנֵנו. עֲנֵנו דִּין אֶלְמָנוֹת עֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, הוּא יַעֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְיִצְחָק בְּנוֹ כְּשֶׁנֶּעְקַד עַל גֵּב הַמִּזְבֵּחַ, הוּא יַעֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל, הוּא יַעֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים, הוּא יַעֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְאַבְרָהָמֵנוּ עַל יַם סוּף, הוּא יַעֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְמֹשֶׁה בְּחֹרֵב, הוּא יַעֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְאַהֲרֹן בְּמַחֲתָה, הוּא יַעֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְפִינְחָס בְּקוֹמוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה, הוּא יַעֲנֵנו.

מִי שְׁעָנָה לְיִהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגַל, הוּא יַעֲנֵנו.

Sjemoeël in Mitspa.

David en zijn zoon Sjelomo in Jeroesjalajiem.

Elijahoe op de berg Karmel.

Elisja in Jericho.

Jona in de vis.

Chizkijahoe in zijn ziekte.

Chanja, Misjael en Azarja in de vuuroven.

Daniël in de leeuwenkuil.

Mordechaj en Esther in de hoofdstad Sjoesjan.

*Chazzan*: Ezra in ballingschap.

Hij, die alle deugdzaame, oprecht vrome mensen heeft verhoord, moge Hij ons verhoren.

tot slot nog een arameesche litanie.

Barmhartige, die armen verhoort, wil ook ons verhoren.

Barmhartige, die geestelijk terneergeslagenen verhoort, wil ook ons verhoren.

Barmhartige, die wier hart gebroken is verhoort, wil ook ons verhoren.

Barmhartige, verhoor ons! Barmhartige, spaar ons! Barmhartige, red ons! Barmhartige, heb medelijden met ons, nu, binnen zeer korte tijd!

AWIENOE-MALKÉNOE

ONZE VADER, ONZE KONING, wij hebben tegenover U gezondigd.

ONZE VADER, ONZE KONING, wij hebben geen andere koning dan U.

הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְשִׁמוּאֵל בְּמִצְפָּה,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִירוּשָׁלַיִם,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְאֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְאֵלִישַׁע בִּירִיחוֹ,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְיוֹנָה בְּמַעַי הַדָּגָה,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְחִזְקִיָּהוּ בְּחִלּוֹ,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְחַנְנִיָּה מִשְׂאֵל וְעִזְרִיָּה בְּתוֹךְ  
כְּבֹשֶׁן הָאֵשׁ,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְדָנְיָאֵל בְּגֹב הָאֲרִיֹּת,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְמֹרְדֵכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה,  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְעִזְרָא בְּגֹלָה, *(Chazzan)*  
הוא יַעֲנֵנוּ. מי שְׁעָנָה לְכָל הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים  
וְהַתְּמִימִים וְהַיִּשְׂרָיִם,

רַחֲמָנָא דְעָנִי לְעָנִי עֲנִינָא.

רַחֲמָנָא דְעָנִי לְמַכְיָרִי רוּחָא עֲנִינָא.

רַחֲמָנָא דְעָנִי לְתַבְרִי לְבָא עֲנִינָא.

רַחֲמָנָא עֲנִינָא, רַחֲמָנָא חוּס, רַחֲמָנָא פְּרוּק, רַחֲמָנָא שׁוּיב.

רַחֲמָנָא רַחֵם עָלָן, הַשְׁתָּא בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.

De torakast wordt geopend.

אַבִּינוּ מְלַכְנוּ חָטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ.

אַבִּינוּ מְלַכְנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אַתָּה.

ONZE VADER, ONZE KONING, behandel ons mild terwille van uw Naam.

ONZE VADER, ONZE KONING, schenk ons een goed nieuw jaar.

ONZE VADER, ONZE KONING, vrijdel alle harde beslissingen zodat ze ons niet treffen.

ONZE VADER, ONZE KONING, vrijdel de voornemens van hen die ons haten.

ONZE VADER, ONZE KONING, stoor de plannen van onze vijanden.

ONZE VADER, ONZE KONING, laat iedere verdrukker en tegenstander verre van ons blijven.

ONZE VADER, ONZE KONING, laat besmettelijke ziekte, oorlogsgeweld, honger, gevangenschap, ondergang ophouden zodat ze Uw verbondskinderen niet treffen.

ONZE VADER, ONZE KONING, houd dodelijke ziekte verwijderd van Uw erfelijk bezit.

ONZE VADER, ONZE KONING, zend volkomen genezing voor de zieken van Uw volk.

ONZE VADER, ONZE KONING, laat ons in volledige inkeer weer bij U terugkomen.

ONZE VADER, ONZE KONING, vergeef en geef kwijtschelding voor al onze overtredingen.

ONZE VADER, ONZE KONING, wis uit en verwijder al onze zonden zodat ze niet onder Uw ogen komen.

ONZE VADER, ONZE KONING, verscheur het ongunstig vonnis over ons geveld.

ONZE VADER, ONZE KONING, veeg uit, met Uw grote mate van medegevoel, alle geschreven bewijzen van onze schuld.

ONZE VADER, ONZE KONING, bedenk dat we stof zijn.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה עִמּוֹנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ חֲדַשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ בְטֹל מֵעָלֵינוּ כָּל-גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ בְטֹל מִחֲשָׁבוֹת שׁוֹנְאֵינוּ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ הִפֵּר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ כֹּלָה כָּל-צָר וּמִשְׁטֵיץ מֵעָלֵינוּ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ כֹּלָה דָּבָר וְחָרָב וְרָעַב וְשָׂבִי וּמִשְׁחִית מִבְּנֵי

בְּרִיתְךָ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ מִנַּע מַגֵּפָה מִנְחַלְתֶּךָ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי עַמְךָ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ הַחֲזִירֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ סֶלַח וּמַחֵל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ מְחַה וְהַעֲבֵר פִּשְׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ קָרַע, רוּעַ גְּזֵר, דִּינֵנוּ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים כָּל-שְׁטָרֵי חוֹבוֹתֵינוּ.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ זְכוֹר, כִּי עָפָר אָנַחְנוּ.

ONZE VADER, ONZE KONING, laat de herinnering aan ons goed bij U doorkomen.

ONZE VADER, ONZE KONING, schrijf ons in het boek van een gelukkig leven.

ONZE VADER, ONZE KONING, schrijf ons in het boek van verdienstelijke daden.

ONZE VADER, ONZE KONING, schrijf ons in het boek van behoorlijk bestaan en levensonderhoud.

ONZE VADER, ONZE KONING, schrijf ons in het boek van verlossing en hulp.

ONZE VADER, ONZE KONING, schrijf ons in het boek van vergeving en kwijtschelding.

ONZE VADER, ONZE KONING, breng ons spoedig hulp, die als een bloem ontluikt.

ONZE VADER, ONZE KONING, vergroot de kracht die van Uw volk Israel uitgaat.

ONZE VADER, ONZE KONING, vergroot de kracht die van Uw Masjeach uitgaat.

ONZE VADER, ONZE KONING, hoor onze stem, spaar ons en ontferm U over ons.

ONZE VADER, ONZE KONING, aanvaard in ontferming en welwillend ons gebed.

ONZE VADER, ONZE KONING, zend ons niet vergeefs van U.

ONZE VADER, ONZE KONING, doe het om hen die om Uw heilige Naam vermoord zijn.

ONZE VADER, ONZE KONING, doe het om hen die afgeslacht zijn, omdat zij Uw eenheid beleden.

ONZE VADER, ONZE KONING, doe het om hen die in vuur en water omkwamen voor de heiliging van Uw Naam.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ זְכָרְנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר זְכוֹת.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר פְּרִנְסָה וְכַלְפָּלָה.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וַיְשׁוּעָה.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ כָּתַבְנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ הִצַּמַּח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ הָרַם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ הָרַם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ שָׁמַע קוֹלְנוּ, חוּס וְרַחַם עָלֵינוּ.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ קַבַּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רִיקָם מִלְּפָנֶיךָ.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ עֲשֵׂה לְמַעַן הַרוּגִים עַל שֵׁם קְדֻשָּׁךְ.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יְחֻדְךָ.

אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ עֲשֵׂה לְמַעַן בְּאֵי בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם, עַל קְדוּשַׁת שְׁמֶךָ.

ONZE VADER, ONZE KONING, vergeld voor onze ogen het vergoten bloed van hen die U gediend hebben.

ONZE VADER, ONZE KONING, doe het terwille van Uzelf als het niet om ons is.

ONZE VADER, ONZE KONING, doe het terwille van Uzelf en help ons.

ONZE VADER, ONZE KONING, doe het om Uw grote mate van medegevoel.

ONZE VADER, ONZE KONING, doe het terwille van Uw grote, machtige en ontzagwekkende Naam, waarmee wij benoemd zijn.

ONZE VADER, ONZE KONING, wees ons genadig en verhoor ons ofschoon wij geen goede daden hebben, behandel ons weldadig en liefderijk en help ons.

*Ch.*: Laat de grootheid en heiligheid van Zijn grote Naam vermeld worden in de wereld die Hij geschapen heeft, volgens Zijn wil en moge Hij Zijn koningschap vestigen tijdens uw leven en tijdens het leven van heel het Huis Israel, spoedig en binnenkort. Zegt nu: Amen.

*Ch. en G.*: Moge Zijn grote Naam geprezen zijn in alle eeuwigheid.

*Ch.*: Moge geprezen, met hulde, roem en hoogachting vermeld, verheven, verheerlijkt en met extatische lof bezongen worden, de Naam van de Heilige, die geprezen is, boven alle uitingen van prijzen, gezang, hulde en troost, die er in de wereld geuit worden. Zegt nu: Amen.

*G.*: Neem ons gebed barmhartig en welwillend aan!

אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ נְקוּם לְעֵינֵינוּ, נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ הַשְּׂפוּף.

אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ, אִם לֹא לְמַעַנְנוּ.

אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ.

אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים.

אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ.

*In sommige gemeenten wordt de volgende zin luid, in andere gemeenten zacht uitgesproken.*

אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ חַנּוּנוּ וְעֲנֵנוּ, כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וְחֶסֶד, וְהוֹשִׁיעֵנוּ.

*De torakast wordt gesloten.*

*Ch.* יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתָהּ; וְיִמְלִיךָ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן, וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.

*Ch. en G.* יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וְלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא.

*Ch.* יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר, וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא, לְעֵלְא וְלְעֵלְא מְכַל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא, תְּשַׁבַּחְתָּא וְנִחַמְתָּא, דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן.

*Gem.* קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת תְּפִלַּתְנוּ.



*Ch.*: Dat het gebed en het smeken van heel Israel bij hun Vader in de hemel aangenomen mag worden. Zegt nu: Amen.

*G.*: De Naam van de Eeuwige zij geprezen van nu tot in eeuwigheid.

*Ch.*: Moge er veel vrede uit de hemel komen en leven, voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

*G.*: Mijn hulp komt van de Eeuwige, de maker van hemel en aarde.

*Ch.*: Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

#### ALÉNOE-LESJABÉACH

Wij moeten de Heer van het al prijzen, de grootheid van de schepper van het oerbegin erkennen, die ons niet als de volken van andere landen gemaakt heeft, ons niet met de andere geslachten op aarde gelijkgesteld heeft, ons deel niet als het hunne, ons lot niet als van het gros van hen. *Wij* knielen, buigen en werpen ons aanbeddend neer en danken de Koning aller koningen, de Heilige, die geprezen is, dat Hij het is die het hemelgewelf heeft gespannen, de grondvesten van de aarde heeft gelegd en de zetel van Zijn Majesteit in de hemel daarboven heeft, Zijn machtige, goddelijke tegenwoordigheid in de allerhoogste sferen. Hij is onze God, geen ander, Hij is waarlijk onze Koning, niets is er behalve Hij, zoals in Zijn tora geschreven is: 'Kom heden tot de erkenning en neem het ter harte dat de Eeuwige de God is in de hemel daarboven, zowel als op de aarde hier beneden, niemand anders' [*Deut. 4, 39*].

Daarom hopen wij op U, Eeuwige, onze God, om spoedig Uw roemrijke macht te zien bij het wegvagen van gruwel-goden van de aarde, zodat nietszeggende afgodsbeelden volledig vernietigd zullen worden. Dat bij het vestigen van een wereld onder de regering van de Almachtige alle mensenkinderen Uw Naam zullen

*Ch.* תתקבל צלותהון ובעותהון דכל ישראל קדם אבוהון  
די בשמיא, ואמרו אמן.

*Gem.* יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם.

*Ch.* יהא שלמא רבא מן שמיא, וחיים, עלינו ועל כל  
ישראל, ואמרו אמן.

*Gem.* עזרי מעם יי עשה שמים וארץ.

*Ch.* עשה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל  
כל ישראל, ואמרו אמן.

עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדלה ליוצר בראשית,  
שלא עשנו כגויי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה;  
שלא שם חלקנו בהם, וגרלנו ככל המונם. ואנחנו כורעים  
ומשתחוים ומודים לפני מלך המלכים, הקדוש ברוך  
הוא, שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ, ומושב יקרו בשמים  
ממעל, ושכינת עזו בגבהי מרומים. הוא אלהינו, אין עוד;  
אמת מלכנו, אפס זולתו, כפחוב בתורתו; וידעת היום  
והשבת אל לבבך, כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל  
הארץ מתחת, אין עוד.

על כן נקנה לך, יי אלהינו, לראות מהרה בתפארת עזך,  
להעביר גלולים מן הארץ, והאלילים כרות יכרתון; לתקן  
עולם במלכות שדי, וכל בני בשר יקראו בשמך, להפנות

aanroepen, dat bij het zich wenden tot U van allen die slecht zijn op aarde, alle wereldbewoners het zullen erkennen en weten dat voor U elke knie buigt en bij U elke tong de eed aflegt. Voor U, Eeuwige, onze God, zal men knielen en neervallen en men zal eer bewijzen aan Uw glorieuze Naam en allen zullen het juk van Uw koningschap aanvaarden en U zult spoedig voor altijd over hen regeren, want U hoort het koningschap en ten eeuwige dage zult U in glorie Koning zijn, zoals in Uw tora is geschreven:  
 'De Eeuwige regere, immer en eeuwig!' [Exod. 15, 18]  
 Ook is er gezegd: 'De Eeuwige zal Koning zijn over heel de aarde; op die dag is de Eeuwige EEN en Zijn Naam is EEN' [Zech. 14, 9].

## KADDIESJ JATOM

Laat de grootheid en heiligheid van Zijn grote Naam vermeld worden in de wereld die Hij geschapen heeft, volgens Zijn wil en moge Hij Zijn koningschap vestigen tijdens uw leven en tijdens het leven van heel het Huis Israel, spoedig en binnenkort. Zegt nu: Amen.

*allen:* Moge Zijn grote Naam geprezen zijn in alle eeuwigheid.

Moge geprezen, met hulde, roem en hoogachting vermeld, verheven, verheerlijkt en met extatische lof bezongen worden, de Naam van de Heilige, die geprezen is, boven alle uitingen van prijzen, gezang, hulde en troost, die er in de wereld geuit worden. Zegt nu: Amen.

Moge er veel vrede uit de hemel komen en leven, voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל. כִּי לָךְ  
 תִּכְרַע כָּל בָּרֶךְ, תִּשְׁבַּע כָּל לְשׁוֹן. לִפְנֶיךָ. יְיָ אֱלֹהֵינוּ, יִכְרַעוּ  
 וַיִּפְּלוּ, וְלִכְבוֹד שְׁמֶךָ יִקָּר יִתְנֶנּוּ, וַיִּקְבְּלוּ כָּלֶם אֶת עַל מַלְכוּתֶךָ.  
 וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד; כִּי הַמְּלָכוֹת שֶׁלָּךְ הֵיא,  
 וְלְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד, בְּפָתוּב בְּתוֹרָתֶךָ: יְיָ יִמְלֹךְ  
 לְעוֹלָם וָעֶד. (Chazzan) וְנֹאמַר: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ;  
 כִּיֹּם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

*kaddiesj door wezen te zeggen — transkriptie blz. 178.*

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ;  
 וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן, וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית  
 יִשְׂרָאֵל, בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.

*allen* יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעוֹלָמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח, וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם, וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר,  
 וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא, בְּרִיף הוּא, לְעֵלְא וְלְעֵלְא  
 מִכָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא, תִּשְׁבַּחְתָּא, וְנַחְמְתָא, דְאִמְרִין  
 בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא, וְחַיִּים, עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל,  
 וְאִמְרוּ אָמֵן.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל  
 יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.

SJIER-HAKAWOD — Een lied voor de goddelijke Majesteit.  
(Bij het openen van de aron-hakodesj, zeggen sommigen de vier verzen uit Psalm 24 beginnend met: 'Poorten hef op', enz. pag. 274)

Lieflijke zangen wil ik zingen en verzen aaneenvoegen want naar U smacht mijn ziel.

Mijn ziel verlangt naar Uw beschermende hand om al Uw mystieke geheimen te kennen.

Zo vaak ik over Uw Majesteit spreek verlangt mijn hart onstuimig naar Uw liefdeblijken

Daarom spreek ik eerbiedig over U en wil ik Uw Naam met zangen van vriendschap eren.

Ik vertel van Uw glorie, al kan ik U niet zien; Ik maak gelijkenissen, ik omschrijf U, maar ik ken U niet.

Door Uw profeten, door de kring van Uw dienaren, liet U wel gelijkenissen geven van de pracht, die van Uw Majesteit uitstraalt.

Uw grootheid en macht beschreven zij naar aanleiding van Uw werken.

Zij gaven een beeld van U, maar niet zoals U werkelijk bent, zij stelden zich U voor op grond van Uw daden.

In een overvloed van visioenen gaven zij gelijkenissen voor U, maar ondanks alle vergelijkingen blijft U EEN.

Soms zagen ze in U de ouderdom, soms de jeugd, waarbij zij Uw hoofdhaar of grijs of zwart aftekenden.

Ouderdom: op de dag van het gerecht; jeugd: in tijden van oorlog. Als een krijgsheld die met eigen handen strijdt.

Dan tooit Hij zich met de helm van triomf Zijn rechterhand helpt Hem en Zijn heilige arm.

Vol lichtende dauw Zijn hoofd, Zijn lokken bedekt met druppels van de nacht.

Hij beroemt Zich op mij, want Hij houdt van mij, Daarom is Hij voor mij een mij sierende kroon.

Als puur goud schittert Zijn hoofd, Zijn heerlijke, heilige Naam is op het voorhoofd gegrift.

Als toegenegenheid en als eer, als sieraad en tot roem maakte Zijn volk Hem een kroon.

*De torakast wordt geopend.*

AN'IEM ZEMIEROT

שיר הכבוד

שאו שערים ראשיכם, והנשאו פתחי עולם, ויבוא מלך הכבוד:

מי זה מלך הכבוד, יי עזו וגבור, יי גבור מלחמה:

שאו שערים ראשיכם, ושאו פתחי עולם, ויבא מלך הכבוד:

מי הוא זה מלך הכבוד, יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

אנעים זמירות, ושירים אָאָרוג. כי אליך נפשי תערוג:

נפשי חמדה בצל ידך. לדעת, כל־רו סודך:

מדי דברי בכבודך. הומה לבי, אל־דודיך:

על־כן אדבר בך, נכבדות. ושמך אכבד בשירי ידירות:

אספרה כבודך, ולא ראיתיך. אדמך, אכנך, ולא ידעתיך:

ביד נביאיך, בסוד עבדיך. דמית הדר כבוד הודך:

גדלתך וגבורתך. פנו, לתוקף פעלתך:

דמו אותך, ולא כפי־ישך. נישווך לפי מעשיך:

המשילוך ברכ חזיונות. הנך אחד בכל־דמיונות:

ניחזו כך זקנה ובחרות. ושער ראשך בשיבה ושחרות:

זקנה ביום דין ובחרות ביום קרב. כאיש מלחמות, ידיו לו

רב:

חבש, כובע ישועה, בראשו. הושיעה לו ימינו, וזרוע

קדשו:

Zijn hoofdhaar is dan weer als in de jeugdijaren, Zijn krullen golvend zwart.

De woning van gerechtigheid, Zijn roemrijk sieraad, moge weer het toppunt van Zijn vreugde worden.

Laat dan Zijn eigen volk de bekroning van Zijn werk zijn, een koninklijk diadeem, een prachtig sieraad.

Die Hij met liefde wilde dragen hief Hij op en sierde Hij met een kroon, omdat zij het in Zijn ogen waard waren, eerde Hij hen.

Zijn sieraad — de tefillien — draag ik en Hij draagt de mijne, nabij is Hij mij als ik Hem aanroep.

Schitterendrood, in bloedrood gewaad, als Hij de wijnpers getreden heeft, als Hij van Edom terugkomt.

De knoop van de tefillien toonde Hij aan de bescheiden Mosjé, die een zweem van Gods verschijning mocht zien.

Welwillend tegenover Zijn volk verschaft Hij de onderdrukten weer roem. Hij, die zetelt temidden van hun lofzangen zal door hen roem ontvangen.

U, wiens voornaamste woord 'waarheid' is, dit van het begin af toeroept aan de elkaar opvolgende geslachten, moge zich ook over het volk dat U zoekt bekommeren.

Wil toch mijn talrijke liederen aannemen en laten mijn juichtonen tot U doordringen.

Laat mijn lofzang voor U een erekrans zijn en mijn gebed als wierook.

Moge het lied van een zwakke sterveling in Uw ogen even veel waard zijn, als de liederen die bij de offers voor U gezongen werden.

Laat mijn loflied opstijgen tot Hem die alles verzorgt, die de schepper is en alles voortbrengt, de rechtvaardige, de machtige.

Knik mij welwillend toe als ik mijn loflied uitspreek, mijn loflied, neem het aan alsof het de fijnste specerijen waren.

Dat mijn voordracht aangenaam voor U mag zijn, want mijn ziel smacht naar U.

Wie kan de machtige daden van de Eeuwige onder woorden brengen, alle lof over Hem laten horen.

טָלְלִי אֲוֵרוֹת רֵאשׁוֹ נִמְלֵא. וְקֻצּוֹתַי, רִסְסִי לִילָה:

יִתְפָּאֲרֶבֶי, כִּי תַפְזֵב־בִּי. וְהוּא יִהְיֶה־לִּי, לְעֹטְרַת צְבִי:

כְּתָם טְהוֹר פָּזוּ, דַּמוֹת רֵאשׁוֹ. וְחַק עַל־מִצַּחַ, כְּבוֹד שְׁמוֹ

קָדְשׁוֹ:

לְחַן וּלְכְבוֹד צְבִי תִפְאָרְהָ. אִמְתּוֹ לוֹ עֹטְרָה עֹטְרָה:

מִחֻלְפוֹת רֵאשׁוֹ, כְּבִימֵי כְחָרוֹת. קֻצּוֹתַי, תִּלְתְּלִים שְׁחֹרוֹת:

נֹהַ הַצֶּדֶק, צְבִי תִפְאָרְתּוֹ. יַעֲלֶה נָא עַל־רֵאשׁ שְׁמִחְתּוֹ:

סִגְלָתוֹ, תְּהִי בִידּוֹ עֹטְרַת. וְצִנִּיף מְלוֹכָה, צְבִי תִפְאָרְתּוֹ:

עֲמוּסִים נִשְׂאָם עֹטְרַת עֲנָדָם. מֵאֲשֶׁר יִקְרוּ בְעֵינָיו, כְּבָדָם:

פָּאֲרוּ עָלַי, וּפָאֲרִי עָלָיו. וְקָרוֹב אֵלַי, בְּקִרְאֵי אֱלֹהֵי:

צַח וְאֲדוּם לְלִבּוֹשׁוֹ אָדוּם. פּוֹרָה כְּדָרְכּוֹ בְּבוֹאוֹ מֵאֲדוּם:

קָשֶׁר תִּפְלִין הָרָאָה לְעֵנּוֹ. תְּמוֹנַת יְיָ לְנֶגֶד עֵינָיו:

רוֹצֶה בְּעֲמוֹ עֲנוּיִם יִפְאֵר. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהַתְּפָאֵר:

רֵאשׁ דְּכָרְךָ אִמְתּוֹ, קוֹרֵא מֵרֵאשׁ דּוֹר וְדוֹר, עִם דּוֹרְשֶׁךָ, דְּרוֹשׁ:

שִׁית הַמּוֹן שִׁירֵי נָא עָלֶיךָ. וְרִנְתִּי, תִּקְרַב אֵלֶיךָ:

תְּהִלָּתִי, תְּהִי לְרֵאשֶׁךָ עֹטְרַת. וּתְפִלָּתִי, תִּכּוֹן קִטְרַת:

תִּיקַר שִׁירְתְּךָ בְּעֵינֶיךָ. כְּשִׁיר יוֹשֵׁר עַל־קִרְבְּנֶיךָ:

בְּרַכְתִּי תַעֲלֶה לְרֵאשׁ מִשְׁפִּיר. מְחֻלָּל וּמוֹלִיד צְדִיק כְּבִיר:

וּבְבִרְכָתִי תִנְעֲנַע לִי רֵאשׁ. וְאוֹתָהּ קַח לְךָ, בְּכִשְׂמִים רֵאשׁ:

יַעֲרַב נָא שִׁיחֵי עָלֶיךָ. כִּי, נִפְשִׁי תַעֲרוֹג אֵלֶיךָ:

מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל־תְּהִלָּתוֹ:

*De torakast wordt gesloten.*

## KADDIESJ JATOM

Laat de grootheid en heiligheid van Zijn grote Naam vermeld worden in de wereld die Hij geschapen heeft, volgens Zijn wil en moge Hij Zijn koningschap vestigen tijdens uw leven en tijdens het leven van heel het Huis Israel, spoedig en binnenkort. Zegt nu: Amen.

*allen:* Moge Zijn grote Naam geprezen zijn in alle eeuwigheid.

Moge geprezen, met hulde, roem en hoogachting vermeld, verheven, verheerlijkt en met extatische lof bezongen worden, de Naam van de Heilige, die geprezen is, boven alle uitingen van prijzen, gezang, hulde en troost, die er in de wereld geuit worden. Zegt nu: Amen.

Moge er veel vrede uit de hemel komen en leven, voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israel. Zegt nu: Amen.

Een dichterlijke samenvatting van de dertien belangrijkste grondstellingen van het jodendom, zoals die door Maimonides, de grote codificator en godsdienstfilosoof (1135-1204), in zijn verklaring op de misjna (Sanhedrien 10, 1) zijn vastgelegd. De dichter is Daniel ben Jehoeda uit Rome (14e eeuw).

Groot en geprezen is de levende God,

Hij bestaat en Zijn bestaan is niet aan tijd gebonden.

Een absolute eenheid; ondoorgrondelijk en onbeperkt in

Zijn eenheid.

Geen vorm noch gestalte, onlichamelijk;

Zijn heiligheid is niet onder termen te brengen.

Vóór iets geschapen was, was HIJ er,

de Eerste en aan Zijn begin ging niets vooraf.

Hij is Heer over de wereld; aan al wat geschapen is

maakt Hij Zijn grootheid en koningschap kenbaar.

De grote gave uit Zijn Naam te profeteren schonk Hij

aan mannen van Zijn bijzondere keus, Hem tot sieraad.

Nooit is er in Israel weer een profeet opgestaan, zoals Mosjé,

die iets van Zijn verschijning mocht aanschouwen.

*Kaddiesj — door wezen te zeggen (voor transcriptie — zie blz. 178).*

תִּגְדַּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֻלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ;  
וְיִמְלִיךָ מְלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן, וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית  
יִשְׂרָאֵל, בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.

*allen* יִהְיֶה שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמִי וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם, וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר,  
וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא, לְעֵלְא וּלְעֵלְא  
מְכַל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא, תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא, דְאִמְרִין בְּעֻלְמָא,  
וְאִמְרוּ אָמֵן.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, וְחַיִּים, עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל,

וְאִמְרוּ אָמֵן.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל

יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.

*De nu volgende teksten mogen zittend worden uitgesproken.*

יִגְדַּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח      נִמְצָא וְאִין עַת אֶל מְצִיאוּתוֹ.  
אֶחָד וְאִין יְחִיד כִּיחֻדוֹ      נְעֻלְמִי וְגַם אִין סוּף לְאַחֲדוּתוֹ.  
אִין לוֹ דְּמֹת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוֹף      לֹא נַעֲרוּךְ אֱלִיו קֻדְשָׁתוֹ.  
קִדְמוֹן לְכָל דְּבַר אֲשֶׁר נִבְרָא      רֵאשׁוֹן וְאִין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ.  
הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל נּוֹצֵר      יוֹרֵה גְדֻלְתוֹ וּמְלְכוּתוֹ.  
שְׁפַע נִבְּוֹאתוֹ נִתְּנוּ      אֶל אֲנָשֵׁי סִגְלָתוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ.  
לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד      נִבְיָא וּמְבִיט אֶת תְּמוֹנָתוֹ.

De ware Leer gaf God aan Zijn volk  
 door Zijn profeet, de vertrouwde in Zijn sfeer.  
 God verandert Zijn wet niet,  
 nooit vervangt Hij hem voor een andere.  
 Scherp let hij op onze geheime bedoelingen en kent ze,  
 het eind der dingen voorziet Hij in het begin.  
 Hij beloont de brave naar zijn daden,  
 vergeldt de slechte naar zijn slechtheid.  
 Op het eind der dagen stuurt Hij ons de Masjieach  
 om hen die de eindtijd van Zijn verlossing afwachten te bevrijden.  
 Doden brengt God in Zijn grote liefde weer tot leven;  
 geprezen Zijn roemrijke Naam in alle eeuwigheid.

## ADON 'OLAM

Heer van de wereld die regeerde voor enig wezen geschapen was,  
 Werd toen het heelal naar Zijn wil gemaakt werd,  
 reeds Koning genoemd.  
 En later als alles vergaan mocht zijn  
 zal Hij alleen de ontzagwekkende Koning zijn.  
 Hij was, Hij is en steeds zal Hij er zijn, in volle glorie.  
 Hij is EEN, en geen ander is met Hem gelijk te stellen  
 of met Hem te verbinden.  
 Zonder begin, zonder einde, bij Hem is de macht en de heerschappij.  
 Hij is mijn God, mijn levende verlosser,  
 mijn rotsvaste steun in tijd van nood.  
 Hij geeft me richting en is mijn toevlucht,  
 bereid mij te helpen als ik roep.  
 In Zijn hand geef ik mijn ziel, als ik slaap en als ik waak.  
 En met mijn ziel ook mijn lichaam. God is met mij, ik ben niet bang.

- men loopt niet op schoenen van leer of schoenen waarin leer is verwerkt (dat kan ook bij sportschoenen het geval zijn)
- man en vrouw raken elkaar niet aan
- men wast slechts de vingers en 's morgens de oogleden

Men wenst elkaar een 'gmar tov — גמר טוב' of een 'gmar chatiema tova — גמר חתימה טובה' (een gunstig goddelijk oordeel) en een 'goed jomtov'.

תורת אמת נתן לעמו אל  
 לא יחליף האל ולא ימיר דתו  
 צופה ויודע סתרינו  
 גומל לאיש חסד כמפעלו  
 ישלח לקץ ימין משיחנו  
 מתים יחיה אל ברכ חסדו  
 על יד נביאו נאמן ביתו  
 לעולמים לזולתו.  
 מביט לסוף דבר בקדמתו.  
 נותן לרשע רע כרשעתו.  
 לפדות מחכי קץ ישועתו.  
 ברוך עדי-עד שם תהלתו.

אדון עולם אשר מלך  
 לעת נעשה בחפצו כל  
 ואחרי פכלות הכל  
 והוא הנה והוא הנה  
 והוא אחד ואין שני  
 בלי ראשית בלי תכלית  
 והוא אלי וחי גאלי  
 והוא נסי ומנוס לי  
 בידו אפקיד רוחי  
 ועם רוחי גויחתי  
 בטרם כל יציר נברא.  
 אזי מלך שמו נקרא.  
 לבדו ימלוך נורא.  
 והוא יהיה בתפארה.  
 להמשיל לו להחבירה.  
 ולו העז והמשרה.  
 וצור חבלי בעת צרה.  
 מנת פוסי ביום אקרא.  
 בעת אישן ואעירה.  
 יי לי ולא אירא.

De eigenlijke dienst is nu beëindigd. In sommige sjoels worden — liefst na een korte pauze — de Sjeré Hajichoed en eventueel andere teksten uitgesproken.

Men wordt nogmaals attent gemaakt op de vijf verboden van Jom-Kippoer:

- het eetverbod
- het drinkverbod